

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI
SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI**

Ljubljana, avgust 2016

MATEJA SAKOVIČ GLAVNIK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana MATEJA SAKOVIČ GLAVNIK, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI, pripravljene v sodelovanju s svetovalko prof. dr. MATEJO DRNOVŠEK

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 2016

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PODJETNIŠTVO V SODOBNIH GOSPODARSTVIH.....	5
2 SPODBUJANJE IN PODPORNE OBLIKE PODJETNIŠTVA	6
3 POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V EVROPSKI UNIJI.....	11
3.1 Cilji podjetniške politike	11
3.2 Temeljni dokumenti in programi.....	12
3.2.1 Uredba EU št. 1303/2013	12
3.2.2 COSME – Program za konkurenčnost podjetij in MSP v Evropi	13
3.2.3 Obzorje 2020	13
3.2.4 Akcijski načrt za podjetništvo 2020	14
3.3 Proračun EU	15
3.4 Finančna perspektiva EU za obdobje 2014–2020	16
3.5 Kohezijska politika in strukturni skladi EU	19
3.6 Drugi viri financiranja v EU pri spodbujanju podjetništva	22
3.6.1 Evropska investicijska banka.....	22
3.6.2 Evropski investicijski sklad	22
4 POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI... 23	23
4.1 Normativna ureditev in temeljni dokumenti	23
4.1.1 Zakon o podpornem okolju za podjetništvo	23
4.1.2 Uredbi o porabi sredstev evropske kohezijske politike za programski obdobji 2007–2013 in 2014–2020	24
4.1.3 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020	25
4.2 Deležniki v izvajanju politike spodbujanja podjetništva v Republiki Sloveniji	27
4.2.1 Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT)	27
4.2.2 Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT)	28
4.2.3 Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo (SPS)	33
4.3 Proračunsko financiranje programov, namenjenih spodbujanju podjetništva v RS	37
4.3.1 Struktura proračuna Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo	37
4.3.2 Evropska kohezijska sredstva, namenjena spodbujanju podjetništva v RS.....	41
4.3.3 Kohezijska politika v RS v obdobju finančne perspektive 2007–2013.....	41
4.3.4 Kohezijska politika v RS v obdobju sedanje finančne perspektive 2014–2020	45
5 INTERPRETACIJA DODELJENIH PRORAČUNSKIH IN EVROPSKIH KOHEZIJSKIH SREDSTEV V RS	46
5.1 Proračun Republike Slovenije	46
5.1.1 Realizacija v okviru finančnega načrta MGRT	47
5.1.2 Uspešnost dodeljenih državnih podpor v RS.....	51
5.1.3 Uspešnost dodeljenih sredstev Slovenskega podjetniškega sklada	51

5.2	Evropska kohezijska sredstva za RS	54
5.2.1	Uspešnost evropske kohezijske politike v RS za programsko obdobje 2007–2013	54
6	EMPIRIČNA RAZISKAVA O POLITIKI SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI	57
6.1	Metodologija	57
6.2	Namen in cilj raziskave.....	59
6.3	Izvedba intervjujev.....	60
6.4	Rezultati raziskave	62
6.5	Interpretacija rezultatov analize in priporočila	78
7	SKLEP	81
	LITERATURA IN VIRI.....	85
	PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Pregled podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS v letu 2016	10
Tabela 2:	Večletni finančni okvir 2014–2020, glede na pravice za prevzem obveznosti za 28 članic EU (v mio. EUR, prilagojeno na cene za leto 2011).....	18
Tabela 3:	Porazdelitev sredstev kohezijske politike za obdobji 2007–2013 in 2014–2020 glede na strukturne sklade, cilje in regije.....	21
Tabela 4:	Prednostne osi v RS v obdobju 2014–2020	26
Tabela 5:	Realizacija izvajanja programov JAPTI za obdobje 2009–2012 (v EUR).....	29
Tabela 6:	Realizacija izvajanja programov SPIRIT za leto 2013 (v EUR).....	30
Tabela 7:	Finančni instrumenti SPS v obdobju 2007–2015 (v mio. EUR).....	34
Tabela 8:	Načrtovana proračunska sredstva MGRT v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011–2012 (v EUR in indeks).....	38
Tabela 9:	Načrtovana proračunska sredstva MGRT v okviru politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2013–2014 (v EUR in indeks).....	40
Tabela 10:	Finančna realizacija 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2014 (v mio. EUR).....	43
Tabela 11:	Realizacija pravic porabe v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2011–2012 (v EUR in indeks).....	47
Tabela 12:	Realizacija pravic porabe v okviru politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2013–2014 (v EUR in indeks).....	49
Tabela 13:	Primeri dobrih praks - nekaterih podjetij, ki so uporabili finančne instrumente SPS v obdobju 2007–2015	53
Tabela 14:	Rezultati uspešnosti Prednostne usmeritve 1.1 – Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost v okviru 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2013	54

Tabela 15: Rezultati uspešnosti 2. Prednostne usmeritve – Spodbujanje podjetništva v okviru 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2013	56
Tabela 16: Seznam sodelujočih v kvalitativni raziskavi	61
Tabela 17: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o delovanju podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS	70
Tabela 18: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o ukrepih in ovirah ter predlogi za izboljšave na področju spodbujanja podjetništva v RS	76

KAZALO SLIK

Slika 1: Organiziranost podjetniške infrastrukture	9
Slika 2: Finančni produkti, nameni podpore in ciljne skupine SPS	35
Slika 3: Deleži Razvojnih prioritet znotraj OP RR za obdobje 2007–2013	42
Slika 4: Finančna realizacija 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2014 (v mio. EUR)	44
Slika 5: Odstotek podprtih projektov po finančnem instrumentu SPS v obdobju 2007–2015	52

UVOD

Antončič, Hisrich, Petrin in Vahčič (2002, str. 40) pravijo: »Država lahko z razvojnimi programi ustvarja trg za nova znanja, in sicer na različne načine: s tem da uvaja programe usposabljanja, s katerimi povezuje najnovejše tuje znanje z domačim, tako tudi spodbuja internacionalizacijo podjetij, povezave podjetij s strateškimi partnerji itd. Država ima torej vlogo katalizatorja določenih procesov, za katere iz izkušenj vemo, da do njih brez udeležbe države sploh ne bi prišlo ali pa bi prišlo z zamudo«.

V državah, kjer je poudarjena razvojna vloga malih in srednje velikih podjetij (v nadaljevanju MSP) in podjetništva, so vladne politike usmerjene v spodbujanje razvojnega in podpornega okolja za podjetništvo. Michael in Pearce (2009, str. 287) menita, da s spodbujanjem podjetništva lahko vplivamo na gospodarsko liberalizacijo, hitrejše vstopne tujih investicij, spodbujanje novega tehnološkega razvoja ter višji nivo življenjskega standarda. Po Acs in Audretsch (2010, str. 1–3) ima podjetništvo ključno vlogo pri gospodarski rasti neke države preko zaposlovanja, inovacij in povečevanja blaginje.

V Evropski uniji (v nadaljevanju EU) predstavljajo MSP enega izmed ključnih faktorjev gospodarskega in socialnega razvoja. Tudi v EU je opaziti, da se vse več javnih in zasebnih institucij aktivno vključuje v proces spodbujanja podjetništva. MSP predstavljajo večino podjetij v EU in so zato strateškega pomena za gospodarski razvoj v državah članicah EU.

Za posredno in neposredno podporo MSP je treba sprejeti večletne finančne programe oz. finančne perspektive, ki pomenijo pravno in proračunsko osnovo EU in to ne glede, kakšna je pravna oblika, panoga oz. dejavnost, kjer delujejo MSP. Prav tako delovanje in razvoj MSP v evropskem prostoru podpirajo nekatere finančne institucije, kot so: Evropska investicijska banka (angl. *European Investment Bank*; v nadaljevanju EIB) in Evropski investicijski sklad (angl. *European Investment Fund*; v nadaljevanju EIF).

Z vstopom Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) v EU, je RS pridobila možnost in pravico koriščenja vseh možnih oblik spodbud pri razvoju podjetništva. Na podlagi kriterijev o pripravljenosti podjetniških projektov pa bodo odvisne tudi predvidene spodbude s strani dodeljevanja proračunskih sredstev RS, kakor tudi sredstev s strani EU, predvsem preko Evropskega sklada za regionalni razvoj (angl. *European Regional Development Fund – ERD*; v nadaljevanju ESRR).

Stanovnik in Muravec (2010, str. 7) pravita, da podjetniški duh še ni čisto del slovenske kulture, pa vendar se počasi izboljšuje odnos do podjetništva, napreduje področje, ki se ukvarja z inovacijami, prevzema tveganj.

Glavni organ izvajanja državne politike za področje podjetništva v RS je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT), v okviru katerega deluje Direktorat za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo. Le-ta je že v okviru Programa ukrepov za pospeševanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013 izvajal program spodbujanja podjetništva in izkoriščanja podjetniških priložnosti, poleg tega pa skrbel za izvajanje ukrepov preko izvajalskih institucij, kot sta Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (v nadaljevanju SPIRIT) in Slovenski podjetniški sklad (v nadaljevanju SPS).

V okviru spodbujanja razvoja podjetništva v Sloveniji so pomembne tudi vse ostale podporne institucije od bank, zbornic, tehnoloških, podjetniških in univerzitetnih inkubatorjev ter nenazadnje tudi do vseh izobraževalnih ustanov, ki v svojih programih nudijo osnovna in poglobljena znanja s področja podjetništva.

Namen magistrskega dela je raziskati uspešnost¹ podporne politike za podjetništvo, pregledati znanstveno raziskovalno literaturo na tem področju in predstaviti strategijo vodenja politike spodbujanja podjetništva v RS in EU. Pri tem se opiram na veljavno zakonodajo in druge temeljne dokumente, na podlagi katerih lahko podjetniški sektor v RS pridobiva državna sredstva.

Magistrsko delo sledi **tezi**, da državne spodbude pozitivno vplivajo na razvoj podjetništva v RS. Vladna politika je usmerjena k cilju podpiranja novoustanovljenih podjetij (angl. *start-up*; v nadaljevanju start-up) in že obstoječih malih podjetij, tako da na podlagi zakonskih in drugih programov spodbujanja podjetništva skrbi za njihov čim hitrejši razvoj in uspešno poslovanje, tako na domačem kot tudi na tujih trgih. Pri tem je treba poudariti tudi vse večji pomen povezovanja javnih virov financiranja s privatnimi ter na tak način doseganje sinergijskih učinkov. V sedanjem času pa je absolutno pomembno tudi povezovanje državnih institucij z institucijami podpornega okolja, kajti uspešnost državne politike je in bo odvisna predvsem od doseženih rezultatov podjetnikov, ki so znali tudi s pomočjo podpornih institucij izkoristiti državna oz. evropska sredstva.

Cilj magistrskega dela je na podlagi veljavne zakonodaje in vladnih ter drugih dokumentov pripraviti pregled podpornih storitev skozi proračun RS, evropsko kohezijsko politiko in ostalih podpornih institucij. V svojem delu se zaradi obsežnosti obravnavane teme osredotočam le na proračunska sredstva, ki so bila načrtovana v finančnem načrtu MGRT, izvajalskih institucijah SPIRIT in SPS. Na podlagi podatkov o načrtovanih in realiziranih sredstvih, tako z vidika proračuna RS in izvajalskih institucij, lahko podam oceno o njihovi uspešnosti. Vendar pa je hkrati z interpretacijo sekundarnih podatkov cilj tega dela preučiti

¹ **Uspešnost** (angl. *effectiveness*) pomeni, da delamo oz. počnemo prave stvari. Z njo merimo kakovost in ustreznost glede na postavljene cilje. **Učinkovitost** (angl. *efficiency*) pomeni, da delamo oz. počnemo stvari na pravi način. Z njo merimo hitrost in stroške, kar pomeni, da se bolj posvečamo temu, delamo hitreje in ceneje, kot pa da bi pravo stvar naredili pozneje (Žabkar, 2006, str. 32).

tudi mnenja podjetij/podjetnikov (med njimi tudi start-upov), ki so prejela državna sredstva, raziskovalcev podjetniškega okolja in podpornih institucij (npr. tehnološki park, univerzitetni inkubator idr.) o podpornem okolju za podjetništvo v RS. Pri tem je cilj poglobiti razumevanje politike spodbujanja podjetništva, in sicer v smeri aktivnosti izvajalskih in podpornih institucij za razvoj podjetništva, kar lahko dosežem tudi z odgovori na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Kakšen je pomen podpornega okolja za spodbujanja podjetništva v RS?
2. Katere so ovire pri spodbujanju podjetništva?
3. S katerimi ukrepi bi lahko še izboljšali razvoj podjetništva v RS?

Za pridobitev odgovorov na ta vprašanja sem izvedla empirično raziskavo, in sicer kvalitativno raziskavo v obliki polstrukturiranih intervjujev. Pri tem je sodelovalo deset intervjuvancev, ki prihajajo iz podpornega okolja za razvoj podjetništva in podjetniki, ki so pridobili državna sredstva s strani SPS za razvoj svojega inovativnega produkta oz. storitve oz. za njihovo nadaljnjo rast poslovanja.

Metode dela, ki jih uporabljam pri analizi stanja in pri podajanju ključnih ugotovitev, so **metoda sinteze**, s katero združujem lastne ugotovitve na področju politike spodbujanja podjetništva v RS, do katerih prihajam skozi magistrsko delo ter jih v strnjeni obliki predstavljam kot sklepne misli, **metoda kompilacije**, kjer uporabljam različne navedbe, zapiske in citate drugih avtorjev, **metoda deskripcije** mi omogoča opisno predstavitev proračunskega financiranja, načine in oblike dodeljevanja podpor za MSP.

Metode dela, ki jih pri izdelavi magistrskega dela uporabljam, temeljijo na teoretičnem delu z uporabo znanstveno raziskovalnih člankov, zakonodajnih dokumentov in drugih dokumentov, ki so podlaga za končno celovito oceno uspešnosti pri vodenju politike podjetništva. Empirični del magistrskega dela predstavlja kvalitativna raziskava, pri čemer kot metodo dela uporabim polstrukturirani intervju. S polstrukturiranim intervjujem lahko z manjšim vzorcem ljudi pridobim globlji vpogled, ki se veže na njihova mnenja, prepričanja in poglede o predloženi temi intervjuja. Ne glede na to, da je za tak način kvalitativne raziskave potrebno kar nekaj časa (pridobivanje pravih sogovornikov, časovno usklajevanje, sam potek razgovora ter na koncu tudi obdelava pridobljenih podatkov), pa nam pridobljeni podatki lahko omogočajo bolj poglobljeno raziskavo in razumevanje problema. Na podlagi opravljene raziskave lahko ugotovitve le-te dopolnim z ugotovitvami iz interpretacije sekundarnih podatkov in na ta način pridobljene ugotovitve povežem v sklep.

Metodološko delo je povezano z uporabo strokovne literature domačih in tujih avtorjev, virov, člankov, obstoječe zakonodaje, prispevkov in raziskav, povezanih z najnovejšimi teoretičnimi in praktičnimi spoznanji s področja možnih oblik finančnih pomoči podjetniškemu sektorju. Veliko več je dosegljive literature in virov v okviru vladnih dokumentov, gradiv ter poročil, kar v svojem delu tudi navajam. Celovito oceno uspešnosti

pri vodenju podjetniške politike v RS podajam na podlagi objavljenih rezultatov dodeljevanja proračunskih sredstev MGRT v okviru programov spodbujanja podjetništva ter v okviru izvedenih polstrukturiranih intervjujev s strani tistih deležnikov, ki so (ne)posredno povezani s spodbudami, ki jih država namenja razvoju podjetništva. To oceno povežujem tudi z rezultati opravljenih polstrukturiranih intervjujev, ki sem jih opravila s predstavniki podpornega okolja podjetništva ter podjetji oz. podjetniki, ki so prejeli državna sredstva (predvsem preko SPS) za zagon ali pa za nadaljnjo rast v poslovanju podjetja.

V uvodu predstavljam problematiko, namen, tezo in temeljni cilj, na podlagi katerih je zgrajeno magistrsko delo. Pri metodologiji dela predstavim postopek dela za izdelavo magistrskega dela, katero literaturo in druge vire pri tem uporabim.

V prvem poglavju na podlagi znanstvenih člankov predstavljam opredelitve in pomen podjetništva v sodobnih gospodarstvih.

V drugem poglavju govorim o spodbujanju podjetništva ter podpornih oblikah podjetništva in predstavim, kakšna je njihova vloga pri globalnem gospodarskem razvoju ter vlogi države oz. vladnih politik pri pospeševanju podjetništva.

Tretje poglavje je namenjeno politiki spodbujanja podjetništva v EU. V okviru poglavja na kratko predstavim temeljne dokumente, načela pri sestavi evropskega proračuna ter pomen sedanje finančne perspektive 2014–2020, v okviru katere so zagotovljena sredstva za izvajanje evropske kohezijske politike za sedemletno obdobje. Poleg tega predstavim še pomen delovanja EIB in EIF pri spodbujanju razvoja in poslovanja evropskih MSP.

V četrtem poglavju predstavim cilje in usmeritve Vlade RS, ki si jih je zadala na področju spodbujanja podjetništva. Pri tem izhajam iz temeljnih dokumentov, ki so podlaga za državno ukrepanje na področju spodbujanja podjetništva. Prav tako skušam v strnjeni obliki predstaviti zakonske in podzakonske podlage ter strateške dokumente v RS, ki predstavljajo pomemben vir in podlago za nadaljnje ukrepanje državnih organov ter drugih podpornih institucij. V nadaljevanju predstavim deležnike v izvajanju politike pospeševanja podjetništva v RS, kot so MGRT, izvajalski instituciji SPIRIT in SPS. V okviru tega poglavja podrobneje predstavim proračunsko financiranje programov, namenjenih spodbujanju podjetništva, ter strukturo proračuna MGRT za obdobje od 2011–2014. Na koncu omenjenega poglavja predstavim sredstva strukturnih skladov, namenjena spodbujanju podjetništva v RS, in sicer za finančno perspektivo 2007–2013.

V petem poglavju interpretiram realizacijo proračunskih sredstev v RS za obdobje od 2011–2014 ter delne (zadnje dosegljive) rezultate o realizaciji evropskih kohezijskih sredstev za finančno perspektivo 2007–2013 na podlagi zadnjih javno dostopnih podatkov.

V šestem poglavju naredim empirično raziskavo, v kateri prikazujem metodologijo, namen in cilje kvalitativne raziskave, ki sem jo izvedla na podlagi polstrukturiranih intervjujev. Pri tem so sodelovali predstavniki podpornih institucij v RS, kot npr. tehnološki park, univerzitetni inkubator, raziskovalci in tudi podjetja oz. podjetniki, ki so bili prejemniki finančnih instrumentov SPS, tudi start-upi, torej vsi tisti, ki so lahko kompetentni pri izjavah in katerih mnenje lahko štejem kot kvalitetno, kar zadeva pogled na uspešnost podpornega okolja za podjetništvo v RS ter vodenja podjetniške politike s strani države oz. državnih institucij.

S povezavo ugotovitev iz opravljenih intervjujev ter uporabljene strokovne literature in podatkov iz sekundarne analize lahko podam tudi končni sklep magistrskega dela.

1 PODJETNIŠTVO V SODOBNIH GOSPODARSTVIH

Antončič et al. (2002, str. 30) menijo, da je podjetništvo ustvarjanje nečesa novega, vrednega za podjetnika in javnost, čemur podjetniki namenjajo svoj čas in prizadevanja, podjetniki morajo iti skozi podjetniški proces, pri katerem prevzemajo finančna, psihična in družbena tveganja, rezultat tega pa so lahko nagrade v obliki denarja, osebnega zadovoljstva in neodvisnosti.

Rebernik et al. (2016, str. 9) pravijo, da s štetjem podjetij in podjetnikov ne spoznavamo podjetništva, temveč je pri tem pomembno znanje in vedenje o delovanju podjetniška okolja, podjetniškem poslovanju, podjetniških ambicijah in njihovi motivaciji.

Amorós in Bosma (2014, str. 16) pravita, da sta z razširjenostjo podjetništva po vsem svetu povezana tudi gospodarska rast in blaginja družbe.

Glas in Pšeničny (2000, str. 6) sta mnenja, da je pomen podjetništva povezan z aktivnostmi posameznikov, ki jih le-ti izvajajo za zadovoljevanje tržnih potreb ter si ob prevzemu tveganja skušajo zagotoviti čim večji finančni uspeh.

Lundström et al. (2014, str. 944) opredelijo politiko podjetništva kot ukrepe za posameznike, ki želijo ustanoviti novo podjetje skupaj s tistimi, ki so še vedno v začetni fazi poslovanja, v prvih treh letih poslovanja. Pri opredelitvi politike za MSP gre za javno financiranje podjetij, starejših od treh let in ki imajo do 249 zaposlenih.

Smallbone, Leitão, Raposo in Welter (2010, str. 1) so mnenja, da predstavlja podjetništvo strateški dejavnik za ustvarjanje novih delovnih mest, za povečevanje prihodkov. Je dejavnik, s katerim si lahko olajšamo prilagoditve na gospodarske spremembe in s katerim lahko povečujemo konkurenčnost na lokalni ravni. Prav zaradi namena spodbujanja podjetništva na regionalnem nivoju je treba okrepiti vlogo podjetniškega izobraževanja tako za dodiplomske, kakor podiplomske študente in zaposlene na univerzah.

Valliere in Peterson (2010, str. 459) podajata, da podjetništvo vpliva na makroekonomsko rast ter da sta nastanek in razvoj podjetij in inovacij pomembni determinanti, ki vplivata na gospodarsko rast v razvitih državah. Lerner (2010, str. 258) poudarja, da odločilno vlogo pri spodbujanju inovacij igrata tako podjetništvo kot tvegani kapital. Če je visoka stopnja vstopov MSP na trge povezana z visoko stopnjo inovativnosti in povečane učinkovitosti, bi moral biti učinek takšnih vstopov viden tudi v rasti in razvoju teh trgov (Yang & Chen, 2009, str. 375).

Van Praag in Versloot (2008, str. 135) menita, da imajo mala in novo nastala podjetja nedvomno tudi pomembno vlogo v povečevanju zaposlenosti.

Za sodobna in učinkovita gospodarstva je značilno, da imajo visok delež malih podjetij v celotnem številu podjetij, kar pomeni, da je s tem zagotovljena njihova fleksibilnost ter povezanost z ostalimi, večjimi podjetji. MSP velikokrat igrajo vlogo avtonomne razvojne sile v gospodarstvu (Tajnikar, 1997, str. 11).

Hodgetts in Kuratko (1995, str. 10–11) poudarjata pomen malih podjetij v nekaj naslednjih primerih:

- vpeljujejo nove proizvode in storitve na trg;
- dobavljajo specializirane proizvode in storitve na trg;
- so pomembni akterji pri nabavi in uporabi osnovne (tudi) rabljene opreme, kar vpliva na manjša tveganja ter dolgoročno na stroške vstopa in razvoja za vsa podjetja;
- so fleksibilnejša glede na velika podjetja, še posebno, ko se hitro spreminja povpraševanje;
- zaposlujejo tudi ne visoko izobražene oz. izkušeno delovno silo, kar pomembno vpliva na zmanjševanje frikcijske (navidezne) brezposelnosti ter omogoča, da ta delovna sila postane konkurenčna na trgu dela;
- največkrat gre za eno lastniška podjetja, zato ne prihaja do večjih problemov, ki so vidni pri večjih podjetjih, predvsem v povezavi lastnik – manager;
- so pomembni zaposlovalci žensk ter tako s tem omogočajo razvoj ženskega podjetništva.

Podjetništvo igra pomembno vlogo pri izboljševanju alokacijske učinkovitosti kapitala in ustvarjanju novih delovnih mest, kar povečuje gospodarsko rast in socialno kohezijo. Prav tako je pomembno za skladen regionalni razvoj in rast zaposlenih v regijah, ki zaostajajo v razvoju (Žakelj, 2004, str. 14).

2 SPODBUJANJE IN PODPORNE OBLIKE PODJETNIŠTVA

Acs, Astebro, Audretsch in Robinson (2016, str. 2–3) pravijo, da so podjetniki tisti, ki se jih pogosto označuje kot ustvarjalce novih delovnih mest ter katalizatorje gospodarske rasti.

Avtorji se strinjajo, da politike spodbujanja podjetništva pozitivno vplivajo na razvoj podjetništva. Podjetništvu naklonjene politike so lahko take, ki pomagajo, da posameznik lažje in ceneje ustanovi podjetja, ki je lahko ali pa ne pogojeno z razvojem nove poslovne ideje ali inovacije.

Antončič et al. (2002, str. 40) menijo, da je država z zagotavljanjem konkurenčnega in stabilnega ekonomskega okolja pomembna za čim hitrejše prilagajanje strukturnim spremembam. Država ima tudi vlogo oblikovalke trgov za določene dobrine, v tem primeru znanja, ki ga v danem trenutku še ni. Z razvojnimi programi ustvarja trg za nova znanja s tem, da uvaja programe usposabljanja, ki ga povezuje z domačim znanjem in tako spodbuja internacionalizacijo.

Román, Congregado in Millán (2013, str. 151-152) pravijo, da tudi evropska politika za podjetništvo vidi pomen podjetništva pri gospodarski rasti, ustvarjanju novih delovnih mest ter konkurenčnosti na globalnem trgu.

Van Stel, Storey in Thurik (2007) pravijo, da oblikovalci ekonomske politike pri pospeševanju podjetništva ukrepajo v dveh smereh z:

- nizko regulativo, ki omogoča hitrejše, cenejše in enostavnejše ustanavljanje podjetij ter z manjšim obsegom regulative za že delujoča podjetja. Ta smer spodbujanja podjetništva je značilna za ZDA;
- visoko podporo v obliki podpornih storitev, kot so subvencije, finančne spodbude, svetovanja, izobraževanja ter lažji dostop do informacij in virov financiranja. Usmeritev v podporne storitve je značilnejša za države EU.

Kirby (2004, str. 1) pravi, da inkubatorje (tudi predinkubatorje in tehnološke parke) razumemo kot podjetniške laboratorije učenja, kjer potekajo različne oblike učenja o podjetništvu.

Arshed, Carter in Mason (2014, str. 641) so mnenja, da morajo oblikovalci politik še naprej promovirati podjetniško politiko, saj se zaradi podjetništva povečujeta tako gospodarska, kot tudi družbena vrednost.

Vloga mikro, malih in srednje velikih podjetij (v nadaljevanju MMSP) postaja tako vedno pomembnejša, saj se z nastajanjem novih in nadaljnjim razvojem že obstoječih podjetij zagotavljajo nova delovna mesta, inovativnost in razvoj, povečuje se delež dodane vrednosti in krepi konkurenčno okolje.

Po mnenju Rusa (2010, str. 97) pa mora država s svojo ekonomsko politiko, zlasti v času finančne in gospodarske krize, preko svojih ukrepov in programov vplivati na omilitev zaostrenih gospodarskih pogojev pri ustanavljanju in nadaljnjem razvoju MSP.

Glas (2000, str. 11) navaja, da država lahko vpliva na razvoj MSP s tem, da oblikuje takšno makroekonomsko politiko, ki bo vplivala na stabilno gospodarsko okolje; da bo sprejemala zakonodajo, primerno za poslovanje MSP; z oblikovanjem podpor, ki bodo pomagala premoščati probleme s katerimi se soočajo MSP ter s promoviranjem delovanja MSP, podjetništva in podjetniške kulture.

Sanchis Llopis et al. (2015, str. 2) menijo, da je podjetništvo bistveno za razvoj sodobnih tržnih gospodarstev, saj novoustanovljena podjetja predstavljajo vir inovacij, ki so faktor povečanja produktivnosti in konkurenčnosti. Poleg tega pa podjetništvo po ekonomski krizi postaja tudi pomembno za rast zaposlenosti.

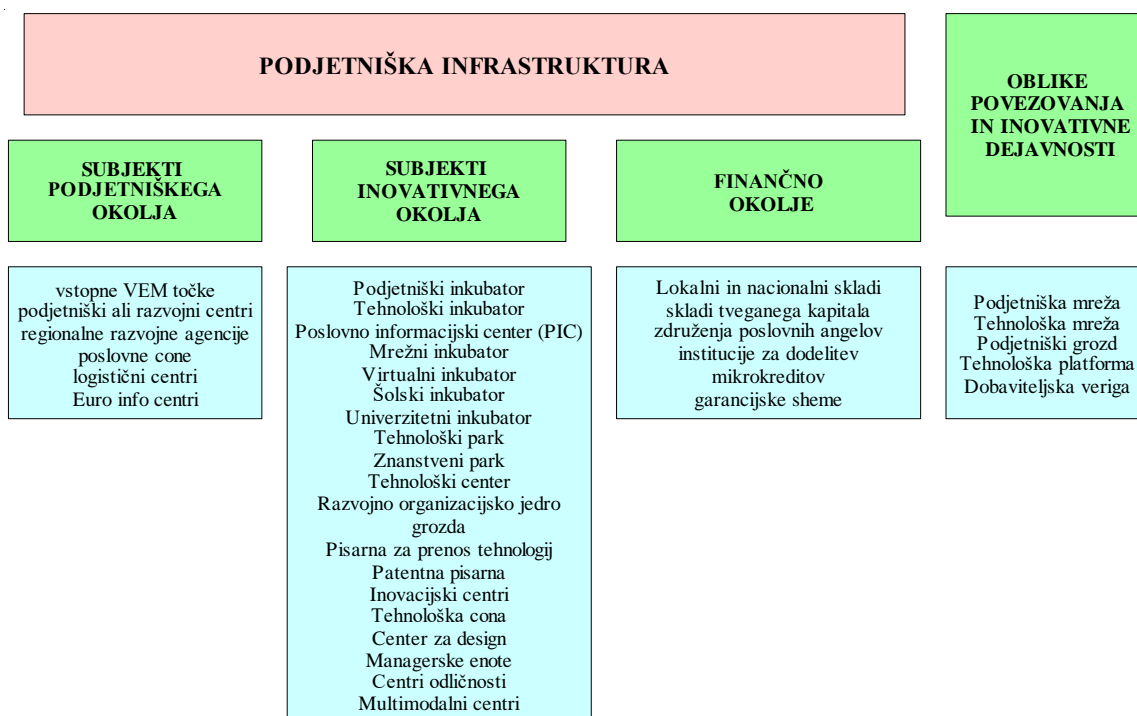
Acs, Dessai in Hessels (2008) so mnenja, da lahko institucionalni in okoljski dejavniki pomembno vplivajo na podjetništvo v različnih državah, predvsem v tistih, ki so izvozno usmerjene. Izvoz predstavlja pomemben del za MSP, saj jim je s tem omogočena rast, dostop do novega znanja in novih podvigov pri ustvarjanju dodane vrednosti. Podjetništvo predstavlja pomemben mehanizem za gospodarski razvoj, s tem da nudi nova zaposlovanja, inovacije in ima tudi pomembne socialne učinke.

Tudi Naudé (2011) pravi, da uspešno podjetništvo vodi tudi v uspešnejše gospodarstvo, saj vpliva na raven zaposlenosti, prav tako pa podjetništvo predstavlja podlago za nova delovna mesta, za nastanek in razvoj novih proizvodov in storitev. Vse to vpliva na gospodarski razvoj države.

V okviru podjetniške infrastrukture, ki zajema subjekte podjetniškega, inovativnega in finančnega okolja ter druge oblike povezovanja in inovativne dejavnosti, država lahko preko nacionalnih proračunskih sredstev in spodbud ter s tem, da se povezuje z ostalimi podpornimi institucijami, pomembno vpliva na njihov razvoj in na ta način vpliva na dvig konkurenčnosti domačega gospodarstva. V državnem proračunu se proračunska sredstva (ne)posredno dodeljujejo preko ministrstev, predvsem je glavno ministrstvo MGRT ter izvajalski instituciji kot sta SPS in SPIRIT Slovenija.

Glas in Zupan (2007, str. 4) sta mnenja, da so v RS določeni subjekti, ki se vključujejo v inovativno, podjetniško in finančno okolje in so pomembni pri razvoju podjetniške aktivnosti ter njegove infrastrukture. Ti subjekti so določeni tudi po ZPOP-1 in če jih na kratko predstavim s spodnjo sliko, so ti naslednji:

Slika 1: Organiziranost podjetniške infrastrukture

Vir: M. Glas & B. Zupan, *A preliminary evaluation of the effectiveness of entrepreneurship infrastructure: Slovenia, 1990–2007, 2007, str. 29, slika 3.*

Sukič (2015, str. 26) pravi, da se je podporno okolje za razvoj podjetništva v RS začelo razvijati že pred približno dvajsetimi leti, kjer je bil najprej mišljeno, da bo delovalo kot splošna podpora malim podjetjem. Nekatere oblike podpornega sistema se do danes niso najbolje razvile, vendar pa so bile v zadnjem obdobju narejene kar bistvene spremembe v razvoju podpornega okolja. Predvsem se to kaže s pojavom start-up podjetij, ki za svoj uspeh potrebujejo kakovostno podporno okolje v vseh fazah razvoja podjetja.

Glede na to, da trenutno v Sloveniji igrajo zelo pomembno vlogo start-up podjetja, s spodnjo tabelo prikazujem pregled podpornega okolja, ki velja tako za start-upe kot tudi za ostala MSP v RS. Pri tem tabelo (Pirnat v Sukič, 2015, str. 26–27) še nekoliko dopolnim z novjšimi podatki o start-up sistemu v RS (Initiative Start:up Slovenia, 2016), kajti spremembe na strani ponudbe podpornih institucij se dogajajo zelo hitro, predvsem kar zadeva njihovo število in ponudbo storitev.

Tabela 1: Pregled podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS v letu 2016

Financiranje				
Angelski investitorji		Subvencije	Skladi tveganega kapitala	
Jugoslav Petković Branko Drobnak Mirko Tuš		SPS	RSG Capital Silicon Gardens Angel Fund	
Združenja in infrastruktura				
Javni sektor	Podjetniške organizacije	Tehnološki parki	Inkubatorji	Pospeševalniki
Enterprise Europe Network MGRT SPIRIT Slovenija GZS	SKIS CEED Silicon gardens	TP Ljubljana Pomurski TP Štajerski TP Tehnološki raziskovalni center za Koroško RC IKT Kranj	RC IKT Kranj Lj. univerz. inkubator Inkubator Sežana Tovarna podjet. ink. savinjske regije Regionlani center za razvoj Zasavje Podjetniški inkubator Podbreznik Socialni inkubator	DsgnFwd StartUP NM ABC pospeševalnik
Izobraževanje, ponudniki storitev in zaposlitvene možnosti				
Izobraževanje	Ponudniki storitev		Zaposlitvene možnosti	
CEED TP Ljubljana Hekovnik Kiperpipa Ustvarjalnik Delaj vitko NLB Center inovativnega podjetništva	Startup Garaža Geekhouse Poligon kreativni center Mladi podjetnik Coworking Podbreznik Novo Mesto Little Soho Coworking Zasavje 30Lean		StartupJob.si	

Vir: N. Pirnat (v S. Sukič), *Start-up ekosistem v Sloveniji, 2015*, str. 26-27, tabela 4; *Initiative Start:up Slovenia, 2016*.

MGRT in SPS sta s sofinanciranjem nacionalnega programa Inicijativa Start:up Slovenija med drugim naredila pomemben korak k razvoju podjetniškega start-up ekosistema. V Inicijativi Start:up Slovenija (Initiative Start:up Slovenia, 2016) so se v letu 2011 začeli vodilni subjekti inovativnega okolja tudi povezovati, z namenom oblikovanja in krepite nacionalnega programa za spodbujanje podjetništva. Inicijativo sta ustanovila Tovarna podjetij in Tehnološki park Ljubljana (v nadaljevanju TPL), strateška partnerja sta Gospodarska zbornica Slovenije in COINVEST. V iniciativi so zbrani zelo izkušeni mentorji in podjetniški svetovalci, preko katerih lahko podjetnikom oz. start-upom svetujejo pri razvoju produktov, poslovnih modelov in nadaljnega poslovanja, na področju zaščite intelektualne lastnine ter vseskozi skrbijo, da podjetniki sodelujejo in si izmenjujejo svoje izkušnje, gre za t.i. mreženje.

Poleg naštetih oblik državnih spodbud ter programov in instrumentov, ki jih ponujajo državne izvajalske institucije, so zelo pomemben deležnik pri razvoju podjetniškega okolja tudi vse ostale podporne institucije, kot so tehnološki parki, univerzitetni inkubatorji, regionalni razvojni centri, centri odličnosti ipd.

Rebernik et al. (2016, str. 132–135) pravijo, da v okviru raziskave Globalnega podjetniškega monitorja (angl. *Global Entrepreneurship Monitor*) za leto 2015, izvedenci za Slovenijo ocenjujejo podjetniško okolje, pri čemer menijo, da bi bilo treba izboljšati vladno politiko, predvsem kar zadeva regulativo, kot so npr. davki in drugi predpisi za MSP. Ocene za področje vladne podpore ter dostop do finančnih virov se z leti izboljšujejo. Pomembna je tudi ocena, da bo treba več narediti na področju izobraževanja in usposabljanja za podjetništvo, predvsem na osnovnošolskem in srednješolskem nivoju.

Rebernik in Jaklič (2014, str. 4–5) kot glavne razloge za razvoj start-up podjetništva navajata:

- inovacije, ki pomenijo pomembno determinanto v razvoju gospodarstva, start-upi so tisti, ki so pospeševalci tega razvoja predvsem z novimi tehnološkimi in drugimi novostmi;
- ustvarjajo se nova delovna mesta, ki ravno tako prispevajo h gospodarski rasti in zato je treba vlagati v taka podjetja, ki nudijo priložnosti za nove zaposlitve;
- s start-upi se v gospodarstvo vnaša nova dinamika, kar pomeni, da se gospodarstvo lahko nenehno razvija, ostaja konkurenčno in ne stagnira;
- povezovanje start-upov z institucijami znanja, razvojno-raziskovalnimi institucijami, ki lahko spodbujajo študente in raziskovalce k ustanovitvi svojih start-upov;
- start-upi vnašajo novo miselnost in vrednote v družbo, kar je povezano z znanjem ter zavedanjem o lastni odgovornosti za opravljeno delo.

Glede na to, da v empiričnem delu naredim kvalitativno raziskavo o podpornem okolju za podjetništvo, kjer sem imela intervjuje tako s predstavniki podpornih institucij, kot tudi s samimi podjetji, ki so prejeli državna sredstva za svoj zagon ali nadaljnjo rast, pa so bili vsi enotnega mnenja, da je izrednega pomena, da tudi država preko svojih podpor in instrumentov prispeva k razvoju start-upov. Le-ti predstavljajo pomemben element za doseganje gospodarske rasti, zniževanje brezposelnosti ter večanje konkurenčnosti. Pri tem pa ne gre pozabiti tudi na ostala slovenska MSP, ki delujejo že dlje, vendar ravno tako lahko pomembno vplivajo na konkurenčnost gospodarstva, zniževanje brezposelnosti, večanje dodane vrednosti na zaposlenega. Tudi za ta podjetja imata SPS in SPIRIT v svojih programih in ukrepih načrtovana sredstva za spodbude in nadaljnji razvoj.

3 POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V EVROPSKI UNIJI

3.1 Cilji podjetniške politike

Politika spodbujanja podjetništva ima v EU že dolgo tradicijo in je široko razvejana. Predstavljena je v številnih programih, smernicah, strategijah in različnih oblikah finančnih

pomoči. S sprejetjem Lizbonske strategije leta 2000 je pomen razvijanja sektorja malega gospodarstva pridobil še dodatno veljavo, po kateri naj bi z doseganjem s strategijo določenih ciljev evropsko gospodarstvo do leta 2010 postalo najbolj konkurenčno ter na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Da bi Evropa tudi v sedanjem času postala konkurenčno in predvsem podjetništvu prijazno okolje, je EU v svojih temeljnih dokumentih in programih, večinoma zastavljenih do leta 2020, opredelila več ukrepov, ki bi spodbudili podjetništvo v EU. Evropska komisija (v nadaljevanju EK) v svojem Akcijskem načrtu za podjetništvo 2020 (EK, 2013, str. 3) pravi: »**Podjetništvo je močno gonilo gospodarske rasti in novih delovnih mest**, saj ustvarja nova podjetja in delovna mesta, odpira nove trge ter spodbuja razvoj novih spretnosti in sposobnosti.«

3.2 Temeljni dokumenti in programi

3.2.1 Uredba EU št. 1303/2013

Gre za Uredbo (EU) št. 1303/2013 (Ur.l. EU, št. 347 z dne 20.12.2013, v nadaljevanju Uredba 1303/2013/EU), ki sta jo skupaj z EK sprejela Evropski parlament in Evropski Svet. Nova uredba ima še nekaj skupnih opredelitev s prejšnjima uredbama tj. z Uredba Sveta (ES) št. 1083/2006 in Uredbo Komisije (ES) št. 1828/2006.

Na podlagi uredb so opredeljeni izrazi, pomembni pri izvajanju kohezijske politike za novo finančno perspektivo (2. člen Uredbe 1303/2013/EU), ki so veljale tudi že pri prejšnji finančni perspektivi 2007-2013:

- **operativni program** predstavlja dokument, ki ga predloži država članica in ki ga sprejme EK za določitev razvojne strategije z uporabo skladnega niza prednostnih nalog;
- **prednostna naloga** pomeni prednostno os, v prejšnjih uredbah je bila to razvojna prioriteta, ki je pomenila eno od prednostnih nalog strategije v operativnem programu, ki vključuje skupino povezanih operacij, ki imajo posebne merljive cilje;
- **operacija** je opredeljena kot projekt ali skupina projektov, ki jih izbere OU zadevnega operativnega programa;
- **upravičenec** je izvajalec, organ ali podjetje (javno ali zasebno), ki je odgovorno za začetek ali začetek in izvajanje operacije;
- **posredniško telo** je vsako javno ali zasebno telo ali služba, ki deluje v pristojnosti OU ali potrjevanje ali ki v imenu tega organa izvaja naloge v razmerju do upravičencev, ki izvajajo operacije.

Uredba 1303/2013/EU je sestavljena iz petih delov, kjer so v prvem delu opredeljeni pojmi za izvajanje evropske kohezijske politike, drugi del je namenjen pravilom, ki veljajo za vse sklade. V tretjem delu uredbe so zapisana pravila za vse sklade, v četrtem delu pa so zapisane tudi določbe za te sklade. Končne odločbe vsebuje peti tj. zadnji del uredbe.

V navedenih uredbah so navedeni med drugim tudi cilji, instrumenti in naloge, ki se izvajajo v okviru strukturnih skladov, geografska upravičenost za regije, ki so bile oz. so upravičene do pomoči v okviru cilja »Konvergenca« iz finančne perspektive 2007–2013 in v sedanji finančni perspektivi 2014–2020 v okviru cilja »Vlaganje v rast in delovna mesta«.

3.2.2 COSME – Program za konkurenčnost podjetij in MSP v Evropi

COSME je Program EU za konkurenčnost podjetij in MSP za obdobje 2014–2020 s proračunom 2,3 mrd. EUR. S programom COSME se nadaljuje program za konkurenčnost in inovacije (angl. *Competitiveness and Innovation Framework Programme*; v nadaljevanju CIP), ki je bil namenjen MSP v prejšnji finančni perspektivi 2007–2013. COSME je program, s katerim se izvaja pobuda za MSP v Evropi - SBA (angl. *Small Business Act*), ki odraža politično voljo Komisije, da se prizna osrednja vloga MSP v gospodarstvu EU (Enterprise Europe Network, 2016).

COSME bo MSP v podporo pri lažjem dostopu do financiranja, internacionalizaciji in dostopu do trgov, ustvarjanju ugodnega okolja za konkurenčnost in spodbujanju podjetniške kulture.

Cilji COSME programa so naslednji (COSME, 2016):

- boljše regulativno in poslovno okolje, s katerim bi lahko prispevali k večji konkurenčnosti in trajnosti podjetij EU in z ukrepi EU, ki bodo usmerjeni na uporabo načela »najprej pomisli na male«, na podlagi katerega se bo krojilo spodbujanje podjetništva v EU in državah članicah;
- poenostavitve upravnih postopkov, razvoj podjetniškega znanja in odnosa, zlasti med novimi podjetniki, mladimi ljudmi in ženskami;
- omogočanje lažjega in hitrejšega dostopa MSP do finančnih sredstev za MSP v obliki lastniških (v obliki skladov tveganega kapitala) in dolžniških instrumentov, kot so npr. garancije in pogarancije;
- lažji preboji na trge v EU in po svetu, predvsem preko mreže Enterprise Europe Network, ki je bila ustanovljena z namenom nuditi pomoč MSP pri internacionalizaciji, tehnološkem razvoju in vključevanju v raziskovalno-razvojne projekte.

3.2.3 Obzorje 2020

Obzorje 2020 (angl. *Horizon 2020*; Horizon 2020, 2016) predstavlja v sedanji finančni perspektivi 2014–2020 okvirni program EU za raziskave in inovacije in tako nadomešča prejšnji 7. Okvirni program, ki se je iztekel s koncem prejšnje finančne perspektive 2007–2013. S tem programom, v katerem so finančna sredstva (preko 80 mrd. EUR) namenjena dvigu konkurenčnosti EU do leta 2020, je povezano tudi izvajanje strategije Unije inovacij ter Strategije Evropa 2020. Eden izmed ključnih ciljev programa Obzorje 2020 je reševanje družbenih izzivov in pomoč pri zmanjševanju vrzeli med raziskavami in trgom, s tem, da bi

pomagali inovativnim podjetjem k prebojem s svojimi inovativnimi izdelki oz. storitvami na trge. Pomembna naloga Obzorja 2020 je tudi mednarodno sodelovanje in namen, da se vzpostavi enotni trg za znanje, raziskave in inovacije.

V okviru Obzorja 2020 je prvič vzpostavljen tudi poseben instrument za MSP, za katerega bo v letih 2014–2020 na voljo preko 3 mrd. EUR. Namenjen bo sofinanciranju razvojno inovacijskih aktivnosti v MSP. V RS je kontaktna točka SPIRIT, kamor se lahko za pomoč obrnejo slovenska MSP.

3.2.4 Akcijski načrt za podjetništvo 2020

Akcijski načrt za podjetništvo 2020 (angl. *The Entrepreneurship 2020 Action Plan*) je dokument, ki je nastal kot odgovor Evropske komisije na izzive, s katerimi se je soočalo evropsko gospodarstvo pred in v času gospodarske krize.

Akcijski načrt sloni na treh področjih ukrepanja (EK, 2013, str. 5):

- podjetniško izobraževanje in usposabljanje za spodbujanje ustanavljanja in rasti podjetij;
- krepitev vloge podpornega okolja;
- uvajanje nove podjetniške kulture.

V prvem sklopu ukrepanja EK predvsem poudarja, da bo treba na novo ovrednotiti vsa dejstva v zvezi z uvajanjem podjetništva že v osnovno in srednješolsko izobraževanje. Podjetniške potenciale je možno iskati že zelo zgodaj, treba je samo ustrezno motivirati učence, jim ponuditi dodatne možnosti za spodbuditev njihovega kreativnega razmišljanja. Jenner (2012) pravi, da se glede na opravljene raziskave, dijaki, ki se npr. že v srednjih šolah udeležujejo podjetniških predmetov, tudi pozneje dejansko ustanovijo svoje lastno podjetje, kar je približno tri- do petkrat več kot pri splošni populaciji. Pomembno je tudi univerzitetno izobraževanje na področju podjetništva; in kot pravijo Gibb, Haskins in Robertson (2009, str. 2), bi se morale tudi univerze bolj podjetniško usmerjati, kar bo EK skušala narediti v sodelovanju z OECD.

Na drugem področju pri spodbujanju podpornega okolja je treba najprej omogočiti lažje dostope MSP do financiranja, da se jih podpira v vseh fazah njihovega razvoja, da se v dobi digitalizacije sprostijo nove poslovne priložnosti, da je omogočen lažji prenos podjetij, da se kljub stečajju omogoči poštenim podjetnikom ponovni poskus poslovnega delovanja in da se zmanjša regulativna obremenitev.

V okviru tretjega področja usmerjanja podjetniške politike je pomembno ozaveščanje o značilnostih podjetniške kulture, pri čemer je treba poudariti vlogo podjetnikov za družbo, poudariti njihove dosežke, torej jih prepoznati kot vzornike za razvoj gospodarstva.

Da bi Evropa lahko postala konkurenčno podjetniško okolje, bo torej treba spremeniti mišljenje o podjetnikih, treba bo vpeljevati podjetniška izobraževanja ter vključevati tudi trenutno manj pomembne skupine za razvoj podjetništva, kot so npr. ženske, starejši podjetniki, podjetniki migranti, brezposelni in mladi podjetniki.

3.3 Proračun EU

Proračun EU predstavlja instrument, s katerim se načrtujejo in odobravajo vsi prihodki in odhodki. Določajo ga trije elementi, in sicer **finančne perspektive** (določajo porabo proračunskih sredstev za obdobje sedmih let), **odločitev o lastnih sredstvih** (določi maksimalni znesek in vrsto prihodkov proračuna EU) in **letni proračun** (mora ostati v mejah, določenih s prvima dvema elementoma).

Pri tem morajo biti izpolnjena naslednja proračunska načela (Uredba EU, EURATOM), 2012, str. 18–26, v nadaljevanju Uredba EU 2012):

- **načelo enotnosti in točnosti:** v enotnem dokumentu se izkazujejo vsi prihodki in odhodki EU, kadar bremenijo proračun v okviru odobritev;
- **načelo obračunske enote:** proračun se pripravi in izvršuje v EUR, prav tako se v EUR pripravijo računovodski izkazi;
- **načelo enoletnosti:** proračun se vsakič sprejme za eno proračunsko leto, v katerem se morajo tako prevzete obveznosti kakor tudi odobritve plačil za tekoče proračunsko leto praviloma uporabiti v tem letu;
- **načelo ravnotežja:** napovedi prihodkov za proračunsko leto morajo biti enake odobritvam plačil za to leto: najmanjše posojil za pokrivanje morebitnega proračunskega primanjkljaja ni združljivo s sistemom virov lastnih sredstev in ne bo odobreno;
- **načelo univerzalnosti:** skupni prihodki morajo pokrivati skupna odobrena plačila, razen pri omejenem številu postavk;
- **načelo specifikacije:** vsa odobrena proračunska sredstva morajo imeti določen namen in biti dodeljena po naslovih in poglavjih ter nato na člene in postavke. V tem načelu so določene tudi možnosti različnih vrst prerazporeditev;
- **načelo dobrega finančnega poslovanja:** je opredeljeno s sklicevanjem na načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Pri tem se določijo tudi cilji, ki morajo biti merljivi, točno določeni, dosegljivi in opredeljeni v danem časovnem obdobju;

- **načelo preglednosti:** zagotovijo se prave informacije o izvrševanju proračuna, zaključnem računu ter finančnem poslovanju.

Sestava letnega proračuna EU

Na podlagi Uredbe EU 2012 (Uredba EU, 2012) letni proračun EU pomeni podroben načrt virov in porabe finančnih sredstev v posameznem proračunskem letu. Izhodišče pri pripravi letnega proračuna je sprejeta finančna perspektiva za ustrezno proračunsko leto. Izvrševanje proračuna temelji na proračunskih načelih. Proračunsko leto se začne s 1. januarjem in konča z 31. decembrom tekočega leta. Sestavljajo ga prihodki vseh držav članic, in sicer carine, kmetijske dajatve, delež DDV ter delež BDP. Odhodki proračuna EU pa so namenjeni financiranju skupnih politik, razvojnih in raziskovalnih programov ter drugih različnih regionalnih projektov.

Pri pripravi in izvrševanju letnega proračuna je treba opredeliti termine, ki so vključeni v strukturi proračuna EU, in sicer (Mrak et al., 2007, str. 8):

- **odobrena sredstva za prevzem obveznosti** (angl. *appropriations for commitments*): v breme proračuna EU se lahko prevzemajo pogodbene obveze, ki se lahko izkoristijo v istem ali naslednjih letih in predstavljajo pravno podlago za uporabo sredstev proračuna;
- **odobrena sredstva za plačila** (angl. *appropriations for payments*): predvidena dinamika plačil mora biti usklajena z odobrenimi sredstvi za plačila in se torej nanašajo na predvideno dejansko črpanje sredstev iz evropskega proračuna;
- **dejanska plačila:** ko pride do dejanske realizacije plačila iz evropskega proračuna.

Po mnenju Mraka et al. (2007) prihaja do razlik v zgoraj omenjenih kategorijah evropskega proračuna na podlagi dejstva, da so lahko večletni programi in projekti običajno odobreni v določenem letu, medtem ko so plačila lahko izvedena v več naslednjih letih. V tem primeru govorimo o »diferenciranih plačilih«, kamor spadajo izdatki za strukturno politiko in sredstva za razvoj podeželja. O »nediferenciranih plačilih« pa govorimo takrat, ko so sredstva za posamezne proračunske obveznosti realizirana v istem letu, kot so le-te nastale (npr. stroški administracije, v okviru kmetijstva so to lahko tržne intervencije in neposredna plačila).

3.4 Finančna perspektiva EU za obdobje 2014–2020

Sedanja finančna perspektiva se dejansko izvaja od leta 2013 do 2020, torej gre za sedemletni finančni okvir. Večletni finančni okvir je sprejet, ko ga potrdita tako Evropski parlament (z absolutno večino vseh članov) kot Svet EU, sprejeta morata biti tudi dva ključna

dokumenta, in sicer Uredba o večletnem finančnem okviru in Medinstitucionalni sporazum, ki na podlagi člena 295 Pogodbe o delovanju EU določa izvajanje proračunske politike, postopke in medsebojna sodelovanja institucij na proračunskem področju. Med samim izvajanjem sedanjega večletnega finančnega okvira bo imela EK možnost, da bo leta 2016 pregledala njegovo delovanje, ki ga bo lahko tudi korigirala glede na gospodarske in makroekonomske razmere na področju EU (European Commission, 2016a).

Tako kot je bil sestavljen že predhodni večletni finančni okvir za obdobje 2007–2013, je tudi sedanji večletni finančni okvir razdeljen na šest kategorij odhodkov (t.i. »razdelkov«), ki so povezani z različnimi področji delovanja v EU (European Commission, 2016a):

1. **Pametna in vključujoča rast**, ki se deli še na dva podrazdelka:
 - 1a: **Konkurenčnost za rast in delovna mesta**: sem uvrščamo raziskave in inovacije, izobraževanje in usposabljanje, vseevropska omrežja in energetiko, promet in telekomunikacije, socialno politiko, razvoj podjetij ipd.
 - 1b: **Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija**: gre za regionalno politiko, ki skuša zmanjševati razlike v razvitosti med posameznimi regijami, razvijati regionalno konkurenčnost in medregionalno sodelovanje.
2. **Trajnostna rast**: vključeni so kmetijska in ribiška politika, razvoj podeželja in okoljevarstveni ukrepi.
3. **Varnost in državljanstvo**: vsebuje pravosodje in notranje zadeve, področja varovanja meja, priseljevanja in azila, javno zdravje, varstvo potrošnikov, kulturo, mlade, informiranje ter dialog z državljani.
4. **Evropa v svetu**: ta razdelek vsebuje vse v zvezi z zunanjo politiko EU, kot je humanitarna in razvojna pomoč.
5. **Uprava**: vsebuje vse stroške, povezane s stroški evropske administracije, pokojnine in evropske šole.
6. **Nadomestila**: vključeni so finančni mehanizmi, ki zagotavljajo, da Republiki Hrvaški v prvem letu članstva v evropski proračun ne plača več, kot je iz njega dobila.

S spodnjo tabelo prikazujem, kako so porazdeljene prioritete pravic za prevzem obveznosti za 28 držav članic v sedanjem večletnem finančnem okviru 2014–2020.

Tabela 2: Večletni finančni okvir 2014–2020, glede na pravice za prevzem obveznosti za 28 članic EU (v mio. EUR, prilagojeno na cene za leto 2011)

RAZDELKI	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ 2014–2020
1. PAMETNA IN VKLUČUJOČA RAST	60.283	61.725	62.771	64.238	65.528	67.214	69.004	450.763
2. TRAJNOSTNA RAST: NARAVNI VIRI	55.883	55.060	54.261	53.448	52.466	51.503	50.558	373.179
3. VARNOST IN DRŽAVLJANSTVO	2.053	2.075	2.154	2.232	2.312	2.391	2.469	15.686
4. EVROPA V SVETU	7.854	8.083	8.281	8.375	8.553	8.764	8.794	58.704
5. UPRAVA	8.218	8.385	8.589	8.807	9.007	9.206	9.417	61.629
6. NADOMESTILA	27	-	-	-	-	-	-	27
ODOBRITVE ZA PREVZEM OBVEZNOSTI	134.318	135.328	136.056	137.100	137.866	139.078	140.242	959.988

Vir: European Commission, 2016b, tabela Multiannual Financial Framework (EU-28) 2014–2020.

Glede na podatke iz zgornje tabele lahko ugotovim, da je največ sredstev v sedanji finančni perspektivi namenjenih za pametno in vključujočo rast, in sicer v 7-letnem obdobju skupni znesek pravic za prevzem obveznosti znaša 450.763 mio. EUR oz. skoraj 47 % glede na celotne odobritve za prevzem obveznosti v tej finančni perspektivi. Od tega so za podrazdelek 1.a Konkurenčnost za rast in delovna mesta načrtovane pravice za prevzem obveznosti v višini 125.614 mio. EUR ter za podrazdelek 1.b Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija v višini 325.149 mio. EUR. Za razdelek 2 Trajnostna rast: naravni viri je v tem obdobju namenjenih pravic za prevzem obveznosti v višini 373.179 mio. EUR, kar predstavlja 38,87 % glede na celotne odobritve za prevzem obveznosti. Iz zgornje tabele je tako moč sklepati, da se EU usmerja predvsem na področja, povezana z ukrepi, ki bodo krepila gospodarsko rast, nastanek novih delovnih mest ter nadaljnji razvoj regij. Pri tem pa igra eno najpomembnejših vlog sektor malega gospodarstva, saj le-ta po mnenju EK (EK, 2014, str. 4) zagotavlja dve tretjini zaposlitev v zasebnem sektorju in prispeva 85 % novih delovnih mest. Tako po zadnjih raziskavah približno 22,2 mio. podjetij zaposluje 90 mio. ljudi, kar pomeni, da ta MSP predstavljajo kar 99,8 % vseh podjetij znotraj EU. Največji delež med njimi pa predstavljajo mikro podjetja z manj kot 10 zaposlenimi, in sicer je teh 93 % med vsemi MSP.

3.5 Kohezijska politika in strukturni skladi EU

Kohezijska politika EU predstavlja ključno redistributivno politiko Skupnosti.² V 158. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti je kohezijska politika opredeljena kot politično področje, čigar cilja sta »krepitev gospodarske in socialne kohezije« in »harmonični razvoj ES kot celote« (Skorubski, Wisser & Petzold, 2000, str. 22).

Osnovna načela, ki jih morajo upoštevati večletni programi, potrebni za izvajanje kohezijske politike EU, so naslednja (Mrak, 2004):

- **načelo koncentracije:** sredstva se usmerjajo na regije oz. države z največjimi potrebami. Zato so v ta namen določeni trije prednostni cilji, ki predstavljajo temelj za razdelitev sredstev evropskega proračuna za strukturne sklade (Wostner, 2005, str. 31). Učinek kohezijske politike v okviru tega načela ne bi bil dosežen, če bi vse regije prejemale kohezijska sredstva, ne glede na njihovo razvitost;
- **načelo partnerstva:** gre za medsebojno sodelovanje različnih organov, organizacij tako na evropski kot tudi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni (Wostner, 2005, str. 31). To načelo po Uredbah EU (Uredbe EU 1260/1999, 1083/2006 in 1303/2013) vključuje pripravo, izvajanje, spremljanje in vrednotenje pomoči EU, države članice pa morajo vključiti tudi ostale relevantne partnerje, kot so regionalne in lokalne oblasti, ekonomske in socialne partnerje ter ostala pristojna telesa. Ta vključitev je pomembna z vidika učinkovitejšega izvajanja dejavnosti oz. prednostnih nalog, saj so le-ti tudi sami izvajalci oz. nosilci projektov, ki se financirajo z evropskimi kohezijskimi sredstvi;
- **načelo programiranja:** z večletnimi programi, ki so namenjeni spodbujanju gospodarskega razvoja regij, morajo sodelujoči z medsebojnim povezovanjem oblikovati dosleden in celovit program, ki vsebuje strategijo razvoja z jasno opredeljenimi prednostnimi nalogami in ukrepi (Wostner, 2005, str. 31). Za gospodarno porabo evropskih sredstev je pomembno, da je njihova višina načrtovana že vnaprej, torej morajo biti programski dokumenti pripravljene pred začetkom izvajanja finančne perspektive. Sredstva so porazdeljena glede na rezultat pogajanj med EK in državo članico, s tem, da se lahko ta sredstva pod določenimi pogoji in na podlagi predpisanih postopkov prerazporedijo znotraj prvotno predvidenih namenov (npr. zaradi preslabega črpanja sredstev so lahko sredstva prerazporejena na ukrepe, kjer se predvideva, da bo črpanje sredstev z dodatnimi sredstvi še učinkovitejše);
- **načelo dodatnosti:** pomoč EU je zagotovljena le v primeru, če države članice ohranjajo javno porabo na enaki ravni kot v prejšnjem obdobju, kjer pa mora biti financiranje EU dopolnjeno tudi z državno udeležbo, torej z lastnimi proračunskimi sredstvi. Dodatnost

² S pojmom kohezijske politike se povezuje tudi pojma »strukturna« in »regionalna« politika, zato jih obravnavam kot sopomenke. Pojem **kohezijska politika** se veže na tiste ukrepe ekonomskih politik, katerih cilj je zmanjševanje ekonomskih in socialnih razlik med različnimi geografskimi območji.

sredstev preverja EK, kjer so bila za obdobje 2007–2013 npr. predvideni dve preverjanji (sredi leta 2011 in naknadno do konca junija 2016). Če načela dodatnosti država članica ni spoštovala, lahko EK sproži postopek t.i. finančnega popravka;

- **načelo subsidiarnosti:** določa, da se ukrep/dejavnost/politika izvaja na najučinkovitejši ravni oz. se izvaja na višji administrativni ravni le, če se ta ne more učinkovito izvesti na nižji ravni. Izvajanje ukrepov strukturne politike tako ostaja v domeni držav članic na ustrezni teritorialni ravni in v okvirih institucionalnih sistemov države članice;
- **načelo učinkovitosti:** država članica preko tega načela teži k čim bolj učinkoviti porabi sredstev iz evropskega proračuna tudi na podlagi nagrajevanja najuspešnejših projektov, ki se dopolnjuje z vrednotenjem že izvedenih projektov oz. programov ali postopkov.

Strukturni skladi EU predstavljajo instrumente, s pomočjo katerih se sredstva namenjajo za regionalni razvoj, socialno in zaposlitveno politiko ter za spodbude podeželju in ribištvu. Sredstva strukturnih skladov, ki jih prejema države članice v obliki pomoči oz. sofinanciranja, se največkrat pojavljajo v obliki nepovratnih sredstev – subvencij, možne pa so tudi drugačne oblike financiranja. O deležu sredstev iz strukturnih skladov odloča EK, na podlagi enotnih programskih dokumentov, kot večletnih programov oz. operativnih programov, ki jih pripravi vsaka država članica posebej.

V določenem obdobju se za posamezni ukrep pridobiva sredstva le iz enega od strukturnih skladov, z namenom, da bi se preprečilo večkratno financiranje iste aktivnosti.

Pri prispevanju sredstev iz strukturnih skladov se upoštevajo naslednji kriteriji (Mrak, 2004, str. 82):

- resnost določenega problema, v smislu regionalnih in socialnih komponent;
- finančna sposobnost države članice in njena absorpcijska sposobnost ob upoštevanju njene blaginje;
- pomembnost sofinanciranja in prioritete iz nacionalnega in regionalnega vidika;
- predhodno vrednotenje posredovanih zahtev;
- optimalna uporaba sredstev v finančnih načrtih, vključno s kombinacijo javnih in zasebnih sredstev ter uporabo nadaljnjih finančnih instrumentov in oblik.

S spodnjo tabelo prikazujem, kako so bila skupna sredstva kohezijske politike porazdeljena glede na cilje in regije za obdobji dveh finančnih perspektiv, in sicer za obdobje 2007–2013 ter 2014–2020 (EK, 2011, str. 14).

Tabela 3: Porazdelitev sredstev kohezijske politike za obdobji 2007–2013 in 2014–2020 glede na strukturne sklade, cilje in regije

2007–2013			2014–2020		
CILJI	GEOGRAFSKA UPRAVIČENOST	SKLADI	CILJI	KATEGORIJE REGIJ	SKLADI
KONVERGENCA	za države članice in regije, kjer je BDP na prebivalca nižji od 75 % povprečja Skupnosti	ESRR, ESS, KS	VLAGANJE V RAST IN DELOVNA MESTA	manj razvite regije Regije NUTS 2, katerih BDP na prebivalca je manj kot 75 % povprečja EU	ESRR, ESS
REGIONALNA KONKURENČNOST IN ZAPOSLOVANJE	ozemlje Skupnosti izven cilja "konvergenca", regije iz Cilja 1 v programskem obdobju 2000–2006, ki ne izpolnjujejo več regionalnih meril upravičenosti cilja "konvergenca" kot prejemniki prehodne pomoči in vse ostale regije Skupnosti	ESRR, ESS		regije v prehodu Regije NUTS 2, katerih BDP na prebivalca je od 75 do 90 % povprečja BDP EU-27	KS
		KS		razvitejšje regije Regije NUTS 2, katerih BDP na prebivalca presega 90 % povprečja BDP EU-27	ESRR, ESS
EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE	regije z morskimi ali kopenskimi mejami, območja transnacionalnega sodelovanja	ESRR	EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE		ESRR

Vir: Evropska komisija, *Kohezijska politika 2014–2020 – Vlaganje v rast in delovna mesta*, 2011, tabeli str. 14–15.

Za kohezijsko politiko v trenutni finančni perspektivi 2014–2020 je značilno, da se osredotoča na podporo ukrepom, ki bodo združevale inovacije, raziskave in razvoj, mobilnost, večje investicije v človeške vire, energetska učinkovitost.

Iz ESRR bo prav za MSP namenjenih 57 mrd. EUR ali približno 20 % sredstev. Poleg tega naj bi na MSP pozitivno vplivala okrepljena uporaba finančnih instrumentov, s katerimi bodo v obdobju financiranja 2014–2020 zagotovljena dodatna sredstva EU ter nacionalna in regionalna sredstva.

MSP bodo lahko na račun novih poenostavljenih splošnih pravil in ukrepov lažje dostopala do sredstev kohezijske politike. Le-ta pa so naslednja (European Commission, 2016c):

- spletno poročanje o načinih uporabe skladov;
- jasnejša pravila upravičenosti;
- bolj ciljno usmerjene in manj pogoste revizije za manjše transakcije;
- širše področje uporabe finančnih instrumentov ter poenostavitve ureditve in dostopa do njih.

3.6 Drugi viri financiranja v EU pri spodbujanju podjetništva

3.6.1 Evropska investicijska banka

Evropska investicijska banka predstavlja banko držav članic EU, zato je razumljivo, da največji del njenega financiranja pokriva projekte na ozemlju EU (EIB, 2016).

EIB (EIB, 2016) ima sedež v Luksemburgu, ustanovljena pa je bila leta 1958 z Rimsko pogodbo z namenom zagotavljanja uravnoteženega razvoja skupnega trga EU. Za strukturno politiko je izrednega pomena, saj je vključena v celoten program delovanja strukturnih skladov. Deluje kot neprofitna ustanova in predstavlja finančno institucijo, ki s kreditiranjem vpliva na razvoj ekonomske in socialne kohezije ter trajnostni razvoj.

EIB ni prejemnica proračunskih sredstev EU, temveč se financira preko posojil na finančnih trgih. EIB nastopa tudi v vlogi večinskega delničarja EIF, sodeluje z institucijami EU, Evropsko komisijo in ima svoje predstavnike v številnih odborih Evropskega parlamenta in v Svetu ministrov za ekonomsko-finančne zadeve.

Cilji za katere si prizadeva EIB so naslednji (EIB, 2016):

- dosegati potencialne EU za delovna mesta in gospodarsko rast;
- podpirati ukrepe za blaženje podnebnih sprememb;
- uveljavljaje evropske politike zunaj prostora EU.

3.6.2 Evropski investicijski sklad

EIF je bil ustanovljen leta 1994, katerega namen je financiranje MSP s tveganim kapitalom in instrumenti tveganega financiranja.

EIF (Evropski investicijski sklad - EIF, 2016a) ponuja finančne instrumente za MSP v obliki mikrokreditov, financiranja preko tveganega kapitala, nudi garancije za tiste finančne organizacije, ki posojajo finančna sredstva MSP ter pomaga tako državam članicam kot državam kandidatkam za vstop v EU na področju razvijanja trga tveganega kapitala. Večinski delež v EIF ima EIB, drugi delničarji so EK in druge evropske finančne ustanove.

Cilji, ki jih zasleduje EIF (Evropski investicijski sklad - EIF, 2016b), so naslednji:

- spodbujanje ciljev EU, zlasti na področju podjetništva, rast, inovacije, raziskave in razvoj, zaposlovanje in regionalni razvoj;
- ustvarjanje primerne donosa za delničarje EIF.

4 POLITIKA SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI

4.1 Normativna ureditev in temeljni dokumenti

4.1.1 Zakon o podpornem okolju za podjetništvo

S sprejetjem Zakona o podpornem okolju za podjetništvo ZPOP-1 (Ur.l. št. 102/2007, 57/2012, 82/2013, 17/2015, v nadaljevanju ZPOP-1) je bila dana možnost vzpostavitve celotnega pravnega okvira za področje spodbujanja podjetništva v RS. Cilj zakona je izboljšati razpoložljivost in dostop do finančnih virov, krepitev finančnega trga v Sloveniji ter stimulirati zasebne in druge vire financiranja za investicijska vlaganja v podjetniški sektor, še zlasti za zagotavljanje začetnega in tveganega kapitala. Z zakonom je določena tudi ureditev postopka dodeljevanja sredstev ter postavljena pravno vsebinska podlaga za ustanovitev izvajalskih institucij.

Zakon je zgrajen na naslednjih načelih (ZPOP-1, 2007):

- **enak dostop:** ukrepi in instrumenti države za krepitev podpornega okolja za podjetništvo se izvajajo na način, ki bodo zagotavljali uresničitev načela enakega dostopa in enakovredne obravnave;
- **usmerjenost na najmanjše gospodarske subjekte:** to načelo zagotavlja malim in posebej mikro podjetjem, da so ukrepi in instrumenti države prioritarno usmerjeni na podporo MMSP;
- **skladen regionalni razvoj:** s tem načelom se zagotavljajo stimulatívni in dolgoročno stabilni pogoji za nastajanje in poslovanje podjetij na ozemlju celotne Slovenije;
- **učinkovitost porabe javnih sredstev:** poraba javnih sredstev mora biti v skladu z določili ZPOP-1, kakor tudi po načelih ZJF, kar pomeni zagotovitev preglednosti, namenskosti in učinkovitosti porabe;
- **javnost:** rezultati programov, financiranih iz javnih sredstev po tem zakonu morajo biti javni, vendar z določenimi omejitvami zaradi varstva podatkov, intelektualne lastnine in avtorskih pravic.

Zakon v skladu s priporočili EK (European Commission, 2003) definira pojem »mikro podjetje« ter hkrati uvaja nova določila, povezana s kriteriji, ki opredeljujejo velikosti MMSP.

V zakonu je definirano podjetniško okolje, ki predstavlja promocijo podjetništva, odpravljanje administrativnih ovir in izboljšanje dostopa podjetij do informacij in storitev. Naloge in programe za oblikovanje podjetniškega okolja izvaja SPIRIT Slovenija. Pri tem pa so upoštevane usmeritve Evropske listine za mala podjetja (EK, 2004) in skladnost s politiko podjetništva EU.

Zakon definira tudi inovativno okolje, kjer gre za promocijo inovativnosti in izboljšanja pogojev za razvoj in prenos najnovejšega znanja v gospodarsko prakso. V tem delu zakon uvaja evidenco subjektov inovacijskega okolja, pravila za dodeljevanje sredstev za storitve v javnem interesu za delovanje teh subjektov. Za uspešen zagon novih podjetij in dinamično rast podjetij je zelo pomembno tudi dovolj razvito finančno okolje, ustrezen obseg in enostaven dostop do virov financiranja za razvojne naložbe. V RS se že vrsto let kaže vedno večja potreba po krepitvi finančnega trga, kakor tudi spodbujanje vstopa zasebnih in drugih virov financiranja (banke, skladi tveganega kapitala, druge domače in tuje finančne institucije idr.) za večje naložbe v podjetniški sektor. Na podlagi zakona so opredeljeni finančni instrumenti SPS ter deležniki, ki poleg MGRT skrbijo za izvajanje zakona.

4.1.2 Uredbi o porabi sredstev evropske kohezijske politike za programski obdobji 2007–2013 in 2014–2020

Z obema uredbama (Ur.l. RS, št. 17/2009, 40/2009, 3/2010, 31/2010, 79/2010, 4/2013 in 89/2014 za Uredbo 2007–2013 in Ur.l. RS št. 29/2015 za Uredbo 2014–2020) so določeni cilji, sredstva, udeleženci evropske kohezijske politike in njihove naloge, izvedbeni načrt in načrtovanje evropske kohezijske politike, način izbora operacij in njihovo potrjevanje ter izvajanje operacij. Pri izvajanju prejšnje in sedanje finančne perspektive, skladno z določili Uredbe 1303/2013/EU³ nastopajo državni organi oz. udeleženci, ki morajo poskrbeti za pravilno in uspešno koriščenje evropskih kohezijskih sredstev. Pri tem so jim dodeljene določene naloge (9.–16. člen), in sicer vlogo **organa upravljanja** (v nadaljevanju OU) opravlja vladna služba, pristojna za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, ki v postopkih načrtovanja in porabe sredstev zagotavlja pravilnost izvajanja operativnih programov (v nadaljevanju OP) ter usmerja in nadzoruje posredniška telesa pri izvajanju OP. **Posredniška telesa** so neposredni proračunski uporabniki, pristojna resorna ministrstva za izvedbo OP, njihove naloge pa se nanašajo na izvajanje administrativnih kontrol, priprave zahtevkov za

³ Gre za Uredbo (EU) št. 1303/2013 (v nadaljevanju Uredba 1303/2013/EU) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L št. 347 z dne 20.12.2013, str. 320).

povračilo (v nadaljevanju ZzP), izvajanje javnih razpisov in izbora operacij, njihovo spremljanje in poročanje pristojnim organom o njihovi realizaciji. Vlogo **revizijskega organa** opravlja Urad RS za nadzor proračuna, ki je pri svojem delovanju popolnoma neodvisen in skrbi za izvedbo revizij, pripravo revizijskih strategij, letnih revizijskih poročil ter obvešča vse pristojne organe o opravljenih revizijah ter ugotovljenih nepravilnostih. **Organ za potrjevanje** je notranja organizacijska enota MF, ki potrjuje izjave o izdatkih in ZzP ter jih posreduje EK. Deluje kot osrednji organ za finančno poslovanje sredstev strukturnih skladov. **Upravičenci** so izvajalci oz. organi, odgovorni za zagon in izvajanje projekta oz. operacije.

4.1.3 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020

Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (v nadaljevanju OP EKP) predstavlja osnovni dokument za črpanje evropskih kohezijskih sredstev v RS, ki ga je Vlada RS sprejela novembra 2014. To je izvedbeni dokument, na podlagi katerega lahko RS črpa sredstva iz evropskih strukturnih skladov cilja Naložbe za rast in delovna mesta. Znesek, ki ga lahko RS počrpa, znaša približno 3,011 mrd. EUR. Pred tem je oktobra 2014 RS z EK sklenila Partnerski sporazum za obdobje 2014–2020, v katerem so opredeljeni načini izvajanja evropskih skladov za to obdobje. Pri tem lahko RS izvaja kohezijsko in skupno kmetijsko politiko preko petih skladov EU, in sicer: ESRR, Evropski socialni sklad (v nadaljevanju ESS), Kohezijski sklad (v nadaljevanju KS), Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (v nadaljevanju EKSRP) in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (v nadaljevanju ESPR). Pri tem mora država članica upoštevati Skupni strateški okvir. RS ima iz naslova koriščenja sredstev iz vseh petih skladov na razpolago 4,118 mrd. EUR (SVRK, 2016b, str. 4).

V OP EPK so zajete naslednje vsebine (SVRK, 2015a, str. 2–8):

- predstavitev strategije za prispevek OP k strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter k doseganju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije;
- opis prednostnih osi;
- finančni načrt OP;
- predstavitev celostnega pristopa k teritorialnemu razvoju;
- opredelitev posebnih potreb geografskih območij, ki jih je najbolj prizadela revščina, ali ciljnih skupin, ki jim najbolj grozi diskriminacija ali socialna izključenost in ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali geografskih razmer;
- opredelitev organov, pristojnih za upravljanje, nadzor in revizijo ter vloga ustreznih partnerjev;
- sistem usklajevanja med skladi, EKSRP, ESRR ter drugimi instrumenti financiranja na ravni Unije in nacionalnimi ravni ter z EIB;

- predstavitev predhodnih pogojenosti ter zmanjševanja administrativnega bremena za upravičence;
- pregled horizontalnih načel in ločenih elementov.

Dodeljena kohezijska sredstva se prednostno usmerjajo na štiri področja, z namenom prispevati k raziskavam in inovacijam, spodbujati informacijske in komunikacijske tehnologije, povečevati konkurenčnost MSP ter podpirati ukrepe na področju uvajanja gospodarstva z nizkimi emisijami ogljika (SVRK, 2016b, str. 4).

V okviru OP EKP so določene prednostne osi za obdobje 2014–2020, za katere bo RS načrtovala tako evropska kot nacionalna proračunska sredstva in jih prikazujem s spodnjo tabelo.

Tabela 4: Prednostne osi v RS v obdobju 2014-2020

Prednostne osi v RS za programsko obdobje 2014-2020	
1.	Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva
2	Povečanje dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti
3.	Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
4.	Trajnostna raba in proizvodnja energije ter pametna omrežja
5	Prilagajanje podnebnim spremembam
6.	Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti
7.	Gradnja infrastrukture in ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti
8.	Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile
9.	Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščin
10	Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost
11.	Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev
12.	Tehnična pomoč – KS
13.	Tehnična pomoč – ESRR
14.	Tehnična pomoč – ESS

Povzeto in prirejeno po Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 2015b, str. 5-10.

Z vidika magistrskega dela je najbolj pomembna tretja prednostna os, ki se veže na spodbujanje dinamičnega in konkurenčnega podjetništva za zeleno gospodarsko rast.

Ta prednostna os vsebuje dve prednostni naložbi, in sicer (Evropska unija, Evropski strukturni in investicijski skladi, 2016):

- spodbujanje podjetništva, kjer so upravičenci vsa MSP, subjekti podjetniškega in inovativnega okolja, regionalne razvojne organizacije, državne in drugi javne organizacije, agencije, skladi, pravosodni organi, občine;

- razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP (internacionalizacija), kjer so upravičenci zlasti MSP, zbornice, združenja, mreže, institucije regionalnega razvoja, neprofitne organizacije idr.

V okviru predstavitev temeljnih dokumentov, ki jih RS uporablja pri politiki spodbujanja podjetništva, je temeljni zakon ZPOP-1, ki določa pravne okvire za delovanje institucij podpornega okolja, kjer definira podjetniško, inovativno in finančno okolje. Od uveljavitve zakona je preteklo že kar nekaj let, zato se napoveduje sprememba zakona. Poleg tega zakona so pomembni tudi vsi ostali zakoni in podzakonski akti, ki (ne)posredno vplivajo na izvajanje podjetniške politike, kot so npr. Zakon o javnih financah (predvsem pri izvajanju in pripravi proračunskih dokumentov), Zakon o gospodarskih družbah, Zakon o družbah tveganega kapitala idr.

V RS je pri izvajanju evropske kohezijske politike potrebno tudi sprejetje uredb, ki se vežejo na porabo evropskih sredstev, kjer so določene vse naloge in pristojnosti udeležencev, postopki načrtovanja in izvajanje ukrepov, izvajanje nadzora, pripravljanja poročil. Podlaga, da lahko vsi ti deležniki izvajajo evropsko kohezijsko politiko, je sprejetje OP, ki je tudi osnovni dokument za črpanje kohezijskih sredstev. Trenutno veljavni OP EPK ima štiri prednostna področja, od katerih je z vidika magistrskega dela najpomembnejše tisto, ki je namenjeno povečevanju konkurenčnosti MSP.

4.2 Deležniki v izvajanju politike spodbujanja podjetništva v Republiki Sloveniji

4.2.1 Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT)

MGRT (MGRT, 2016b) skrbi za krepitev mednarodne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, s tem da izvaja politiko spodbujanja podjetniškega, inovativnega in tehnološkega razvoja, vpliva na oblikovanje politike spodbujanja aktivnosti na področju turizma in internacionalizacije ter trgovinske politike. Te politike izvaja v okviru nalog Direktorata za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo ter Direktorata za turizem in internacionalizacijo. Direktorat za notranji trg je odgovoren pri izvajanju politike s področja prostega pretoka blaga in storitev, meroslovja, standardizacije, varstva potrošnikov, intelektualne lastnine, trgovinske politike ter preskrbljenosti na trgu in blagovnih rezerv. Direktorat za regionalni razvoj pa skrbi za razvoj na področju regionalne politike.

Direktorat za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo (MGRT, 2016b) je na državni ravni najodgovornejši za izvajanje vladne politike spodbujanja podjetništva v RS ter v okviru katerega se izvajajo ukrepi in aktivnosti za sprejemanje ter uresničevanje vseh zakonskih in podzakonskih predpisov s tega področja. Direktorat je odgovoren za razvoj podpornega okolja za podjetništvo, za promocijo podjetništva ter izobraževanja, s katerim se spodbuja tudi mlade za vstop v podjetniške aktivnosti, prav tako pa so naloge direktorata usmerjene

na vavčerske storitve. Omenjene naloge MGRT izvaja preko svoje izvajalske agencije SPIRIT. V okviru direktorata je dan poseben poudarek na spodbude za MSP, ki so možne z različnimi oblikami lastniškega in dolžniškega kapitala, dostopa do ustreznih finančnih virov. Pri tem MGRT finančna sredstva dodeljuje preko finančnih instrumentov SPS in SID banke.

4.2.2 Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT)

SPIRIT na podlagi Sklepa o ustanovitvi (Ur.l. RS, št. 80/2012) pomeni za slovenski gospodarski prostor združitev več področij za spodbujanje podjetniškega sektorja, ki se vežejo na podjetniške aktivnosti, turizem, inovativnost in tehnološki razvoj. Leta 2015 so se naloge iz področja turizma iz SPIRIT-a prenesle na novoustanovljeno Javno agencijo RS za trženje in promocijo turizma (Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije za trženje in promocijo turizma, Ur.l. RS, št. 46/2015), s tem se je s Sklepom o ustanovitvi (Ur.l. RS, št. 93/2015) spremenil tudi uradni naziv agencije, in sicer v Javno agencijo Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (krajše SPIRIT).

Pred ustanovitvijo institucije SPIRIT je naloge na tem področju opravljala že Javna agencija za podjetništvo in tuje investicije – JAPTI,⁴ ki je z leti postala ena izmed najpomembnejših razvojno implementacijskih nacionalnih agencij na področju izvajanja razvojnih politik podjetništva in konkurenčnosti, spodbujanja neposrednih investicij in internacionalizacije v Sloveniji. Glede na to, da v svojem magistrskem delu preučujem podatke od leta 2009 naprej, predstavljam rezultate dela za JAPTI (od leta 2009 do 2012), za leto 2013 kot zadnji dosegljivi podatek predstavljam rezultate dela za SPIRIT.

SPIRIT nastopa v vlogi izvajalske institucije MGRT kot posredni proračunski uporabnik, svoje aktivnosti od leta 2015 izvaja v okviru Sektorja za spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja ter Sektorja za internacionalizacijo in tuje neposredne investicije.

Sektor za spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja je usmerjen na več področij delovanja (SPIRIT, 2016, str. 12–35). Pri tem skrbi za **informiranje javnosti** preko različnih informacijskih kanalov, kot so npr. spletni priročnik Moj spletni priročnik MSP, spletni portali www.podjetniski-portal.si, www.imamidejo.si, www.foruminovacij.si, www.dobre-prakse.si, www.izvoznookno.si, www.investslovenia.org, www.sloveniapartner.eu in Facebook stran. Pri nalogah, ki se vežejo na **izobraževanje in usposabljanje za podjetništvo**, je poudarek na usposabljanju tako za mlade, kot za učitelje in profesorje, kjer bi razvijali svoje osebne lastnosti, ki so pomembne pri vključevanju

⁴ Vlada RS je na svoji redni seji z dne 25.10.2012 (Ur.l. RS, št. 80/2012) sprejela Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma, ki se skrajšano imenuje SPIRIT Slovenija, javna agencija. Ta združuje Javno agencijo RS za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI), Slovensko turistično organizacijo (STO) in Javno agencijo za tehnološki razvoj RS (TIA).

v sfero podjetništva. SPIRIT se loteva tudi dveh pilotnih projektov, v katerih bo spodbudil **žensko podjetništvo**, pri čemer bo pomagal tudi brezposelnim ženskam, da bi tako lažje prišle do zaposlitve. S tem namenom bi povečevali tudi delež podjetnic v samem podjetniškem sektorju. Prav tako se usmerja na spodbujanje in razvoj **družinskega podjetništva** (prehodi od ene na drugo generacijo, odločanje za ustanovitev družinskega podjetja ipd.) ter aktivnosti, ki so vezane na dvig poslovne odličnosti v podjetjih, zgledi dobrih praks, dvig podjetniške kulture v poslovnem okolju, oživljanje podjetništva v mestnih jedrih, kjer smo priča izumiranja nekaterih obrti in malih podjetniških delavnic. V nadaljevanju na podlagi dostopnih letnih poročil prikazujem realizacijo izvajanja programov po sektorjih JAPTI v obdobju od 2009 do 2012 ter posebej za SPIRIT še za leto 2013 (podatki za realizacijo od leta 2014 naprej še niso javno dostopni).

Tabela 5: Realizacija izvajanja programov JAPTI za obdobje 2009–2012 (v EUR)

PROGRAMI JAPTI	2009	2010	2011	2012	I_{2012/2009}
Sektor za podjetništvo	11.640.693	16.315.961	8.795.979	5.885.108	0,51
Razvoj poslovnega okolja za podjetništvo in konkurenčnost	4.268.155	3.455.982	3.686.745	1.126.641	0,26
Celovita promocija za razvoj podjetništva in podjetniške kulture	328.261	579.910	566.768	99.313	0,30
Razvoj podjetniške kulture in izobraževanje	303.936	145.290	189.869	199.999	0,66
Izvajanje nalog subjektov podjetniškega in inovativnega podpornega okolja	1.735.918	1.306.265	1.743.110	399.958	0,23
Vavčerski sistem podpore rasti in razvoja podjetij	1.558.493	1.424.517	1.186.997	427.371	0,27
Znanje za gospodarstvo	1.002.256	6.029.696	3.769.459	1.052.217	1,05
Povečanje mobilnosti visoko kvalificiranih kadrov v gospodarstvu	507.080	1.122.857	1.357.462	1.052.217	2,08
Raziskovalno razvojne dejavnosti interdisciplinarnih razvojnih skupin v podjetjih	495.176	4.906.839	2.411.997	-	-
Razvoj infrastrukture in inovacij v podjetjih	6.360.054	6.810.363	1.339.775	3.706.251	0,58
Gosp.-razvojno-logistične platforme (infrastruktura)	3.931.514	2.999.050	1.339.775	3.681.073	0,94
Spodbujanje raziskovalno razvojne dej. v podjetjih	2.428.540	3.811.313	-	25.178	0,01
Tehnična podpora (objava, promocija razpisov in ocenjevalci)	10.228	19.920	-	-	-
Sektor za pospeševanje TNI, internacionalizacijo in PSG	5.889.556	9.545.916	9.473.376	6.224.587	1,06
Spodbujanje tujih neposrednih investicij	482.320	700.473	690.933	554.502	1,15

se nadaljuje

*Tabela 5: Realizacija izvajanja programov JAPTI za obdobje od 2009–2012 (v EUR)
(nad.)*

PROGRAMI JAPTI	2009	2010	2011	2012	I_{2012/2009}
Informacijske, svetovalne in druge storitve za tuje investitorje	33.402	36.501	30.707	29.700	0,89
Promocija in trženje RS in njenih regij kot lokacije za TNI	392.958	608.624	601.273	465.923	1,19
Analiziranje konkurenčnosti RS kot lokacije za TNI	55.960	55.348	58.953	58.878	1,05
Dodeljevanje finančnih spodbud za tuje investicije	3.291.422	4.859.910	6.384.767	4.290.048	1,30
Spodbujanje internacionalizacije	996.334	3.189.820	2.138.942	1.373.327	1,38
ZT informacije in svetovanje na spletnem portalu Izvozno okno ter promocija slov. gospodarstva	165.323	250.961	181.512	108.629	0,66
Izobraževanje za mednarodno poslovanje	-	107.438	115.698	120.196	-
Oglaševanje in promocijska gradiva	-	-	92.735	57.540	-
Podpore za tržne raziskave	-	-	181.056	111.654	-
Organizacija vhodno izhodnih gosp. delegacij, promocija individualnih in skupinskih nastopov, predstavitve, sejmi, konference	350.595	826.373	1.181.840	737.482	2,10
Poslovni klubi	192.595	289.374	365.639	231.278	1,20
EXPO 2010	287.821	1.715.674	20.462	6.548	0,02
Predstavnštva slovenskega gospodarstva (PSG)	1.119.480	795.713	258.735	6.711	0,01

Vir: JAPTI, 2011, str. 77, tabela B.2; JAPTI, 2013, tabela Realizacija programov JAPTI za leto 2012, str. 52.

Tabela 6: Realizacija izvajanja programov SPIRIT za leto 2013 (v EUR)

PROGRAMI SPIRIT	REAL.2013
Sektor za pospeševanje podjetništva, inovativnosti in tehnol. razvoja	14.040.960
Razvoj podpornega okolja za podjetništvo in inovativnost	1.755.335
Podpora izvajanju celovitih podpornih storitev za podjetja	573.091
Podpora izvajanju nalog subjektov inovativnega okolja	116.324
Podpora nacionalnemu sistemu inovacij	1.016.278
Podpora prenosu tehnologij v javnih raziskovalnih organizacijah	49.642
Programi celovite promocije podjetništva in inovativnosti ter izobraževanja za podjetništvo	713.878
Promocija podjetništva in inovativnosti	547.547

se nadaljuje

Tabela 6: Realizacija izvajanja programov SPIRIT za leto 2013 (v EUR) (nad.)

PROGRAMI SPIRIT	REAL.2013
Spodbujanje ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti med mladimi	126.852
Spodbujanje podjetnosti in inovativnosti med posebnimi ciljnimi skupinami	39.479
Neposredne finančne spodbude	11.214.436
Izvajanje in zaključevanje javnih razpisov iz fin. Perspektive 2007–2013	11.060.313
Tehnična pomoč–07–13–Strukturni skladi–EU	28.820
Tehnična pomoč ESS 07–13–EU	125.304
Spremljanje in vrednotenje ukrepov razvojne politike	50.000
Zagotavljanje informacij in raziskav s ciljem oblikovanja politik za podporo gospodarstvu in spremljanje učinkov	50.000
Sodelovanje v EU in mednarodnem prostoru	304.990
Mednarodni projekti za spodbujanje razvoja in inovativnosti	284.755
Model za razvojna partnerstva slovenskih in tujih visoko tehnoloških podjetij	20.234
Leonardo, EXPO Milano	2.321
Sektor za pospeševanje internacionalizacije in TNI	9.661.224
Področje internacionalizacije – informativne, izobraževalne in svetovalne aktivnosti	811.989
Spletni portali in svetovanje	155.864
Oglaševanje in promocijska gradiva	169.929
Izobraževanje za mednarodno poslovanje	128.913
Podpora za tržne raziskave na tujih trgih	158.365
Poslovno svetovanje in usposabljanje za internacionalizacijo	198.918
Področje internacionalizacije – podpora predstavitvam slov. gosp. doma in v tujini	1.674.868
Gospodarske delegacije	197.701
Skupinske predstavitve slo. Gospodarstva na sejnih v tujini	604.347
Podpora individualnim sejmskim nastopom	653.009
Podpora slovenskim poslovnim klubom v tujini	219.811
Oglaševanje in promocijska gradiva	-
Področje spodbujanja TNI	7.174.367
Spodbujanje TNI	1.091.685
Dodeljevanje finančnih spodbud za tuje investicije	6.082.682

Legenda: TNI - tuje neposredne investicije

Vir: SPIRIT, Letno poročilo 2013, 2015, str. 78–81, tabela 5.7.

Na podlagi podatkov iz Tabele 5 in Tabele 6 ter ob predpostavki, da ima JAPTI oz. SPIRIT približno enako organizacijsko strukturo, kar zadeva naloge po sektorjih (brez upoštevanja Sektorja za turizem, ki ga z letom 2015 tudi ni več na SPIRIT-u), lahko ugotovim, da je znašala realizacija v obravnavanem obdobju od 2009–2013 v sektorju za podjetništvo 56,68 mio. EUR (58,15 % vseh sredstev za programe omenjenih institucij), v sektorju za internacionalizacijo in tuje neposredne investicije 40,79 mio. EUR, kar predstavlja 41,85 %

vseh sredstev za izvedene programe ter ob predpostavki, da v letu 2013 nisem upoštevala realiziranih sredstev v sektorju za turizem.

V času gospodarske krize v obdobju 2009–2012 (Tabela 5) je, za programe v sektorju podjetništva, JAPTI namenjal največ proračunskih sredstev za razvoj infrastrukture in inovacij v podjetjih, in sicer 40 % več proračunskih sredstev v letu 2010 glede na predhodno leto. Zlasti spodbudno je dejstvo, da so se v obdobju 2009–2012 povečala proračunska sredstva za spodbujanje prenosa znanja (predvsem univerzitetnega) v poslovno okolje, kar je izrednega pomena za hitrejšo gospodarsko rast in večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Prav tako je bilo veliko več sredstev namenjeno finančnim spodbudam za tuje neposredne investicije, kjer finančne spodbude tujim investitorjem posledično omogočajo lažjo in hitrejšo izvedbo njihovih načrtovanih investicijskih aktivnosti, v katere pa se vključujejo tudi slovenski gospodarski subjekti in prebivalstvo. V letu 2013 (Tabela 6) je bilo zaradi zaključevanja finančne perspektive 2007–2013 zaznati večjo porabo proračunskih sredstev za neposredne finančne spodbude, s tem so namreč povezana zaključevanja javnih razpisov za mlade raziskovalce za gospodarstvo, njihovo sofinanciranje ob prehodu v gospodarstvo, za strateške razvojno raziskovalne projekte, spodbujanje investicij v gospodarsko-logističnih centrih ter za tehnično pomoč pri operativnih programih (predvsem za stroške administrativnih kontrol, ki so bile potrebne pri zaključevanju projektov, financiranih iz navedenih operativnih programov).

Glede na zgoraj predstavljene podatke in obrazložitve predstavlja SPIRIT pomemben člen v izpolnjevanju nalog, ki si jih je zadala Vlada RS na področju spodbujanja podjetništva. Tudi v okviru opravljene kvalitativne raziskave, zasledim, da tudi vsi sogovorniki poudarjajo pomen te izvajalske institucije, ki predvsem skrbi za prepoznavnost naših podjetij in podjetnikov s tem, da jim preko svojih razpisov pomaga pri dostopu na tuje trge, predvsem preko posameznih ali skupnih nastopov na sejmih v tujini. Pomembno vlogo ima SPIRIT tudi pri obisku naših gospodarskih delegacij v tujini in tujih gospodarskih delegacij v RS, z namenom novega gospodarskega sodelovanja.

Kot primere dobrih praks prenosa znanja v podjetništvo lahko omenim nekaj podjetij (Imamidejo, 2016), kjer je npr.:

- podjetje Elaphe d.o.o. uspešno sodelovalo v različnih programih podpore in velja za enega izmed uspešnejših slovenskih podjetij;
- tehnološko podjetje Xlab d.o.o. ima že več kot 30 zaposlenih, deluje na področju aplikacij in medicine;
- pilotni projekt Viharnica, ki študente motivira za podjetniško udejstvovanje in tako predstavlja primer povezovanja med podjetniškim in znanstvenim okoljem;
- inovativno podjetje Kyma d.o.o. je dober primer mednarodnega javno-zasebnega partnerstva, predstavlja slovensko – italijansko sodelovanje ter tehnološki transfer iz znanosti v industrijo.

Po mnenju strokovnjakov SPIRIT-a je Slovenija ob svojih naravnih danostih in ob izboljšanju poslovnega okolja lahko zanimiva za kapitalsko intenzivne panoge, s 50 do 250 zaposlenimi in ki znajo izkoristiti prožno poslovno okolje, povezano z mrežo univerz, inštitutov in znanjem uveljavljenih podjetij in kjer je prisotna tudi inovativnost (Mihajlovič, 2016, str. 7).

S to ugotovitvijo se tudi sama strinjam, vendar bi to moralo veljati tudi za slovenska MSP in naše start-upe, ki predstavljajo velik potencial za dosežke v svetovnem merilu.

4.2.3 Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo (SPS)

Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo (krajše Slovenski podjetniški sklad – SPS) se je na podlagi Ustanovitvenega akta SPS (Ur.l. RS, št. 112/2004, 11/2007, 43/2008, 71/2009) ter v skladu z ZPOP-1 preoblikoval iz Javnega sklada za razvoj malega gospodarstva (v nadaljevanju JSMG) v SPS. Gre za javni finančni sklad, katerega ustanoviteljica je RS, njene pravice in obveznosti pa izvaja Vlada RS. SPS je bil ustanovljen z namenom izboljšanja dostopa MMSP do virov financiranja razvojnih naložb.

Na podlagi določil 6. člena Ustanovitvenega akta SPS (Ur.l. RS, št. 112/2004, 11/2007, 43/2008, 71/2009) je osnovna dejavnost SPS razvijanje in izvajanje storitev ter finančno spodbujanje na naslednjih področjih:

- zagotavljanje storitev in začetnega kapitala za hitrejše nastajanje in zagon novih podjetij z neposrednimi spodbudami za začetno financiranje podjetniških projektov v fazi nastajanja in zagona podjetij;
- zagotavljanje ugodnejših virov financiranja za razvojne naložbe podjetij s subvencijami, ugodnimi finančnimi viri in garancijami;
- spodbujanje zasebnih vlaganj in financiranja podjetniških projektov v vseh fazah razvoja z lastniškim kapitalom, z zagotavljanjem ugodnih kreditnih virov in garancij za investitorje.

V letnem poročilu za 2014 je zapisano, da je vloga SPS v slovenskem gospodarstvu pomembna, saj deluje v vlogi (Slovenski podjetniški sklad, b.l., str. 11):

- povezovalca med domačimi in tujimi finančnimi institucijami in MSP-ji;
- finančnega partnerja, kjer deluje kot sofinancer za različne investicije ter institucija, ki blaži finančna tveganja;
- spodbujevalca raznih finančnih rešitev za podporo poslovanju MSP-jem.

V sedanji finančni perspektivi 2014–2020 bo SPS deloval v okviru prve in tretje prednostne osi oz. področja, kjer bo SPS s svojimi produkti in finančnimi instrumenti skušal povečati

konkurenčnost naših MSP ter prispeval k večji inovativnosti, dvigom dodane vrednosti proizvodov in storitev ter hkrati skušal poskrbeti za čim enostavnejše financiranje in poslovanje MSP (Slovenski podjetniški sklad, b.l., str. 16).

V spodnji tabeli in z obrazložitvijo podrobneje predstavljam finančne linije oz. produkte SPS v letih 2007–2015.

Tabela 7: Finančni instrumenti SPS v obdobju 2007–2015 (v mio. EUR)

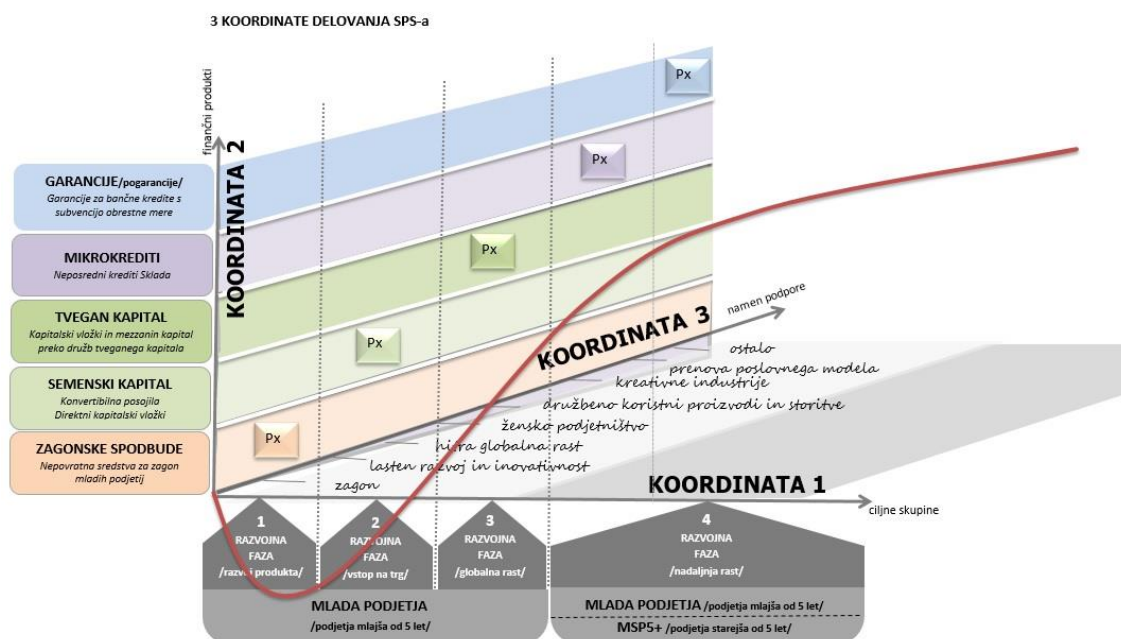
Finančna linija	Finančni instrumenti	Število podprtih projektov	Znesek odobrenih sredstev (v mio. EUR)
Posebne spodbude	Zagonske spodbude	526	25,50
	Ostale posebne spodbude	1.000	168,90
Lastniško financiranje	Semenski kapital	47	3,90
	Tvegani kapital	29	29,04
Kredit	Mikrokredit	671	16,02
Garancije	Garancije s subvencijo obrestne mere	2.826	561,60
Skupaj		5.099	804,96

Vir: Slovenski podjetniški sklad, 2016a, preglednica Pregled podprtih podjetij po produktih 2007–2015.

Na podlagi zgoraj navedenih podatkov je SPS v tem devetletnem obdobju podprl 5.099 projektov, za katere je odobril skoraj 805 mio. EUR ugodnih finančnih sredstev. Največji delež dodeljenih finančnih sredstev (tj. 561,6 mio. EUR) je bil usmerjen v garancije s subvencijo obrestne mere, in sicer ta znaša skoraj 70 % glede na celoten znesek vseh odobrenih sredstev v obravnavanem obdobju.

V nadaljevanju s kratko obrazložitvijo predstavljam produkte SPS ter razvojne faze, za katere se navedeni produkti tudi uporabljajo. Na podlagi predstavitev SPS (SPS, 2016b) so razvidne različne koordinate, iz katerih so razvidne tudi ciljne skupine, finančni produkti SPS ter nameni podpore, in sicer:

Slika 2: Finančni produkti, nameni podpore in ciljne skupine SPS

Vir: Slovenski podjetniški sklad, 2016b, slika 3 Koordinate delovanja SPS-a.

Na podlagi predstavitve SPS (SPS, 2016b) so v okviru **1. koordinate** predstavljene ciljne skupine, in sicer so to mlada podjetja, ki poslujejo manj kot 5 let (1. razvojna stopnja – razvoj produkta, 2. razvojna stopnja – vstop na trg in 3. razvojna stopnja – globalna rast) in ostala MSP, ki so starejša od 5 let (4. razvojna stopnja – nadaljnja rast).

Na **2. koordinati** so predstavljeni finančni produkti SPS, in sicer zagonske spodbude, semenski kapital, tvegan kapital, mikrokrediti in garancije (pogarančije).

Iz **3. koordinate** so razvidni nameni podpore, kot so zagon, lasten razvoj in inovativnost, hitra globalna rast, žensko podjetništvo, družbeno koristni proizvodi in storitve, kreativne industrije, prenova poslovnega modela in ostalo.

V **1. razvojni fazi** SPS mladim podjetjem dodeljuje **zagonske spodbude**, ker so v tej fazi ta podjetja še precej ranljiva in občutljiva za kakršnakoli nihanja na trgu, ki lahko ogrozijo tudi njihov obstoj. Tukaj gre predvsem za spodbude za zagon inovativnih podjetij (produkt P2-SPS omogoča subvencijo do 54.000 EUR) in za zagon podjetij v problemskih regijah (produkt P2R – SPS omogoča subvencijo do 40.000 EUR), kjer se podjetniške ideje prenašajo v gospodarsko sfero. Za **2. razvojno fazo** je značilno, da MSP nadaljujejo s financiranjem svojega razvoja, zaključujejo prototipe, pripravljajo tržne analize ter vzpostavljajo prve stike s potencialnimi kupci svojih proizvodov oz. storitev. SPS v tej fazi MSP ponuja dva svoja produkta, in sicer kot **semenski kapital** – konvertibilno posojilo za zagon inovativnih podjetij (produkt SK75 – pridobitev semenskega kapitala v višini 75.000 EUR v obliki konvertibilnega posojila) ali lastniški vstop za rast inovativnih podjetij

(produkt SK200 – 200.000 EUR v obliki direktnega kapitalskega vložka SPS). Pri tem SPS lahko deluje sam ali/in s pomočjo zasebnih investitorjev, ki podpirajo tista mlada podjetja z visokim potencialom rasti, povečanjem zaposlenih v podjetju, vstopom na tuje trge in razvojem svojih proizvodov oz. storitev. Namen tega produkta pa je tudi zanimanje in vstop privatnega kapitala (poslovni angeli, privatni investitorji idr.), mreženje deležnikov ter sinergijsko sodelovanje s start-up sistemom. V okviru **3. razvojne faze** MSP začnejo prodirati na globalne trge, širijo svoje poslovanje in se nahajajo v obdobju hitre rasti, zato tej razvojni stopnji pravimo tudi **globalna rast**. V tej fazi privatni investitorji preko družb tveganega kapitala s svojimi kapitalskimi vložki vstopajo v hitro rastoča MSP. SPS želi s tem produktom (produkt TK do 1,5 mio. EUR) povečati vpliv trga tveganega kapitala, s tem tudi povečati število zasebnih družb tveganega kapitala, njihovega vlaganja v razvijajoča in hitro rastoča obetavna mlada podjetja in podjetnike. **4. razvojna faza – nadaljnja rast** je namenjena tako mladim podjetjem kot tudi tistim MSP, ki poslujejo že več kot 5 let. Produkti te faze, kot so neposredni krediti za mikro in mala podjetja (produkt P7 – do 25.000 EUR kredita) in neposredni krediti za podjetja s statusom socialnega podjetja in regije (produkt P7 sop – do 25.000 EUR kredita in produkt P7R – do 25.000 EUR kredita), pomenijo za podjetja lažje dostope do virov financiranja (nižja obrestna mera, nižje zavarovalne zahteve, ročnost kreditov, možnost koriščenja moratorija pri odplačevanju kredita, enostavnejši in hitrejši postopki pri pridobivanju kreditov), s katerimi lahko vplivajo na svojo rast in razvoj, večje investicije in boljše tekoče poslovanje. V tej fazi pa so najpomembnejše garancije SPS za zavarovanje bančnih kreditov s subvencijo obrestne mere s sodelujočimi bankami v RS. Mlada podjetja (do pet let delovanja, postopno rastejo, povečujejo dodano vrednost na zaposlenega, ustvarjajo nova delovna mesta, nimajo zadostnih sredstev za zavarovanje kredita) lahko najamejo kredit za izvedbo tehnološko inovativnih projektov, klasičnih projektov ter za financiranje obratnih sredstev (produkt P1 plus – do 1,25 mio. EUR kredita in subvencija obrestne mere).

SPS kot izvajalska institucija, ki na podlagi ZPOP-1 deluje v finančnem okolju pri spodbujanju podjetništva, je ena glavnih institucij, ki jih ima RS na tem področju. Glede na široko paleto finančnih instrumentov, ki jih ponuja, tako novonastalim podjetjem start-upom (podjetja, ki jih SPS uvršča v svojo skupino mladih podjetij, ki delujejo manj kot pet let) kot tudi starejšim podjetjem (delujejo več kot pet let), je pomembno, da ima svoje produkte razvrščene glede na potrebe (ali gre za inovativne izdelke/storitve) za različne uporabnike. Velik pomen SPS pri spodbujanju podjetniškega in start-up ekosistema mu pripisuje tudi večina sogovornikov, s katerimi sem opravila intervjuje. Podjetja, ki so bila neposredno udeležena pri dodelitvi sredstev s strani SPS, so imela pozitivne izkušnje, saj so jim bili na voljo tudi certificirani mentorji SPS za svetovanja in pomoč pri izpolnjevanju razpisnih zahtev. Njihovo mnenje je pozitivno tudi glede hitrega prilagajanja SPS-a pri ponudbi finančnih instrumentov, ki jih podjetja v določenem obdobju potrebujejo. Velik poudarek je v financiranju podjetij, ki so v 1. fazi razvoja oz. ustanavljanja, ki razpolagajo z nekim inovativnim izdelkom oz. storitvijo in imajo visok potencial rasti in preboja na tuje trge.

4.3 Proračunsko financiranje programov, namenjenih spodbujanju podjetništva v RS

4.3.1 Struktura proračuna Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo

Proračun RS sestoji iz treh delov, in sicer iz splošnega dela proračuna, posebnega dela proračuna ter načrta razvojnih programov. V nadaljevanju se bom osredotočila predvsem na posebni del proračuna MGRT, in sicer na bilanco odhodkov oz. A bilanco. Zaradi prostorske omejenosti magistrskega dela ne predstavljam posebej še računa finančnih terjatev in naložb (B bilanca), čeprav so bila v okviru le-tega načrtovana in realizirana proračunska sredstva (predvsem na podlagi sredstev pridobljenih iz kupnin) tudi za področje podjetništva.

V letu 2010 se je Vlada RS odločila za pripravo k ciljem usmerjenega proračuna za leti 2011 in 2012 po novi strukturi razvojne klasifikacije, ki programsko klasifikacijo državnega proračuna nadgrajuje z umestitvijo v nove razvojne politike, programe in podprograme. To pa je ponovno nadgradila oz. poenostavila z novo programsko strukturo proračuna, in sicer pri sprejemanju proračuna za leto 2013.

Na podlagi tabel (Priloge 3, 4 in 5) lahko vidimo, kako se nov razvojni proračun deli na razvojne politike, znotraj teh podrobneje predstavljam 1. razvojno politiko, ki tudi najbolj posega na področje spodbujanja podjetništva in znotraj katere se dodeljuje največ proračunskih sredstev (tako evropskih kot nacionalnih) za področje spodbujanja podjetništva.

S sprejetjem razvojno usmerjenega proračuna in postavitvijo meril merjenja uspešnosti razvojnih politik ter programov ni zagotovljena njihova uspešnost, če hkrati ni postavljenih kriterijev in meril za izvajanje programov, ki določajo tudi končne prejemnike proračunskih sredstev. K ciljem usmerjeni programski proračun nam na podlagi jasnega načrtovanja izdatkov proračuna, ki ga lahko neposredno povežemo s cilji in dejavnostmi za doseg te ciljev, pomeni osnovo za določitev strukture javnih izdatkov. S tako pripravljenim državnim proračunom lahko država napove, katere so glavne razvojne politike, v katere bodo vložena proračunska sredstva, s kakšnimi ukrepi so le-te povezane, kakšni so kazalniki za doseg načrtanih ciljev ter na koncu tudi, kako uspešna je bila izvedba načrtanih ciljev.

V letu 2011 ter nato še v letu 2013 je prišlo do sprememb v programski strukturi proračuna, zato z ločenima tabelama na podlagi zaključnih računov proračunov prikazujem načrtovane pravice porabe za obdobje od leta 2011 do 2012 v okviru politik, programov, podprogramov in dejavnosti ter nato še posebej v tabeli za leti 2013 in 2014 po politikah, programih in podprogramih (zadnji javno dosegljivi podatki).

Tabela 8: Načrtovana proračunska sredstva MGRT v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011–2012 (v EUR in indeks)

PO/PG/PPG/DE	NAZIV PO/PG/PPG/DE	REB.2011	REB.2012	I _{REB.12/11}
01	PODJETNIŠTVO IN KONKURENČNOST	150.562.339	230.821.717	1,53
0101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	66.943.161	45.131.796	0,67
010101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	66.943.161	45.131.796	0,67
01010101	JAPTI	2.390.000	1.800.000	0,75
01010102	Podporno okolje za podjetništvo	3.341.320	1.473.000	0,44
01010103	Razvojni centri slov. gospodarstva	42.054.730	29.521.202	0,70
01010104	Sooblikovanje poslovnega okolja na enotnem trgu	15.321.612	8.678.647	0,57
01010105	Urejanje in sooblikovanje mednarodnega poslovnega okolja	110.817	120.000	1,08
01010106	Podpora podprogramu 010101	3.724.682	3.538.947	0,95
0102	Spodbujanje rasti in razvoja podjetij	80.569.690	56.013.078	0,70
010201	Spodbude za rast in razvoj podjetij	20.266.192	9.015.535	0,44
01020101	Podpora rasti in razvoj podjetij	19.743.829	8.600.000	0,44
01020105	Podpora podprogramu 010201	522.363	415.535	0,80
010202	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	17.597.406	13.405.508	0,76
01020201	Dodeljevanje finančnih spodbud in financiranje	13.517.013	10.866.111	0,80
01020202	Podporne, promocijske in pospeševalne aktivnosti	3.274.992	2.150.000	0,66
01020203	Podpora podprogramu 010202	805.401	389.397	0,48
010203	Podpora razvoja turizma	26.163.425	26.764.150	1,02
01020301	Razvoj človeških virov in dvig kakovosti	581.602	150.000	0,26
01020302	Razvoj turističnih destinacij	1.758.752	1.553.999	0,88
01020303	Spodbujanje investicij v turistično in drugo za turizem pomembno infrastrukturo	14.994.788	19.254.622	1,28
01020304	Trženje in promocija slovenskega turizma	8.347.700	5.350.000	0,64
01020305	Podpora podprogramu 010203	480.583	455.530	0,95
010204	Podpora prestrukturiranju nefinančnih družb	16.542.667	6.827.884	0,41
01020403	Reševanje in prestrukturiranje podjetij	3.067.252	5.552.757	1,81
01020404	Zapiranje rudnikov in sanacija rudarske škode	13.146.104	926.250	0,07
01020406	Podpora podprogramu 010204	329.311	348.877	1,06
0103	Spodbujanje konkurenčnosti na regionalni ravni	-	125.775.264	-
010301	Razvoj regij	-	125.775.264	-
01030101	Dodatni začasni ukrepi za problemska območja	-	18.492.832	-
01030102	Mednarodno teritorialno sodelovanje	-	8.937.875	-
01030103	Regionalni razvoj	-	98.124.557	-
01030104	Sistem regionalne politike	-	220.000	-

se nadaljuje

Tabela 8: Načrtovana proračunska sredstva MGRT v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011–2012 (v EUR in indeks) (nad.)

PO/PG/PPG/DE	NAZIV PO/PG/PPG/DE	REB.2011	REB.2012	I _{REB.12/11}
0104	Urejanje sistema, podporne dejavnosti in administracija na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	3.049.488	3.901.579	1,28
010401	Dejavnosti institucij, tehnična pomoč in administracija na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	3.049.488	3.901.579	1,28
01040101	Generalni sekretariat	3.049.488	3.901.579	1,28

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2011, b.l.; Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2012, b.l.

Za leti 2011 in 2012 obravnavam le politiko 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, ker se ta najbolj navezuje na temo magistrskega dela, in sicer spodbude za razvoj podjetništva v RS. Tudi v celotni strukturi proračuna MGRT za omenjeni leti ima omenjena politika največji delež med vsemi načrtovanimi pravicami porabe, in sicer v letu 2011 znaša delež 59,35 % in v letu 2012 73,13 %. V okviru politike 01 je bilo v letu 2011 največ sredstev načrtovanih na programu 0102 – Spodbujanje rasti in razvoja podjetij (53,3 % delež glede na politiko 01), znotraj tega programa pa podprogramoma podpora razvoju turizma in spodbudam za rast in razvoj podjetij. Načrtovana sredstva v višini skoraj 15 mio. EUR so bila namenjena za spodbujanje investicij v turistično in drugo za turizem pomembno infrastrukturo, kjer je bil namen spodbujanja v nove investicije za povečanje turistične ponudbe na posameznih turističnih destinacijah. 8,35 mio. EUR pa je bilo načrtovano za trženje in promocijo slovenskega turizma, ki ga je v večini izvajala Slovenska turistična agencija z namenom večje prepoznavnosti slovenskih turističnih destinacij tako doma kot v tujini. V letu 2012 je bilo v okviru politike 01 največ sredstev namenjenih programu 0103 – Spodbujanje konkurenčnosti na regionalni ravni, in sicer v višini 125,78 mio. EUR, v večini je bilo načrtovano za regionalni razvoj (98,12 mio. EUR), in sicer zaradi zmanjševanja razlik v razvitosti po posameznih regijah v RS, ki so postale še bolj očitne v času ekonomske krize. Namen višjih sredstev, glede na ostale podprograme znotraj politike 01, je bilo povečanje konkurenčnosti gospodarstva, v kvalitetnejšem načinu življenja ter smotrnejši rabi naravnih virov. Če primerjam dodeljena proračunska sredstva za obe leti, ugotovim, da so bila načrtovana sredstva v letu 2012 za 53 % višja glede na predhodno leto, vendar pa je to le posledica tega, da v letu 2011 ni bilo načrtovanih pravic porabe za glavni program 0103, v letu 2012 pa je imel ta najvišja načrtovana proračunska sredstva.

Tabela 9: Načrtovana proračunska sredstva MGRT v okviru politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2013–2014 (v EUR in indeks)

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2013	REB.2014	I _{REB.14/13}
14	PODJETNIŠTVO IN KONKURENČNOST	164.529.950	132.178.500	0,80
1401	Urejanje sistema in podporne dejavnosti na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	20.585.838	12.776.988	0,62
140101	Urejanje na področju podjetništva in konkurenčnosti	20.585.838	12.776.988	0,62
1402	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	70.948.150	30.946.129	0,44
140201	Razvoj podjetništva in spodbujanje tujih investicij	3.950.830	4.005.517	1,01
140202	Podjetniško in inovativno okolje ter promocija	2.622.900	1.248.996	0,48
140203	Akreditacija in standardizacija	1.542.403	1.552.929	1,01
140204	Sooblikovanje in izvajanje skupne trgovinske politike	110.000	53.765	0,49
140205	Gospodarska infrastruktura in razvojni centri	61.933.077	22.785.943	0,37
140206	Zagotavljanje varstva potrošnikov	257.940	137.116	0,53
140207	Zagotavljanje učinkovitega varstva konkurence	531.000	1.161.863	2,19
1403	Spodbude za rast in razvoj podjetij	6.607.100	35.185.594	5,33
140301	Spodbude za novonastala podjetja in njihovo rast	6.607.100	35.185.594	5,33
1404	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	15.960.000	12.452.529	0,78
140401	Spodbujanje začetnih in novih investicij	12.960.000	9.132.529	0,70
140402	Informativne, izobraževalne in promocijske aktivnosti	3.000.000	3.320.000	1,11
1405	Podpora razvoja turizma	48.523.077	39.779.558	0,82
140501	Zagotavljanje ugodnega okolja za razvoj turizma	41.092.827	34.156.370	0,83
140502	Učinkovito trženje in promocija Slovenije	7.430.250	5.623.188	0,76
1406	Podpora prestrukturiranju finančnih in nefinančnih družb	1.905.785	1.037.702	0,54
140604	Reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah	978.285	237.702	0,24
140605	Rudniki in sanacija rudarske škode	927.500	800.000	0,86

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2013, b.l.; Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2014, b.l.

Za pripravo državnega proračuna za leto 2012 je bila ponovno uvedena sprememba pri sami programski klasifikaciji proračuna, in sicer so bile postavljene nove šifre politikam, programom in podprogramom. Tako je politika za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti dobila novo šifro 14 ter znotraj le-te 6 programov, ki se nato delijo na podprograme. V letu 2013 je bilo največ proračunskih sredstev načrtovanih v okviru programa 1402 – Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost, in sicer je bil delež 43,12 % v okviru politike 14, nato mu sledi z 29,49 % deležem program 1405 – Podpora razvoja turizma. Znotraj programa 1402 je bilo v obeh letih največ dodeljenih pravic porabe podprogramu gospodarska infrastruktura in razvojni centri, kjer so se sredstva namenjala v okviru doseganja ciljev 1. razvojne prioritete znotraj OP RR, in sicer za vzpostavitev in nadaljnji razvoj obrtnih, poslovnih in industrijskih con, podjetniških inkubatorjev in drugih razvojnih centrov regionalnega pomena.

4.3.2 Evropska kohezijska sredstva, namenjena spodbujanju podjetništva v RS

Predstavljam glavni strukturni sklad, preko katerega se v večini zagotavljajo evropska kohezijska sredstva pri razvoju in pospeševanju podjetništva v Sloveniji, in sicer Evropski sklad za regionalni razvoj – ESRR. Za finančno perspektivo 2007–2013 še ne morem podati končnih zaključkov, ker se je zaključila leta 2013 oz. če upoštevamo načelo »n+2/n+3«, bodo kohezijska sredstva iz te finančne perspektive lahko počrpana do vključno leta 2015, končno poročilo pa bo s strani SVRK pripravljeno v letu 2016/2017.

4.3.3 Kohezijska politika v RS v obdobju finančne perspektive 2007–2013

V finančni perspektivi predstavlja osnovno pravno podlago za izvajanje kohezijske politike in s tem tudi črpanje sredstev Uredba Sveta (ES) št. 1083/2006 (Ur. l. Evropske unije, št. L 210/2006), ki opredeljuje splošne določbe o ESRR, ESS in KS in Uredba Komisije (ES) št. 1828/2006 (Ur. l. Evropske komisije, št. L 371/2006), ki določa pravila za izvajanje uredbe ES št. 1083/2006.

RS je bilo za obdobje finančne perspektive 2007–2013 dodeljenih dobrih 4,101 mrd. EUR za sredstva kohezijske politike, in sicer (SVRK, 2016a):

- 2,69 mrd. EUR za strukturna sklada ESRR in ESS (64,29 % vseh dodeljenih kohezijskih sredstev);
- 1,412 mrd. EUR za Kohezijski sklad (33,33 % vseh dodeljenih kohezijskih sredstev);
- 104 mio. EUR za cilj teritorialnega sodelovanja (2,48 % vseh dodeljenih kohezijskih sredstev).

Evropska kohezijska sredstva zgoraj naštetih skladov so bila odobrena na podlagi sprejetih OP (OP RR, OP RČV in OP ROPI), s tem da so bila načrtovana sredstva:

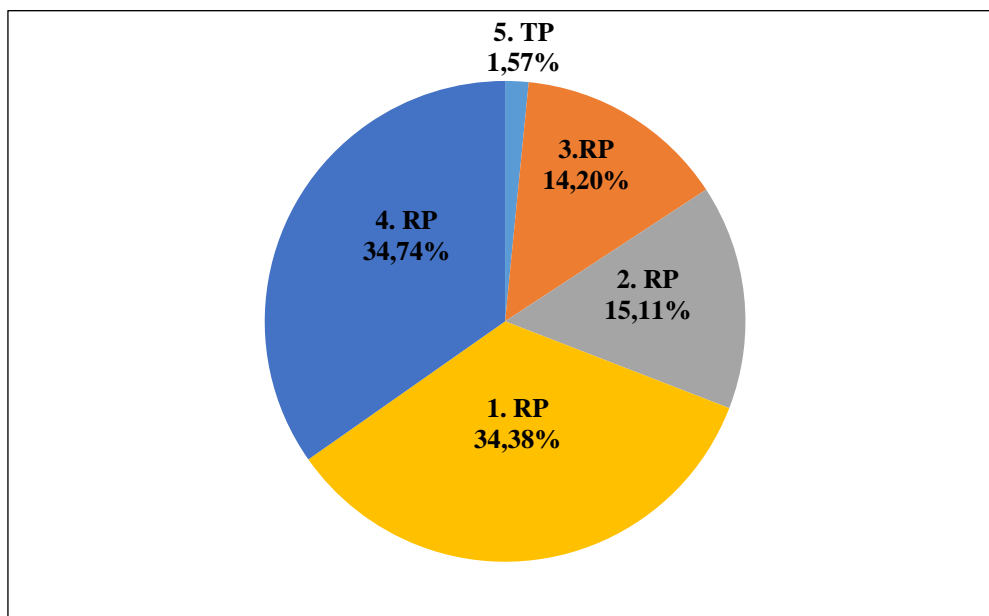
- ESRR v okviru OP RR (1,768 mrd. EUR), OP ROPI (166 mio. EUR) ter Evropskega teritorialnega sodelovanja (104 mio. EUR);
- sredstva ESS v okviru OP RČV (756 mio. EUR);
- sredstva Kohezijskega sklada v okviru OP ROPI (1,412 mrd. EUR).

V finančni perspektivi velja načelo, da se upravičeni javni izdatki iz evropskega proračuna sofinancirajo s 85 %, slovenska soudeležba pa znaša 15 %, ki jo mora država članica zagotoviti v svojih nacionalnih proračunih.

Osnova za črpanje kohezijskih sredstev je bila potrditev EK s strani RS pripravljenega OP RR za obdobje 2007–2013 (v nadaljevanju OP RR). Le-ta predstavlja skupni programski dokument Slovenije in EK.

Največji delež v OP RR je imela 4. Razvojna prioriteta, vendar je bila zelo blizu, po višini dodeljenih pravic porabe, v obdobju 2007–2013 tudi 1. Razvojna prioriteta, ki je z vidika spodbujanja podjetništva, tudi najpomembnejša. Porazdelitev Razvojnih prioritet znotraj OP RR prikazujem v spodnji sliki.

Slika 3: Deleži Razvojnih prioritet znotraj OP RR za obdobje 2007–2013

Legenda: RP – Razvojna prioriteta
TP – Tehnična pomoč

Povzeto in prirejeno po Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Poročilo o črpanju sredstev evropske kohezijske politike 2007–2013 za Cilj Konvergenca obdobje januar 2015–december 2015, 2016a, str. 13, tabela 2.

Iz zgornje slike je razvidno, da dosega največji delež v dodeljenih pravicah porabe evropskih sredstev znotraj OP RR **4. RP - Razvoj regij** s 34,74 % deležem, kar pomeni, da so bile tej prioriteti v obdobju 2007–2013 dodeljene pravice porabe v višini 619,44 mio. EUR, medtem ko so bile **1. RP - Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost** dodeljene v višini 613,15 mio. EUR. 269,45 mio. EUR je bilo dodeljeni **2. RP - Gospodarsko - razvojna infrastruktura**, 253,24 mio. EUR je bilo za **3. RP - Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov** in 28 mio. EUR za **TP - Tehnična pomoč**.

Cilji, ki jih je želela država s 1. Razvojno prioriteto s pomočjo lastnih in evropskih kohezijskih sredstev doseči, so bili naslednji (MGRT, 2013, str. 47–71):

- razvoj inovativno razvojno-raziskovalnih projektov v gospodarstvu, katerim za zagon manjka ustreznega znanja in kjer bi se povezovala gospodarska in znanstvena sfera;
- pomoč pri vstopu slovenskih podjetij v globalne dobaviteljske verige;

- razvoj centrov odličnosti in kompetenčnih centrov, s sodelovanjem gospodarstva in raziskovalno-znanstvene stroke;
- pomoč MMSP (predvsem inovativnim, novo nastalim podjetjem z visokim potencialom rasti) na podlagi ponujenih produktov SPS, kot so sofinanciranje (neposredne subvencije) za nakup nove tehnološke opreme, pomoč z dolžniškimi viri (preko garancijskega sklada SPS za bančne kredite s subvencijo obrestne mere), pomoč v obliki tveganega kapitala.

Glede na dejstvo, da je bil največji delež sredstev ESRR, namenjen spodbujanju podjetništva načrtovan v okviru OP RR, v nadaljevanju predstavljam dinamiko črpanja kohezijskih sredstev 1. Razvojne prioritete – Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost v OP RR v obdobju 2007–2013, in sicer za 1.1. Prednostno usmeritev – Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost ter za 1.2. Prednostno usmeritev – Spodbujanje podjetništva, torej za tisti prednostni usmeritvi, ki sta najbolj vpeti v politiko spodbujanja podjetništva v RS.

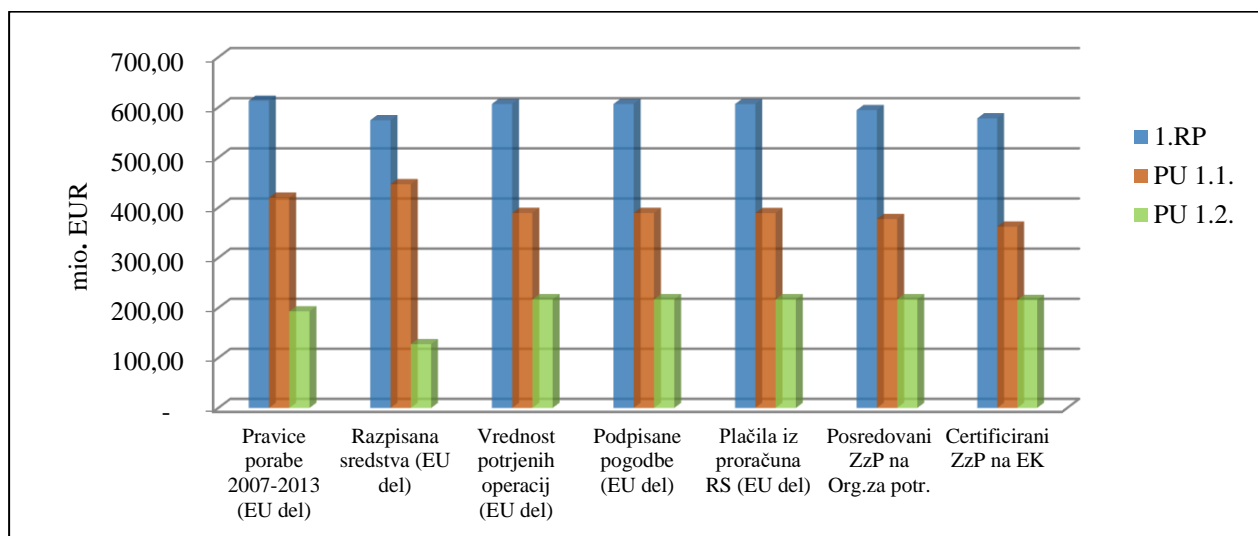
S spodnjo sliko in tabelo prikazujem zadnje dosegljive podatke (SVRK, 2015a, str. 46–74), ki zajemajo obdobje koriščenja pravic porabe do konca leta 2014 (stanje na dan 31. 12. 2014).

Tabela 10: Finančna realizacija 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2014 (v mio. EUR)

OP RR	1. Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev 1.1.	Prednostna usmeritev 1.2.
Pravice porabe 2007–2013 (EU del)	613,15	419,96	193,19
Razpisana sredstva (EU del)	574,27	446,69	127,58
Vrednost potrjenih operacij (EU del)	606,78	389,45	217,33
Podpisane pogodbe (EU del)	606,78	389,45	217,33
Plačila iz proračuna RS (EU del)	606,49	389,18	217,31
Posredovani zahtevki za plačila na Organ za potrjevanje	594,51	377,20	217,31
Certificirani zahtevki za plačila na EK	578,10	362,15	215,95

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Letno poročilo 2014 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2015a, str. 46, tabela 14; str. 55, tabela 17; str. 70–71, tabela 19.

Slika 4: Finančna realizacija 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2014 (v mio. EUR)

Legenda: 1. RP – 1. Razvojna prioriteta – Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost
 PU 1.1. – 1. Prednostna usmeritev – Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost
 PU 1.2. – 2. Prednostna usmeritev – Spodbujanje podjetništva
 ZzP – Zahtevki za plačila

Povzeto in prirejeno po Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Letno poročilo 2014 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2015a, str. 46, tabela 14; str. 70–71, tabela 17.

V nadaljevanju interpretiram podatke za evropski del dodeljenih in realiziranih pravic porabe, razpisanih sredstev, vrednosti potrjenih operacij, podpisanih pogodb, plačil iz proračuna RS, posredovanih zahtevkov za plačila (v nadaljevanju ZzP) na Organ za potrjevanje in certificiranih zahtevkov za plačila na Evropsko komisijo. Slovenski del soudeležbe v navedenem obdobju znaša 15 %.

V obdobju od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2014 so za OP RR (SVRK, 2015a, str. 46–47, 55, 70–71) za 1. RP Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost, za prednostno usmeritev 1.1 Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost ter za prednostno usmeritev 1.2. Spodbujanje podjetništva rezultati za EU del realiziranih sredstev naslednji:

- **Dodeljene pravice porabe** za 1. RP za obdobje 2007–2013 so znašale 613,15 mio. EUR, od tega:
 - PU 1.1. 419,96 mio. EUR (68 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 193,19 mio. EUR (32 % 1. RP).
- **Višina razpisanih sredstev** za 1. RP je znašala 574,27 mio. EUR, od tega:
 - PU 1.1. 446,69 mio. EUR (78 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 127,58 mio. EUR (22 % 1. RP).

- **Potrjene operacije** so za 1. RP znašale 606,78 mio. EUR in v takem znesku so bile **podpisane** tudi **pogodbe**, od tega:
 - PU 1.1. 389,45 mio. EUR (64 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 217,33 mio. EUR (36 % 1. RP).

Pogodbe so bile podpisane za operacije, ki so bile izbrane preko javnih razpisov ali so bile neposredno potrjene. Pri podpisanih pogodbah so bili udeleženi tudi drugi viri, ki vključujejo lastna (zasebna) sredstva upravičencev, in predstavljajo tudi enega izmed kazalnikov razvoja 1. RP (tj. kazalnik »Spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih«).

Znesek **drugih virov v podpisanih pogodbah** je do konca leta 2014 znašal za 1. RP 515,94 mio. EUR, kar znaša 41,95 % glede na skupni znesek vseh podpisanih pogodb (skupaj s slovensko soudeležbo), od tega:

- PU 1.1. 332,92 mio. EUR (56 % 1. RP) in
- PU 1.2. 183,02 mio. EUR (30 % 1. RP).
- **Izplačana EU sredstva iz državnega proračuna** so za 1. RP znašala 606,49 mio. EUR, od tega:
 - PU 1.1. 389,18 mio. EUR (64 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 217,31 mio. EUR (36 % 1. RP).
- **Posredovanih ZzP na organ za potrjevanje** za 1. RP je bilo v znesku 594,51 mio. EUR, od tega:
 - PU 1.1. 377,20 mio. EUR (63 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 217,31 mio. EUR (37 % 1. RP).
- **Certificiranih ZzP na EK** za 1. RP je bilo v znesku 578,10 mio. EUR, od tega:
 - PU 1.1. 362,15 mio. EUR (63 % 1. RP) in
 - PU 1.2. 215,95 mio. EUR (37 % 1. RP).

Glede na navedene podatke je pomembno dejstvo, da so skoraj vse našete postavke približujejo vrednosti razpoložljivih pravic porabe za 1. RP v celotnem obdobju finančne perspektive 2007–2013.

4.3.4 Kohezijska politika v RS v obdobju sedanje finančne perspektive 2014–2020

Glede na dejstvo, da so dodeljena evropska kohezijska sredstva za trenutno finančno perspektivo 2014–2020 (oz. do leta 2023 ob določilu za koriščenje kohezijskih sredstev $n+2/n+3$) kar za približno 1 mrd. EUR manjša, kot so bila v prejšnji finančni perspektivi 2007–2013, bo morala RS na podlagi sprejetih dokumentov doseči čim večje črpanje evropskih sredstev, in sicer v smeri doseganja zastavljenih ciljev.

Šuc (2012, str. V) govori o pomenu dodeljevanja evropskih sredstev, saj pravi, da so evropska sredstva tudi del denarja, ki ga plačujejo davkoplačevalci, kohezijska sredstva pa

predstavljajo edina razvojna sredstva, ki so državam lahko v pomoč pri premagovanju kriz. Multiplikativni učinek evropskih kohezijskih sredstev je ravno tako pomemben z vidika gospodarskega razvoja.

V sedanji finančni perspektivi je RS razdeljena na dve kohezijski regiji, vzhodno in zahodno, pri čemer ima vzhodna regija na voljo 60 % razpoložljivih sredstev, v višini 1,269 mrd. EUR (upoštevana so tudi sredstva za pobudo za zaposlovanje mladih) in zahodna regija 40 % razpoložljivih sredstev, v višini 847 mio. EUR.

Razpoložljiva sredstva za RS v programskem obdobju 2014–2020 znašajo skupno 3,011 mrd. EUR (EU del), od tega so sredstva razdeljena po skladih (SVRK, 2016b, str. 5):

- **ESRR:** 1, 390 mrd. EUR;
- **ESS:** 707,7 mio. EUR;
- **KS:** 895,4 mio. EUR;
- **Pobuda za zaposlovanje mladih:** 18,4 mio. EUR.

Sredstva v sedanji finančni perspektivi so usmerjena za vsebinske projekte, ki morajo biti točno definirani (tako z vsebinske kot finančne plati), imeti morajo jasno strategijo za doseganje zastavljenih ciljev in učinkov, ki bodo na koncu rezultirala v večji rasti in številu novih dolgoročnih delovnih mest ter s tem krepila tudi gospodarsko moč in konkurenčnost RS. Razpon upravičencev je širok in opredeljen za vsako prednostno os posebej, med katere so uvrščeni javni organi, podjetja (predvsem je poudarek na MSP), univerze, združenja, razne organizacije idr.

5 INTERPRETACIJA DODELJENIH PRORAČUNSKIH IN EVROPSKIH KOHEZIJSKIH SREDSTEV V RS

5.1 Proračun Republike Slovenije

V tem poglavju na podlagi podatkov iz zaključnih računov proračuna RS interpretiram uspešnost dodeljevanja proračunskih sredstev v RS. Za čimbolj konkretno predstavitev realizacije dodeljenih proračunskih sredstev predstavljam vpliv le-teh na poslovanje tistih upravičencev, ki so prejeli sredstva Slovenskega podjetniškega sklada v obdobju 2007–2015. V proračunu RS morajo biti za izvajanje evropske kohezijske politike načrtovana tako sredstva EU, kot tudi sredstva nacionalnega sofinanciranja. Za finančno perspektivo 2007–2013 še ni možno podati končnega sklepa o uspešnosti koriščenja proračunskih sredstev, saj obdobje koriščenja teh sredstev še ni zaključeno (treba je upoštevati pravilo »n+3/n+2«⁵).

⁵ Pravilo »n+3/n+2« pomeni samodejno prenehanje prevzetih obveznosti in velja za vse države članice EU. Sredstva, ki so zagotovljena v okviru razpoložljivih pravic porabe za posamezno leto se lahko porabljajo v letu,

Na podlagi podatkov iz letnega poročila OP RR za obdobje 2007–2013 lahko prikažem rezultate uspešnosti dodeljenih kohezijskih sredstev, vendar to še niso končni podatki.

5.1.1 Realizacija v okviru finančnega načrta MGRT

V tej poglavju prikazujem realizacijo dodeljenih proračunskih sredstev oz. realizacijo pravic porabe MGRT za področje spodbujanja podjetništva v letih 2011–2012 ter 2013–2014, glede na že prej omenjene spremembe glede nove programske klasifikacije. Pri tem se omejujem le na podprograme znotraj politike 01 Podjetništvo in konkurenčnost (v bilanci odhodkov oz. A bilanci) pri PU 2130. Glede na to, da je bila v letih 2011–2014 programska struktura proračuna MGRT spremenjena, pa so ukrepi znotraj podprogramov ostali v večini enaki, zato sem pripravila skupno tabelo, v kateri prikazujem ukrepe, ki sem jih uspela povezati znotraj podprogramov (le-ti imajo drugačne šifre in nazive v letih 2011–2012 ter v letih 2013–2014). V nadaljevanju komentiram tudi nekatere kazalnike, ki so najbolj vplivali na razvoj in podporo MSP v RS. Obrazložitev o načrtovanih in realiziranih pravicah porabe v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2011–2014 so povzete iz obrazložitev zaključnih računov proračuna RS za leta 2011–2014 (MF, b.l., Zaključni računi proračunov od 2011–2014).

Tabela 11: Realizacija pravic porabe v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2011–2012 (v EUR in indeks)

PG/PPG/DE	NAZIV PG/PPG/DE	REAL.2011	REAL.2012	I _{REAL.12/11}
0101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	79.472.975	75.772.940	0,95
010101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	79.472.975	75.772.940	0,95
01010101	JAPTI	2.120.352	1.783.830	0,84
01010102	Podporno okolje za podjetništvo	3.232.150	907.383	0,28
01010103	Razvojni centri slov. gospodarstva	55.214.166	61.058.816	1,11
01010104	Sooblikovanje poslovnega okolja na enotnem trgu	15.181.677	8.559.741	0,56
01010105	Urejanje in sooblikovanje mednarodnega poslovnega okolja	106.602	48.869	0,46
01010106	Podpora podprogramu 010101	3.618.027	3.414.302	0,94

se nadaljuje

na katerega se pravice porabe nanašajo, neporabljeni del pa se lahko prenese in porablja še v naslednjih treh oz. dveh letih. Izpolnjevanje pravila se spremlja ločeno po operativnih programih in skladih.

Tabela 11: Realizacija pravic porabe v okviru politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2011–2012 (v EUR in indeks) (nad.)

PG/PPG/DE	NAZIV PG/PPG/DE	REAL.2011	REAL.2012	I _{REAL.12/11}
0102	Spodbujanje rasti in razvoja podjetij	78.776.005	50.229.704	0,64
010201	Spodbude za rast in razvoj podjetij	20.164.926	11.108.933	0,55
01020101	Podpora rasti in razvoj podjetij	19.683.463	10.711.878	0,54
01020105	Podpora podprogramu 010201	481.463	397.055	0,82
	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	19.797.625	11.336.611	0,57
01020201	Dodeljevanje finančnih spodbud in financiranje	16.625.541	9.141.781	0,55
01020202	Podporne, promocijske in pospeševalne aktivnosti	2.528.568	1.927.820	0,76
01020203	Podpora podprogramu 010202	643.516	267.011	0,41

Legenda: PG – program
 PPG – podprogram
 DE – dejavnost

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2011, b.l.; Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2012, b.l.

Na podlagi tabele 11, v kateri so predstavljeni le tisti programi in podprogrami znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, ki so neposredno vezani na spodbujanje in razvoj podjetništva v RS (bolj podrobni prikazi načrtovanih in realiziranih pravic porabe v okviru finančnega načrta MGRT ter prikaz kazalnikov, vezanih na politiko 01 oz. 14 za področje spodbujanja podjetništva, so predstavljeni v Prilogah 3, 4 in 5). V letu 2011 znaša realizacija na obeh programih skoraj 50 % glede na skupno realizacijo v politiki 01, in sicer na programu 0101 znaša 79,47 mio. EUR oz. 49,3 % glede na politiko 01, na programu 0102 znaša 78,78 mio. EUR, kar predstavlja 48,87 % glede na politiko 01. Realizacija proračunskih sredstev se je v letu 2012 nekoliko znižala (za 5 %) glede na predhodno leto, najnižja na podprogramu 01010102 Podporno okolje za podjetništvo, in sicer je bila nižja za 72 %, kar je predvsem posledica tega, da v letu 2012 določeni ukrepi zaradi varčevanja niso bili izvedeni (npr. niso se več izvajali javni razpis VALOR, ukrep VEM, sofinanciranje poklicnega in strokovnega izobraževanja). Nižjo realizacijo leta 2012 glede na predhodno leto lahko pripišemo predvsem varčevalnim vladnim ukrepom, kjer so se pravice porabe na podprogramih znižale glede na predlagana načrtovana proračunska sredstva. Vendar pa je kljub temu zaznati pozitiven trend večje realizacije kot je bila le-ta predvidena z rebalansi proračunov. Tako je bila realizacija glede na rebalans na podprogramu 01010103 Razvojni centri slovenskega gospodarstva v letu 2011 višja za 31 % in v letu 2012 za 107 %, tudi realizacija 2012 je bila za 11 % višja od realizacije za leto 2011. Razlog za višjo realizacijo je bila zaradi izpolnjevanja prednostnih usmeritev iz OP RR (prednostna usmeritev 1.1 in 1.2), ki je bila namenjena vzpostavitvi razvojnih središč, v katerih so se združevala tako strokovna znanja kot infrastruktura za nastajanje in razvoj novo nastalih podjetij. Poraba

sredstev glede na načrtovana je bila na dejavnosti JAPTI v obeh letih skoraj 100 % (v letu 2011 89 % in v letu 2012 99 %), kar pomeni, da je JAPTI svoje zastavljene cilje tudi skoraj v celoti uresničil. Pri tem je v letu 2011 izvedel 98 javnih naročil od 82 načrtovanih, v letu 2012 pa 77 od 82 načrtovanih. Poleg tega je v letu 2011 izvedel 8 in v letu 2012 7 javnih razpisov od 9 načrtovanih v obeh letih (npr. javni razpis za inovacijski, mentorski, procesni vavčer, za izvajanje nalog SIO, za spodbujanje tujih neposrednih investicij, spodbujanje internacionalizacije). Višja realizacija pa gre predvsem na račun števila organiziranih dnevnih dogodkov v RS in v tujini, kjer je bilo le-teh v letu 2011 126 in v letu 2012 153 glede na načrtovano število 80 za obe leti (udeležba in predstavitve slovenskega gospodarstva na mednarodnih investicijsko-nepremičninskih in drugih sejmih, izvedba vhodnih in izhodnih gospodarskih delegacij, številni promocijski dogodki). Realizacija v okviru dejavnosti 01020101 Podpora rasti in razvoj podjetij je glede na načrtovana sredstva višja, čeprav je primerjava obeh realizacij za skoraj 50 % manjša, vendar gre to na račun varčevalnih ukrepov. V okviru te dejavnosti so bila proračunska sredstva porabljena predvsem za ukrepe, ki jih je izvajal SPS, in sicer za garancije s subvencijo obrestne mere, ko je bilo za obe leti odobrenih 2 mio. EUR kreditov na mio. EUR garancij, v letu 2011 je bilo podprtih 99 projektov, v letu 2012 pa je bilo podprtih že 137 projektov. V danem obdobju je opazen tudi porast pri kazalniku št. podprtih projektov na ukrepu instrumenti za rast in razvoj podjetij, in sicer v letu 2011 iz načrtovanih 11 je bilo realiziranih 240 projektov ter v letu 2012 iz načrtovanih 20 je realizacija znašala 169 podprtih projektov (ti projekti se izvajajo z namenom spodbujanja hitro rastočih MSP predvsem preko instrumentov finančnega inženiringa – lastniško in dolžniško financiranje ter razvojem trga lastniškega financiranja, pri tem ukrepu gre tudi za pomoči na trgu tveganega kapitala).

Tabela 12: Realizacija pravic porabe v okviru politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2013–2014 (v EUR in indeks)

PG/PPG	NAZIV PG/PPG	REAL.2013	REAL.2014	I _{REAL.14/13}
1401	Urejanje sistema in podporne dejavnosti na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	16.499.641	12.181.681	0,74
140101	Urejanje sistema na področju podjet. in konkurenčnosti	16.499.641	12.181.681	0,74
1402	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	43.729.953	24.412.587	0,56
140201	Razvoj podjetništva in spodbujanje tujih investicij	3.873.858	4.005.517	1,03
140202	Podjetniško in inovativno okolje ter promocija	2.412.563	1.172.339	0,49
140203	Akreditacija in standardizacija	1.542.403	1.552.929	1,01
140204	Sooblikovanje in izvajanje skupne trgovinske politike	39.248	52.001	1,32
140205	Gospodarska infrastruktura in razvojni centri	35.256.556	16.355.580	0,46
140206	Zagotavljanje varstva potrošnikov	97.940	124.904	1,28
140207	Zagotavljanje učinkovitega varstva konkurence	507.384	1.149.317	2,27
1403	Spodbude za rast in razvoj podjetij	6.232.103	34.989.742	5,61
140301	Spodbude za novonastala podjetja in njihovo rast	6.232.103	34.989.742	5,61

se nadaljuje

Tabela 12: Realizacija pravic porabe v okviru politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost, v okviru finančnega načrta MGRT za obdobje 2013–2014 (v EUR in indeks) (nad.)

PG/PPG	NAZIV PG/PPG	REAL.2013	REAL.2014	I _{REAL.14/13}
1404	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	14.293.210	11.951.215	0,84
140401	Spodbujanje začetnih in novih investicij	11.687.722	9.092.459	0,78
140402	Informativne, izobraževalne in promocijske aktivnosti	2.605.487	2.858.756	1,10

Legenda: PG – program
PPG – podprogram
DE – dejavnost

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2013, b.l.; Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2014, b.l.

Na podlagi zgornje tabele, v kateri so predstavljeni le tisti programi in podprogrami znotraj politike 14 – Podjetništvo in konkurenčnost, ki so neposredno vezani na spodbujanje in razvoj podjetništva v RS. V letu 2013 realizacija glede na skupno realizacijo v politiki 14 na programu 1401 znaša 16,5 mio. EUR oz. 15,7 %, na programu 1402 znaša 43,73 mio. EUR oz. 41,61 %, na programu 1403 znaša 6,23 mio. EUR, kar predstavlja le 5,93 % ter na programu 1404 znaša realizacija 14,29 mio. EUR oz. 13,6 % glede na politiko 14. Realizacija proračunskih sredstev v celotni politiki 14 se je v letu 2014 nekoliko povečala (za 11 %) glede na predhodno leto, kar gre predvsem na račun programa 1405 Podpora razvoja turizma (ki ga v tem delu ne analiziram posebej), ki je bila višja za 38 %. Najvišji delež v realizaciji glede na celotno politiko 14 dosega program 1403, ki ima glede na predhodno leto skokovit porast tako pri načrtovanih kot tudi v realizaciji (indeks je nad 5) in ima v letu 2014 30 % delež v celotni politiki 14. Razlog za to je v povečanju sredstev v okviru SPS, kar lahko vidimo tudi na kazalnikih, in sicer na ukrepih garancije s subvencijo obrestne mere, kjer je število podprtih projektov znašalo v letu 2013 203 in v letu 2014 že 411 (v letih 2011 in 2012 je bilo podprtih 99 oz. 137 projektov), katerim je bil omogočen dostop do ugodnih dolžniških virov financiranja. V sklopu tega programa je bil v obravnavanem obdobju uspešen kazalnik, ki kaže število podprtih projektov pri subvencijah za rast in razvoj podjetij, kjer je SPS v letu 2013 izplačal subvencije 127 in v letu 2014 76 (načrtovano je bilo 40 podjetjem) mladim inovativnim podjetjem v okviru ukrepa Subvencije za zagon inovativnih podjetij P2. Znotraj tega programa je opaziti še en zelo pozitiven rezultat, in sicer na ukrepu instrumentov za rast in razvoj podjetij, kjer je število dejansko podprtih projektov od leta 2011 do 2014 naraščalo od 240 do 651, pri čemer je SPS izvajal javne razpise za bančne kredite s subvencijo obrestne mere, za mikrokredite, za semenski kapital in vodil projekt za vlaganje kapitalskih naložb v zasebne družbe tveganega kapitala. Tako je v letu 2014 SPS podprl 6 družb tveganega kapitala, ki so izvedle 25 naložb v MSP. Visok delež v realizaciji glede na politiko 14 je tudi na programu 1402, kjer le-ta znaša skoraj 21 %. V tem programu je najvišja realizacija na podprogramu 140205 Gospodarska infrastruktura in razvojni centri.

Pri tem uspešnost tega programa kažeta tudi kazalnika, v okviru ukrepa gospodarska infrastruktura, število novih ustvarjenih bruto delovnih mest, kjer so bila le-ta v letih 2013 in 2014 10 oz. 11 novih bruto delovnih mest ter 5 in 12 novih podjetij v okviru subjektov inovativnega okolja. Prav tako je v letu 2014 glede na leto 2013 opazno tudi povečevanje števila novih delovnih mest v razvojni centrih. V okviru programa 1404 Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva je v okviru ukrepa Informativne, izobraževalne in svetovalne aktivnosti zaznati porast števila opravljenih svetovanj domačim in tujim gospodarskim subjektom, kar je vidno iz dejavnosti SPIRIT-a (npr. spletni portal InvestSlovenia je leta 2014 zabeležil 67.346 obiskov, Izvoznookno pa 132.000 obiskovalcev), v letu 2014 je bilo opravljeno 25 svetovanj tujim investitorjem, 193 odgovorov na povpraševanja s področja TNI ter glede na načrtovane aktivnosti višja realizacija pri podpori MSP, in sicer na podlagi udeležbe na mednarodnih sejmih v tujini, izobraževanja za mednarodno poslovanje.

5.1.2 Uspešnost dodeljenih državnih podpor v RS

Murn, Burger in Rojec (2009, str. 31) ugotavljajo, da državni ukrepi in instrumenti pomagajo MSP s tem, da se odpravljajo tržne nepravilnosti in pripomorejo k razvoju MSP, ki veljajo za najbolj dinamičen del gospodarstva in se lažje in hitreje prilagajajo spremembam na trgu. Tudi v primeru Slovenije dodeljevanje državnih podpor MSP v večini kaže svoje uspehe, saj so podjetja, katerim je bila dodeljena državna spodbuda, povečala zaposlenost, prihodke ter produktivnost v teh podjetjih.

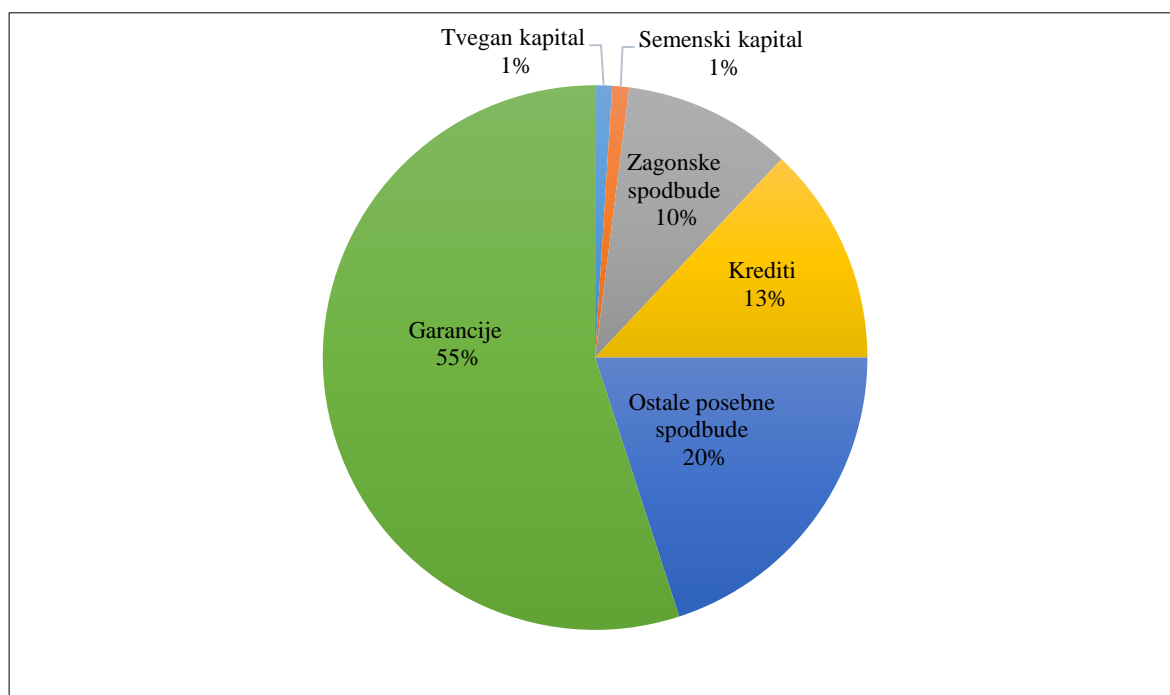
Na področju spodbujanja podjetništva s strani države so vidni rezultati predvsem preko dodeljenih proračunskih sredstev izvajalske institucije SPS, zato v nadaljevanju posebej predstavljam zadnje dosegljive podatke o doseženih rezultatih podprtih podjetij s strani SPS za obdobje 2007–2015.

5.1.3 Uspešnost dodeljenih sredstev Slovenskega podjetniškega sklada

SPS spremlja rezultate dodeljenih državnih spodbud oz. instrumentov na podlagi posameznih razpisov in razpisov v posameznem letu. Pri tem spremlja podjetja, ki prejemajo državno pomoč še tri leta po prejeti državni pomoči, za začetek spremljanja se tako šteje leto odobrene investicije in nato še tri leta po odobreni državni pomoči.

Analiza SPS (SPS, 2016a) nam kaže uspešnost njegovega dela za obdobje 2007–2015. S spodnjo sliko predstavljam rezultate v obdobju 2007–2015, kjer je razvidno, kateri in koliko je bilo podprtih projektov določenega finančnega instrumenta SPS.

Slika 5: Odstotek podprtih projektov po finančnem instrumentu SPS v obdobju 2007–2015

Povzeto in prirejeno po Slovenski podjetniški sklad, 2016a, preglednica Pregled podprtih podjetij po produktih 2007-2015.

V obdobju 2007–2015 je SPS podprl 5.099 projektov v skupni višini 804,88 mio. EUR. Največ podprtih projektov je bilo v skupini garancij za kredite z nižjo obrestno mero, in sicer je bilo podprtih 2.826 projektov (55 % od vseh podprtih projektov) v višini 561,6 mio. EUR. Za ostale posebne spodbude je bilo podprtih 1.000 projektov (20 % od vseh projektov) v višini 168,9 mio. EUR, nato sledijo podeljeni krediti (podprto 671 projektov v višini 16,04 mio. EUR), zagonske spodbude (podprto 526 projektov v višini 25,5mio. EUR), nato sledita semenski kapital (podprto 45 projektov v višini 3.8 mio. EUR) in tvegani kapital (podprto 29 projektov v višini 29,04 mio. EUR).

V tem obdobju so podprta podjetja ustvarila 6.794 novih delovnih mest. Ob tem so podprta podjetja v času treh let po investiciji uspela ustvariti v povprečju 1,5 novih delovnih mest na podjetje, povprečno pa se je v treh letih po investiciji povečala dodana vrednost na podjetje za 14 %, in sicer iz 35.360 EUR/zaposlenega na 40.395 EUR/zaposlenega. SPS spremlja tudi učinke podprtih mladih podjetij, za katere velja, da ta predstavljajo zahtevnejša delovna mesta z višjo dodano vrednostjo.

S spodnjo tabelo prikazujem nekaj uspešnih dobrih praks SPS, to so podjetja, ki so koristila katerega od njegovih finančnih instrumentov. V tabeli je navedeno, kateri finančni instrument je podjetje koristilo, v kateri razvojni fazi je bilo podjetje, iz katerega obdobja so

izračunani kazalniki, kot so: št. zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, dodana vrednost na zaposlenega, z začetnim in končnim stanjem.

Tabela 13: Primeri dobrih praks – nekaterih podjetij, ki so uporabili finančne instrumente SPS v obdobju 2007–2015

PODJETJE	RAZVOJNA FAZA	FIN. INSTR. SPS	ŠT. ZAPOSLENIH		OBDOBJE	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE		DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA	
			Zač. stanje	Kon. stanje		Zač. stanje	Kon. stanje	Zač. stanje	Kon. stanje
Mesi d.o.o.	1. Razvoj produkta (zagon.spod.)	P2A 2011 P2B 2012 P2C 2013	1	6	2011–2014	0	302.244	18.164	30.000
Abelium d.o.o.	1. Razvoj produkta (zagon.spod.)	P2A 2010 P2B 2011	2	11	2009–2014	27.379	665.788	671	43.707
Homegarden d.o.o.	1. Razvoj produkta (zagon.spod.)	P2A 2013 P2B 2014	1	5	2012–2014	3.700	353.924	634	13.997
Eforma d.o.o.	2. vstop na trg (semenski K)	SK50 2014	2	5	2013–2014	-	-	9.632	18.254
Chipolo d.o.o.	2. vstop na trg (semenski K)	SK200 2014	3	14	2013–2015	63.465	1.287.699	10.542	40.114
Celtra do.o.	3. globalna rast (TK)	Tvegan kapital	1	128	2010–2015	2.325	17.479.708	-	-
TMG–BMC d.o.o.	3. globalna rast (TK)	Tvegan kapital	6	8	2013–2014	150.461	959.723	-	-
Visionect d.o.o.	3. globalna rast (TK)	Tvegan kapital	3	10	2013–2014	0	183.061	-	-
UR–NA d.o.o.	4. nadaljnja rast (mikrokrediti)	P7 2012	22	25	2011–2014	1.874.790	1.762.487	32.228	34.669
L–TEK Elektronika d.o.o.	4. nadaljnja rast (garancije)	P1 2010	25	66	2009–2014	1.700.000	6.515.124	39.766	45.970
Nektar Natura d.o.o.	4. nadaljnja rast (garancije)	P1B 2010	48	57	2009–2014	8.400.603	14.569.660	49.058	79.935
ABF Turist d.o.o.	4. nadaljnja rast (garancije)	P1 2013 P1 2014	1	3	2012–2014	29.659	476.388	28.771	40.602

Legenda: - ni podatka

Vir: Slovenski podjetniški sklad. Dobre prakse. Primeri dobrih podjetij podprtih s strani Slovenskega podjetniškega sklada, 2016c, str. 5–42.

Na podlagi zgoraj navedenih podatkov o primerih dobrih praks, podjetij, ki so bila podprta s strani SPS, lahko vidimo, da so se kazalniki (št. zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, dodana vrednost na zaposlenega) na podlagi uporabljenega finančnega instrumenta v obdobju po začetni investiciji vsi povečali. Ta podatek lahko apliciram tudi na podatke, ki sem jih dobila s strani sogovornikov – predstavnikov podjetij v svoji raziskavi, kjer so bili

na podlagi koriščenja produktov SPS tudi njihovi rezultati bistveno boljši, kot pa so bili pred začetkom investicije.

5.2 Evropska kohezijska sredstva za RS

V tej točki prikazujem uspešnost evropske kohezijske politike za RS na področju spodbujanja podjetništva. Za finančno perspektivo 2007–2013 še ni možno podati končne ocene o uspešnosti dodeljenih evropskih kohezijskih sredstev za spodbujanje razvoja MSP, zato v nadaljevanju na podlagi letnih poročil pojasnujem uspešnost izvajanja evropske kohezijske politike v RS za obdobje 2007–2013. Ta ocena temelji na podlagi ugotovitev SVRK (SVRK, 2015a).

5.2.1 Uspešnost evropske kohezijske politike v RS za programsko obdobje 2007–2013

Glede na dejstvo, da finančna perspektiva še ni končana (pravilo $n+2/n+3$), v tej točki pojasnujem na podlagi Poročila o črpanju sredstev evropske kohezijske politike 2007 – 2013 za Cilj Konvergenca obdobje januar 2015 – december 2015 (SVRK, 2016) delne rezultate za obdobje 2007–2014. Tudi za RS velja, da v finančni in gospodarski krizi predstavljajo evropska kohezijska sredstva tista sredstva, ki jih mora država čim bolje izkoristiti za vsaj blago ublažitev posledic nastale krize. Tudi za MSP je pomembno, da sodelujejo in v čim večji meri izkoriščajo dana evropska sredstva, za to pa je najprej potrebna učinkovita in administrativno usposobljena državna administracija, s čim manj birokratskimi ovirami, učinkovita podpora in nadzor nad izvajanjem vseh projektov, v katerih so udeležena tudi slovenska MSP.

V nadaljevanju prikazujem do konca leta 2014 že znane rezultate na dveh prednostnih usmeritvah iz 1. Razvojne prioritete v okviru OP RR za obdobje 2007–2013. V tabelah so prikazani kazalniki, načrtovane in dosežene vrednosti usmeritev, ki so v obdobju od 2007 do 2014 največ prispevali k spodbujanju podjetništva v RS.

Tabela 14: Rezultati uspešnosti Prednostne usmeritve 1.1 – Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost v okviru 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2013

Kazalniki	Načrtovana vrednost 2013	Dosežena vrednost 2007–2014	I _{REAL.14/NAČRT.13}
Št. ustvarjenih novih bruto delovnih mest	1.800	1.714	0,95
Št. podprtih zasebnih raziskovalno-razvojnih projektov	230	655	2,85

se nadaljuje

Tabela 14: Rezultati uspešnosti Prednostne usmeritve 1.1 – Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost v okviru 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2013 (nad.)

Kazalniki	Načrtovana vrednost 2013	Dosežena vrednost 2007–2014	I _{REAL.14/NAČRT.13}
Št. raziskovalnih projektov v centrih odličnosti s sofinanciranjem podjetij	60	151	2,52
Št. inovacij in patentov	180	1.388	7,71
Št. podprtih projektov MSP	200	204	1,02
Št. novih podjetij v okviru subjektov podpornega okolja	80	90	1,13
Spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih (v mio. EUR)	240	853	3,56

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Letno poročilo 2014 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2015a, str. 62–63, tabela 18.

Iz zgornje tabele je, glede na postavljene načrtovane vrednosti do konca leta 2013, razviden občuten napredek pri izvajanju 1. razvojne prioritete, saj so skoraj vsi kazalniki že presegli načrtovane vrednosti. Rezultati navedenih kazalnikov izhajajo iz instrumenta javnih razpisov, ki sta jih pripravljala MGRT in MIZŠ, katerih večina je izhajala iz Programa ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013. Gre predvsem za javne razpise za neposredne spodbude za skupne razvojno-investicijske projekte, za strateško raziskovalno-razvojne projekte v podjetjih, za razvoj centrov odličnosti, za razvoj kompetenčnih centrov. Glavna agenta pri teh razpisih sta bila JAPTI in TIA oz. sedanji SPIRIT ter obe ministrstvi. Število podprtih zasebnih raziskovalno-razvojnih projektov se je do konca leta 2014 povečalo za skoraj trikrat, prav tako se je za kar 152 % glede na načrtovano vrednost povečalo število raziskovalnih projektov v centrih odličnosti, kjer so bila udeležena podjetja s sofinanciranjem projektov. Izreden porast je opaziti na kazalniku števila inovacij in patentov, ki se je do konca leta 2014 povzpelo na 1.388 (od načrtovanih 180) in tako preseglo načrtovano vrednost za skoraj osemkrat. Podprti projekti MSP predstavljajo 2 % povečanje glede na načrtovano vrednost, medtem ko je število novih podjetij v okviru subjektov podpornega okolja preseglo načrtovano vrednost za 13 %. Do konca leta 2014 so bila kar za 3,5 krat presežena spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih in so do konca leta 2014 dosegla vrednost 853,24 mio. EUR. Glede na zgoraj navedene podatke lahko na kratko povzamem, da bodo kohezijska sredstva s tako dinamiko črpanja, do končnega poročila o porabi kohezijskih sredstev za obdobje 2007–2013 v celoti počrpana.

Tabela 15: Rezultati uspešnosti 2. Prednostne usmeritve – Spodbujanje podjetništva v okviru 1. Razvojne prioritete OP RR za obdobje 2007–2013

Kazalniki	Načrtovana vrednost 2013	Dosežena vrednost 2007–2014	I_{REAL.14/NAČRT.13}
Št. ustvarjenih novih bruto delovnih mest	2.300	4.004	1,74
Št. podprtih projektov MMSP	2.180	2.897	1,33
- od tega za novo nastala podjetja (sklad tveganega kapitala)	21	25	1,19
Spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih (v mio. EUR)	150	899	5,99

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Letno poročilo 2014 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2015a, str. 75, tabela 20.

Na podlagi podatkov iz zgornje tabele lahko ugotovim, da je bila uspešnost dodeljenih kohezijskih sredstev do konca leta 2014 pozitivna, saj se je število podprtih projektov za MSP povečalo za 33 % glede na načrtovano vrednost za leto 2013. Pri tem velja omeniti, da je bilo v obdobju 2008–2013 s strani družb tveganega kapitala podprtih skupaj 17 MSP, od tega so bila v letu 2014 tri novonastala podjetja, pri ostalih pa je šlo za vlaganja za že obstoječa podjetja. Prav tako je viden porast glede na načrtovano vrednost še pri spodbujenih zasebnih vlaganjih, in sicer je bila dosežena vrednost konec leta 2014 v višini 898,72 mio. EUR, kar predstavlja skoraj šestkratni porast. Kazalnik »Število ustvarjenih novih bruto delovnih mest« je ob koncu leta 2014 dosegel oz. presegel pričakovane vrednosti, in sicer za kar 74 %. Kazalniki v tej prednostni usmeritvi so vezani predvsem na izpolnjevanje ciljev iz instrumenta javnih razpisov SPS, in sicer so bili le-ti namenjeni sofinanciranju (neposredne subvencije) za nakup nove tehnološke opreme, garancijam sklada za bančne kredite s subvencioniranjem obrestne mere in za kapitalske naložbe v zasebne sklade tveganega kapitala.

Torej, če bi strnila vse prikazane podatke o načrtovanih, realiziranih sredstvih MGRT, SPIRIT in SPS ter kohezijskih sredstvih, je politika spodbujanja podjetništva v RS na dobri poti, da vlaganje državnih sredstev v ta sektor gospodarstva dejansko uspe v prihodnosti. Tudi podatki o koriščenju evropskih kohezijskih sredstev iz prejšnje finančne perspektive kažejo, da je Slovenija ena izmed najboljših držav članic EU, ki je znala počrpati sredstva iz strukturnih skladov, predvsem tu mislim ESRR, v okviru katerega so bila vključena sredstva tudi za podporo podjetništvu. Ne glede na to, da je bilo morda v katerem letu proračunskih sredstev manj za določen namen (gre tudi za vprašanja glede proračunske politike, prerazporejanja pravic porabe znotraj ministrstva ali pa med ministrstvi, glede na trenutne politične prioritete), je moja ocena, da je vodenje take politike na dobri poti. To lahko potrdim (ne samo na osnovi prikazanih kazalnikov uspešnosti), v veliko pomoč so mi bili

dani tudi odgovori s strani sogovornikov, s katerimi sem opravila strukturirane intervjuje. Na osnovi dolgoročno postavljene državne politike pri spodbujanju podjetništva, pri postavljanju start-up ekosistema in v povezovanju z vsemi ostalimi deležniki, ki delujejo na področju podjetništva, je mogoče pričakovati, da bo slovensko podjetniško podporno okolje prepoznavno kot primer dobre prakse medsebojne povezanosti vseh subjektov podpornega okolja.

6 EMPIRIČNA RAZISKAVA O POLITIKI SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI

6.1 Metodologija

V empiričnem delu magistrskega dela sem se odločila narediti kvalitativno raziskavo, in sicer v obliki polstrukturiranih intervjujev. S kvalitativno raziskavo želim pridobiti poglede in mnenja ljudi, ki so neposredno vpeti v podporno okolje za spodbujanje podjetništva v RS, kakor tudi mnenja podjetnikov, ki so dejansko prejeli državne spodbude za svoje izdelke oz. storitve (lahko je bil to čisto nov proizvod ali pa le spodbude za nadaljnjo rast podjetja). Pri tem sem se navezala na začetku postavljena raziskovalna vprašanja, s katerimi sem lahko lažje prišla tudi do zaključkov obravnavane teme. Ta so se vezala predvsem na pogled sogovornikov glede razvitosti našega podpornega okolja, delovanja podpornih in izvajalskih institucij, s kakšnimi težavami so se srečevali na svoji poti ter nenazadnje tudi kakšni so njihovi pogledi in predlogi za nadaljnje izboljšave. Zavedam se, da glede na majhen vzorec desetih sogovornikov pridobljenih podatkov in informacij ne morem posploševati na celotno populacijo, vendar pa tudi tako velik vzorec razkrije kar nekaj skupnih točk, ki so jih sogovorniki podali v sami raziskavi.

Ko pripravljamo ali opisujemo kvalitativno raziskavo, je torej pomembno, da se zavedamo (Kordeš & Smrdu, 2015, str. 29):

- kakšna vrsta podatkov bo najbolje odgovorila na zastavljena raziskovalna vprašanja;
- kako bomo najbolje pridobili te podatke;
- kakšen bo najustreznejši način urejanja in analiza dobljenih podatkov.

Vogrinc (2008, str. 48) je mnenja, da so pri kvalitativnem raziskovanju zbrani podatki predstavljeni bolj v besedni in slikovni predstavitvi, in ne toliko v numerični obliki. Pri kvalitativnem raziskovanju gre za poglobljeno spoznavanje pojavov, ki se odvijajo čimbolj naravno in v konkretnih okoliščinah.

Kvalitativno raziskavo po mnenju Sagadina (2001) navadno ne pričenjamo s preizkušanjem vnaprej postavljenih hipotez, ampak z ugotavljanjem, kaj ljudje mislijo o neki določeni situaciji, kako v njej ravnaajo ter kakšni so njihovi motivi za takšno ravnanje.

Bryman (2004, str. 266) meni, da kvalitativno raziskovanje pomeni raziskovalni pristop, ki za zbiranje in analizo podatkov, namesto kvantitativne predstavitve, uporablja besedno predstavitev z naslednjimi poudarki: videti svet skozi oči preučevanih oseb, opisovanje in upoštevanje konteksta, poudarjanje procesa, in ne le končnih rezultatov.

Vogrinc (2008, str. 53) pravi: »Kvalitativni raziskovalci predpostavljajo, da bosta prožnost raziskovalnega procesa in uporaba nestrukturiranih tehnik zbiranja podatkov, povečala možnost, da bodo spoznali proučevano situacijo resnično z vidika proučevanih ljudi.«

Kljub prednostim, ki jih prinaša kvalitativna raziskava, pa je treba omeniti tudi njene pomanjkljivosti (Bryman, 2004):

- subjektivnost – ugotovitve lahko preveč temeljijo na raziskovalčevih pogledih;
- ponovitev raziskave – zaradi nestrukturiranosti in pomanjkanja standardiziranih postopkov izpeljave je raziskavo težko ponoviti;
- posploševanje ugotovitev – ugotovitve, pridobljene z intervjuji oz. študijami primerov ne morejo biti reprezentativne za celotno populacijo, na katero se nanaša raziskava;
- preglednost – le-ta je lahko pomanjkljiva, iz poročil je težko sklepati, kakšni so bili postopki dela in rezultati raziskovalčevega dela.

Po mnenju Vogrinca (2008, str. 71–73) so pri kvalitativnem raziskovanju izrednega pomena tudi etična načela, ki morajo biti upoštevana v vseh fazah raziskovalnega procesa, in sicer prostovoljnost sodelovanja v raziskavi, informiranje o raziskavi, varovanje identitete posameznika, zaupnost in zasebnost, spoštovanje resnice.

Kvalitativno raziskavo lahko delamo na več načinov, in sicer z naslednjimi oblikami intervjujev (Kordeš & Smrdu, 2015, str. 40–41):

- **strukturirani intervju**, pri katerem imamo vprašanja zaprtega tipa, formalizirano metodo, pri tem so značilni tudi pričakovani odgovori.
- **delno strukturiran oz. polstrukturiran intervju** je najpogostejša oblika pridobivanja kvalitativnih podatkov. Pri tem so vprašanja odprtega tipa, ki jih lahko že sami predhodno pripravimo ali pa pustimo prosto pot intervjuja. Taki intervjuji so dobra podlaga za globljo raziskavo, saj lahko odkrivamo stališča in mnenja ljudi, kako gledajo in se odzivajo na probleme (kakšno terminologijo uporabljajo v zvezi s tem, na kakšni ravni razumejo pojav). Tak intervju je fleksibilnejši, z njim se bolj približamo afektivni in vrednostni ravni, odgovori so bolj spontani, konkretni, samoodkrivajoči in osebni. Analiza pa je veliko težja in traja dlje. Zavedati se je treba še, da so rezultati različnih intervjujev težko primerljivi.

Sjoberg in Nett (2006, str. 195) menita, da so strukturirani intervjuji osredotočeni na dejstva in se uporabljajo za preverjanje postavljenih hipotez, nestrukturirani intervjuji pa raziskovalca pripeljejo do novih spoznanj, ki jih ni mogoče predvideti že vnaprej.

V magistrskem delu sem uporabila metodo polstrukturiranega intervjuja, pri katerem sem imela večino vprašanj že pripravljenih in sem jih predhodno v pregled poslala tudi vsem, ki so sodelovali v raziskavi. S tako vrsto intervjuja je namen raziskave znan, odgovori pa so lahko popolnoma odprti ter se lahko navezujejo tudi na druga področja, ki pa so lahko z vidika raziskave prav tako pomembni.

6.2 Namen in cilj raziskave

Namen kvalitativne raziskave je odgovoriti na raziskovalna vprašanja, ki sem jih postavila že v uvodu magistrskega dela, in sicer:

1. Kakšen je pomen podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS?
2. Katere so ovire pri spodbujanju podjetništva?
3. S katerimi ukrepi bi lahko še izboljšali razvoj podjetništva v RS?

Cilj raziskave je pridobiti poglede in mnenja kompetentnih posameznikov na politiko pospeševanja podjetništva v RS. Posamezniki, s katerimi sem opravila intervjuje, so ljudje, ki uspešno in aktivno delujejo v podpornem okolju za spodbujanje podjetništva v RS (tehnološki park, univerzitetni inkubator, pospeševalnik za podjetništvo, institucije za pospeševanje podjetništva) ter podjetij oz. podjetnikov, ki so dejansko dobili sredstva za svoj zagon ali za nadaljnjo rast s strani državnih institucij, predvsem preko finančnih instrumentov SPS. Na podlagi razgovorov me je zanimalo, kakšna so mnenja o politiki spodbujanja podjetništva, ki ga izvaja država preko MGRT, ter njenih izvajalskih institucij SPS in SPIRIT, glede na to, da se v svojem magistrskem delu posvečam, predvsem delovanju teh institucij. Prav tako sem želela spoznati mišljenja in poglede intervjuvancev, o tem, kje vidijo težave in ovire, na poti k večji prepoznavnosti slovenskih podjetij v tujini, doseganja ciljev, ki bi vodila v razvitost podjetniškega okolja v RS. Ugotovitev, ki me je pripeljala ob koncu vseh opravljenih intervjujev, je, da se vsi sogovorniki zavedajo pomena čim hitrejšega razvoja novoustanovljenih podjetij t.i. start-upov, saj bodo po njihovem mnenju v prihodnosti glavno gonilo gospodarskega razvoja tako v svetovnem merilu, kot tudi v RS. Tudi na podlagi teh ugotovitev, sem že sama v magistrskem delu dala poseben poudarek razvoju start-up ekosistema v RS. Kot zaključek svojega dela pa so mi mnenja intervjuvancev, skupaj s pridobljenimi sekundarnimi podatki in znanstveno literaturo na tem področju, pomagala do oblikovanja priporočil in končnega sklepa, vezanega na podjetniško politiko v RS, ki ga predstavljam v nadaljevanju tega poglavja.

Zaradi majhnega vzorca in narave kvalitativnega raziskovanja rezultatov, dobljenih rezultatov ne morem posploševati na celotno populacijo, vendar pa o obravnavani temi dobim nekakšno generalno podobo o obravnavani tematiki magistrskega dela.

Pri sami izvedbi intervjujev sem veliko pozornosti namenila delu, ki ga navaja strokovna literatura, in sicer tako, da sem upoštevala etična načela, intervjuji so potekali v primernem, sproščenem okolju in v času, ki je najbolj odgovarjal intervjuvancem.

6.3 Izvedba intervjujev

Pred dejansko izvedenim intervjujem sem bodoče sogovornike po elektronski pošti ali telefonskem razgovoru vljudno vprašala, če so pripravljeni sodelovati v intervjuju, vezanem na mojo temo magistrskega dela. Na kratko sem se predstavila, hkrati pa sem predstavila svoj namen in cilj raziskave ter postopek dela. Na podlagi dogovorjenih razgovorov, sem pred samim intervjujem vsakemu od sogovornikov poslala tudi kratki vprašalnik, da bi se lažje že vnaprej pripravil na intervju. Intervjuje sem izvedla v času, ki je najbolj ustrežal intervjuvancem, saj se zavedam, kako dragocen je njihov čas. Z vsemi sogovorniki sem opravila osebne intervjuje, razen z enim sogovornikom, pri katerem sem zaradi prezasedenosti sogovornika opravila intervju preko telefonskega pogovora, ki sem ga tudi zvočno posnela.

Na začetku vsakega intervjuja sem se udeležencem najprej na kratko predstavila, še enkrat sem jim tudi na kratko razložila namen in cilj svoje raziskave, kako bom pridobljene podatke uporabila. Prav tako sem jih vprašala za dovoljenje za zvočno snemanje pogovora, katerega sem pri vseh udeležencih tudi dobila. Vprašalnik, ki sem ga sestavila je bil odprtega tipa, in sicer se je le-ta nekoliko razlikoval, glede na to, ali je bil sogovornik predstavnik institucije podpornega okolja ali podjetnik. Vzorec obeh vprašalnikov je predstavljen tudi v Prilogah 8 in 9. Med samim potekom intervjuja sem imela pred seboj svoj opomnik za vprašanja, tako da sem lahko nekoliko usmerjala sam potek razgovora, čeprav mi je bilo vodilo, da pustim sogovornika govoriti oz. da je lahko izražal svoje mnenje brez prekinitev. Za uvod sem vsakega udeleženca prosila tudi za kratko predstavitev institucije oz. podjetja ter funkcijo, ki jo trenutno opravlja v tej instituciji oz. podjetju. Opredelil je tudi vizijo in/ali poslanstvo institucije (podjetja). Nato je sledila razprava o podpornem okolju za podjetništvo v RS, kakšen pogled ima intervjuvanec na to, kje vidi ovire pri razvoju podjetniškega okolja, kje vidi prednosti vključevanja v podporno okolje ipd., kako bi bilo možno še pospešiti razvojno vlogo podjetništva, sploh kar zadeva trenutno veliko vlogo start-up ekosistema v RS. Vsak intervju sem zaključila s prijetnimi in predvsem pozitivnimi občutki, kajti kljub prenatrpanim delavnikom, so se vsi sogovorniki, s katerimi sem opravila intervjuje, tudi odzvali mojemu vabilu. Po zaključenih intervjujih sem naredila prepise zvočnih posnetkov ter jih nato še enkrat poslala v pregled in potrditev zapisanega. Če je imel kateri od udeležencev na poslani zapiske še kakšne komentarje, sem to tudi upoštevala in jih temu ustrezno tudi korigirala in udeležencu še enkrat poslala v potrditev. Za svojo raziskavo sem torej za vire uporabila podatke, ki sem jih pridobila na podlagi intervjujev, poleg tega pa sem (tudi na podlagi odobritve sogovornikov) uporabila podatke, ki so dostopni na njihovih spletnih straneh in iz javno dostopnih objavljenih člankov. Časovno so trajali intervjuji od 40 do 45 minut, glede na razpoložljiv čas sogovornika, ki sem se mu seveda prilagodila. Vsi

od sogovornikov so mi bili pripravljene podati tudi dodatne odgovore na vprašanje (predvsem preko elektronske pošte), če bi jih tekom raziskave dodatno potrebovala. Ponekod pri nekaterih podrobnejših vprašanjih sogovorniki niso podali odgovora, vendar pa so bili ti odgovori dani v širšem kontekstu intervjuja in so torej lahko vključeni tudi v okviru katerega drugega vprašanja. Tako niso povsod zabeleženi odgovori na ožje postavljena vprašanja, da se odgovori ne bi podvajali.

V nadaljevanju bom najprej bom predstavila vzorec intervjuvancev, in sicer sem opravila intervju z desetimi sogovorniki, od tega je bilo pet žensk in pet moških. Glede na to, da so nekateri od intervjuvancev želeli ostati anonimni (večina se je sicer strinjala, da lahko objavim tudi njihova imena in priimke), sem se zaradi poenotenega zapisa odločila, da tudi vse ostale sogovornike poimenujem s črkami abecede. S tem sem zadostila tudi etičnim načelom izvajanja kvalitativnih raziskav. Večina sogovornikov ima v instituciji oz. podjetju vodstveno funkcijo, vendar to nujno ne pomeni, da nastopa v funkciji direktorja. Start-up podjetja, ki so sodelovala v intervjujih, so bila med prejemniki državnih sredstev, ki jih je dodeljeval SPS preko svojih razpisov. Sogovornik, ki deluje v svetovalnem podjetju, pa je tudi eden od certificiranih mentorjev SPS-ja.

V spodnji tabeli prikazujem seznam vseh sodelujočih, ki so sodelovali v raziskavi.

Tabela 16: Seznam sodelujočih v kvalitativni raziskavi

Udeleženec	Spol	Institucija/podjetje	Funkcija	Intervju		
				Datum	Čas (min)	Prostor
A	Ž	Univerzitetni inkubator v Lj.	vodstvena	25.05.2016	40	Posl. prostor
B	Ž	Tehnološki park Lj.	vodstvena	23.05.2016	40	Tel. razgovor
C	Ž	CEED podjetniška org.	vodstvena	06.06.2016	40	Posl. prostor
D	Ž	ABC pospeševalnik	vodstvena	10.06.2016	40	Posl. prostor
E	M	NLB Center inov. podjetništva	vodstvena	27.05.2016	45	Posl. prostor
F	M	Start-up podjetje	svetovalna	24.05.2016	45	Posl. prostor
G	M	Start-up podjetje (zavod)	vodstvena	31.05.2016	45	Posl. prostor
H	M	Svetovalno podjetje	vodstvena	26.05.2016	45	Prostor TPL
I	Ž	Start-up podjetje	vodstvena	27.05.2016	45	Posl. prostor
J	M	Podjetje	vodstvena	24.05.2016	45	Posl. prostor

6.4 Rezultati raziskave

Analizo opravljenih intervjujev sem pričela najprej z urejanjem vseh dobljenih informacij in podatkov. Bregar, Ograjenšek in Bavdaž (2005) definirajo, da je »temeljni problem analize kvalitativnih podatkov vprašanje, kako strniti zelo zapletene in na določen kontekst vezane podatke v znanstveno dokumentirano in za bralca dovolj prepričljivo zgodbo.«

Rezultate raziskave predstavljam na podlagi danih temeljnih raziskovalnih vprašanj, pri tem pa lahko z odgovori udeležencev intervjuja na dodatna, bolj podrobno zastavljena vprašanja najdem neke skupne točke oz. stališča, ki privedejo tudi do oblikovanja končnega sklepa oz. postavljene teze magistrskega dela. Odgovore sodelujočih predstavljam po sklopih in nato po posameznih vprašanjih, ki so predstavljeni tudi v priloženih vzorcih vprašalnikov (Priloga 8 in 9), čeprav je mogoče v nekaterih primerih težko primerjati in vrednotiti odgovore, ki so jih posredovali predstavniki institucij ter podjetnikov.

I. Sklop: Predstavitev institucije oz. podjetja

1) Predstavitev institucije oz. podjetja

A: Ljubljanski univerzitetni inkubator (v nadaljevanju LUI) je leta 2004 ustanovila Univerza v Ljubljani po zgledu drugih univerzitetnih inkubatorjev po Evropi. Univerza je tudi 100 % lastnica, gonilna sila nastanka in razvoja so bili nekateri profesorji na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in z drugih, tudi tehničnih fakultet. Namen ustanovitve je bil predvsem prenos študentskega znanja s pomočjo podjetništva v gospodarsko sfero. Z univerzo je LUI ustanovil tudi Center za prenos tehnologij, katerega naloga je pomoč pri komercializaciji inovacij, ki bi bile zanimive za gospodarske družbe.

B: Tehnološki park Ljubljana (v nadaljevanju TPL) je bil ustanovljen leta 1995. Lastniki TPL so mestna občina Ljubljana, trije nacionalni, raziskovalni inštituti: Inštitut Jožefa Štefana, Nacionalni inštitut za biologijo, Nacionalni inštitut za kemijo in podjetja Lek, Iskratel in Iskra. Vsi tehnološki parki poslujejo v skladu z določili ZPOP-1.

C: CEED (angl. *Center for Entrepreneurship and Executive Development*) sta ustanovila USAID in ameriški sklad tveganega kapitala SEAF (angl. *Small Enterprise Assistance Funds*), ki je investiral v rastoča MSP v tej regiji (Slovenija, Hrvaška, Srbija, Bolgarija). Ena prvih držav v Evropi je bila Slovenija, kjer je bil tudi razvit model delovanja institucije. CEED pomaga podjetnikom z dostopom do praktičnih znanj in izkušenj za hitrejšo rast podjetij, navezovanjem domačih in mednarodnih poslovnih stikov, pomočjo pri širitvi na tuje trge in s pripravo na financiranje ter povezovanjem z investitorji in drugimi finančnimi institucijami. Od drugih organizacij oz. institucij se loči, ker nima lastnih mentorjev, ampak je dosti širše zasnovan, v smislu, kdo vse sodeluje s CEED pri prenosu praks. CEED ima skupino mentorjev, svetovalcev, kjer se predvsem gleda na to, kdo v Sloveniji ima že podjetniške izkušnje; ti ljudje so danes tudi predavatelji CEED-a. CEED-ova mreža je že zelo razvita, saj je vanjo vključeno že več kot 1.000 podjetnikov.

D: ABC pospeševalnik je bil ustanovljen leta 2015. Ustanovitelji so BTC, XLab, ameriška gospodarska zbornica AmCham Slovenija, ABC Tim, strateška partnerja sta tudi IBM Slovenija in Univerza v Ljubljani. To je institucija, ki je namenjena podjetjem, ki imajo že razvit svoj produkt (lahko je sicer še v razvojni fazi), vendar imajo prednost tista podjetja, ki so že na trgu in ta produkt tudi že prodajajo. To je mednarodni pospeševalnik, v katerega sta trenutno vključeni dve slovenski ekipi, vse ostale pa so mednarodne ekipe. V ABC pospeševalniku je torej jezik medsebojnega komuniciranja angleščina. V vsakem programu do sedaj je sodelovalo po 10 start-upov, z oktobrom 2016 pa želi ABC okrepiti svojo vlogo in povečati število sodelujočih start-upov na 30.

E: NLB je največja bančno-finančna skupina v Sloveniji ter hkrati tudi največja bančno-finančna skupina v JV Evropi, ki je osredotočena izključno na te trge. NLB Center inovativnega podjetništva (v nadaljevanju NLB CIP) organizacijsko spada pod Poslovni sektor za mala podjetja. NLB CIP je podjetniški center, usmerjen v razvoj in spodbujanje podjetniškega podpornega okolja. Namen delovanja NLB CIP-a je usmerjen v posredovanje podjetniških znanj in kompetenc za segment mikro in majhnih podjetij. Poudarek je na ponudbi podjetniških vsebin (svetovanje, delavnice, povezovanja in mreženja), registracije podjetja, brezplačne souporabe prostora za vse ciljne skupine banke (obstoječi komitenti in potencialni komitenti) ter identificiranih projektnih partnerjev.

F: Gre za start-up podjetje, ki se ukvarja z navtično dejavnostjo, izdelavo lažjih plovil.

G: Gre za start-up podjetje oz. zavod Mladi podjetnik.si, ki se ukvarja z izobraževanjem, informiranjem in svetovanjem mladim podjetnikom.

H: Podjetje 30Lean sta ustanovitelja ustanovila z namenom, da bi pristope razvoja novih poslovnih modelov vpeljevala v že uveljavljena podjetja in velike ostale sisteme, da bi lahko le-ta postala bolj agilna.

I: Gre za inovativno visoko tehnološko podjetje, ki deluje na področju prehranske industrije. Pod svojo blagovno znamko podjetje razvija, proizvaja in trži spekter proizvodov – zaščitnih pokrovčkov za pločevinke.

J: Podjetje deluje na področju okrepčevalnic in podobnih obratov.

2) Viri financiranja institucij oz. podjetij

A: LUI se financira preko proračuna MGRT, kjer kandidira za sredstva na razpisih na vsaki dve leti, ki ga nato izvede SPIRIT. Ta razpis je širši za celotno podporno okolje, znotraj katerega so stebri in eden od teh stebrov je namenjen tudi akademskemu podjetništvu.

B: TPL ima večinsko lastnino s strani državnih entitet. Delovanje oz. izvajanje aktivnosti, tj. operativno poslovanje TPL, pa ni financirano s strani lastnikov. TPL za svoje poslovanje pridobiva vire financiranja različno. TPL ima nepremičnine, ki jih daje v operativni in finančni najem. S prilivi neposredno pokriva banke, s katerimi se poplačujejo krediti. V primeru, da podjetje ni zmožno plačevati najemnine (finančni najem), vse breme pade na TPL, tj. plačilo glavnice vs. izguba najemnin, s stroški upravljanja (elektrika, ogrevanje, hlajenje, komunalne storitve, varovanje, zavarovanje, itn.). Nadaljnji vir prihodkov so EU projekti in prodaja storitev (razvoj ekosistemov, ki jih TPL razvija po celi bivši Jugoslaviji

v Sloveniji in v Avstriji, to pomeni, da prenaša vsebine v tehnološke parke, inkubatorje, pospeševalnike). TPL ima torej ekspertno in specifično znanje, ki ga je oblikoval v »izvozni artikel« in ga prodaja na področju jugovzhodne Evrope in v sosednje države. Eden od virov prihodkov pa so tudi t.i. *success feeji*, ki jih podjetje dobi pri prodaji tehnologij podjetjem ali globalnim fondom, iščočim nove tehnologije start-upov ali javnih inštitutov. V TPL zaupajo in verjamejo, da bo v prihodnje poskrbljeno tudi za sistemsko financiranje tehnoloških parkov.

C: Začetek je financiral SEAF, sicer pa storitve plačujejo podjetniki, ki so vključeni v programe pomoči in svetovanja. Od države oz. njenih izvajalskih institucij niso prejeli nobenih sredstev.

D: ABC je 100 % privatni pospeševalnik, ima privatne solastnike, in sicer so to BTC, Zavarovalnica Triglav, Petrol, AMCham, XLab, Aquatera. Gre za poslovni pristop, kjer ta podjetja investirajo v pospeševalnik in ta nato investira v start-up, od katerega potem solastniki dobijo 8 % delež; ko bodo ta nova podjetja uspešna na trgu, se v bistvu vložki povrnejo nazaj.

E: NLB CIP je organizacijska enota NLB znotraj Poslovnega Sektorja za mala podjetja, tako da ne pridobiva neposrednih dohodkov.

F: Podjetje se financira samo, prihodke pridobiva s prodajo izdelkov na trgu.

G: Podporna organizacija za mlade podjetnike svoje prihodke ustvarja z oglaševanjem v medijih, z opravljanjem storitev mladim podjetnikom pri prvih začetkih v svetu podjetništva, neodvisno od državnih sredstev. Veliko storitev opravlja tudi brezplačno.

H: Podjetje pridobiva prihodke z opravljanjem svetovalnih storitev.

I: Podjetje se financira s prodajo izdelkov na trgu.

J: Podjetje se financira s prodajo izdelkov na trgu.

3) Vizija poslovanja institucij oz. podjetij

A: »Postati želimo mednarodno uveljavljen univerzitetni inkubator, ki bo najboljša izbira novonastalim podjetjem za odskok v svet« (spletna stran LUI, 2016).

B: »Biti mednarodno prepoznavno podporno okolje in poslovno središče za razmah globalno konkurenčnega inovativnega tehnološkega podjetništva« (Letno poročilo TPL, 2013, str. 16).

C: Vizija institucije je postati največja podjetniška mreža, ki povezuje podjetnike Centralne in Vzhodne Evrope in jim pomaga ter spodbuja v njihovi rasti.

D: Vizija institucije je, da bi naredili Slovenijo v svetu kot eno najbolj prepoznavnih start-up dežel, kjer bi se vsa start-up skupnost Slovenije povezala v eno celoto.

E: Vizija je postati prvi največji bančno-podjetniški center v državah, kjer je prisotna NLB za podporo in izgradnjo podpornega podjetniškega okolja, kjer se bodo lahko na enem mestu ponujale svetovalne in bančne storitve.

F: Biti konkurenčen, tako da se z isto ceno na trgu podjetje pojavi z nečim novim, drugačnim. Vizija je globalna širitev, prodreti in uspeti na področjih Jadrana, Evrope in Amerike.

G: Postati prvi podjetniški portal v RS za podporo podjetnikom v začetni fazi njihovega poslovnega življenjskega cikla z izdelano podporno mrežo poslovnih svetovalcev in mentorjev.

H: »Hitrejši in uspešnejši razvoj Slovenije« (Iniciativa DelajVitko, 2016).

I: Vizija je, da bi bili čez 10 let na vsaki 10.000 pločevinki na svetu in da bi ljudje varno pili iz pločevink.

J: Vizija je postati vodilno slovensko podjetje na področju hitre prehrane. Z lastnimi in franšiznimi okrepčevalnicami biti prisotni v vseh večjih slovenskih mestih in strankam 24/7 zagotavljati svežo in kvalitetno hitro prehrano. Močan tim prijaznih in zadovoljnih zaposlenih bo skrbel za odlične odnose s strankami, dobavitelji in franšizo dajalci. Podjetje bo delovalo v skladu s smernicami zdravega življenja in zagotavljalo najvišje standarde na področju prehrane in varstva okolja.

4) Doseženi rezultati

A: Pri LUI je dosežek ta, da je bilo od leta 2008 podprtih že več kot 135 podjetij start-upov in okoli 94 % jih je še aktivnih, torej so še vedno prisotni na trgu. Ti start-upi so ustvarili preko 27 mio. EUR prihodkov, 41 % inkubiranih podjetij LUI deluje na tujih trgih in nenazadnje ti start-upi so ustvarili preko 300 delovnih mest.

B: V tem trenutku ima TPL več kot 300 podjetij, z več kot 1.500 redno zaposlenih in okrog 350 ljudi, ki delajo preko študentskega servisa ali so plačani preko avtorskih honorarjev.

C: Danes CEED deluje v 14 državah, v Sloveniji je zaposlenih 8 ljudi, v vseh ostalih državah imajo že čez 50 zaposlenih. V Sloveniji CEED deluje že deseto leto, trenutno imajo že okoli 1000, v celotni mreži pa že več kot 20.000 podjetnikov, ki so vključeni v krog svetovalcev oz. mentorjev CEED-a. Ko se postavi nek nov center, se pride direktor novega centra izobraževati v Slovenijo.

D: Glede na to, da je bil ABC pospeševalnik ustanovljen šele lansko leto, dosežkov še ni možno kazati, čeprav je zanimanje za vključitev v programe ABC pospeševalnika veliko. Zato je predvidena tudi širitev za svetovanje in mentorstvo novim 30 start-upom.

E: Zaradi pred kratkim odprtega centra se še ne da govoriti o letnih doseženih rezultatih, se pa odvija že ogromno srečanj, seminarjev, predstavitev, konferenc s področja podjetništva, bančništva, poslovanja idr.

F: Podjetje je moralo že v svojem poslovnem načrtu, predvideti vsaj eno novo zaposlitev; to je bil tudi dosežen rezultat, kar je bila zahteva SPS. Če bo povpraševanje po izdelku tako, kot ga podjetje predvideva, bo treba zaposliti še koga v proizvodnji, kar bo ceneje, kot pa za tako delo plačevati zunanje izvajalce.

G: Dolgoletno izvajanje izbora za Mladi podjetnik, kjer se je v teh letih predstavilo že več kot 100 mladih podjetnikov.

H: Sodelovanje na priznanih podjetniških dogodkih, svetovanja in mentorstvo za različne faze razvoja, v katerih se nahajajo podjetja.

I: Z dodeljenimi sredstvi SPS (v okviru razpisu P2A) je podjetje izdelek zaključilo, kot si ga je zamislilo, ta sredstva so bila namreč dodeljena prav za dodelavo in končanje izdelka

oz. ideje. Izdelek je bil sicer že pripravljen, vendar je bilo v vmesnem času toliko sprememb, da so ta projekt zaključili, naredili novo embalažo, ki je sedaj primerna za trg in hkrati razvili še nov izdelek za zapiranje pločevinke. S temi sredstvi je podjetje lahko ta nov projekt tudi zaključilo.

J: Z dodeljenimi sredstvi SPS (v okviru razpisa P1) je podjetje odprlo dve novi poslovalnici, investirali so v tehnološko opremo, zaposlili pet novih delavcev, povečali prodajo in izboljšali poslovne rezultate.

II. Sklop: Podporno okolje v RS

1) Pomen podpornega okolja, v katerem deluje institucija/podjetje

A: LUI je povezan z vsemi fakultetami, imajo tudi koordinatorje na fakultetah, ki pomagajo pri obojestranski komunikaciji. Na fakultetah so ljudje, profesorji, ki se zelo zanimajo za te stvari in velikokrat se na fakultetah samih izvajajo dogodki kot npr. start up vikendi ali pa razna tekmovanja, pri čemer jim LUI tudi pomaga. LUI ima v svoji mreži tudi približno 50 mentorjev iz gospodarstva (to so uspešni poslovneži, menedžerji, podjetniki), s temi mentorji se start-upi povezujejo, da lahko svoje ideje lažje prenesejo na trg.

B: V vseh zelo razvitih okoljih so entitete podpornega okolja strateškega pomena za državo, regijo, mesto. Torej ima podporno okolje v vsakem primeru močan vpliv in pozitiven efekt na okolje. Pomen podpornega okolja je resnično izjemen. Znotraj podpornega okolja se lahko locirajo vsi najpomembnejši trendi, talenti, tehnologija in s tem lahko določi specializacija države in vse povezane aktivnosti. Torej, hitro se lahko alocira, v katero smer naj se razvija država in katere člene pri tem potrebuje, da se lahko pripravi za eksploatacijo outputov oz. za postavljanje globalnih verig vrednosti. S temi okolji se lahko mirno uravnavajo efekti na gospodarsko rast in predvsem se lahko implementirajo ukrepi, ki zagotavljajo vzdržno fiskalno, zdravstveno in pokojninsko politiko.

C: Podporno okolje, ki ga nudi CEED, je ravno tako pomembno, saj nudi pomoč podjetjem oz. podjetnikom, ki se razvijajo že naprej, ki potrebujejo pomoč pri njihovi nadaljnji rasti.

D: ABC pospeševalnik sodeluje z deležniki, ki nastopajo v okviru start-up ekosistema, ne glede na to, ali gre za javne ali privatne institucije. Sodeluje torej s tehnološkimi parki, inkubatorji, razvojnimi in podjetniškimi centri, poslovnimi angeli, univerzami, itd.

E: NLB CIP je prvi primer dobre bančne prakse oblikovanja podpornega podjetniškega okolja v sodelovanju s partnerskimi organizacijami v Sloveniji. Podjetnikom na enem mestu nudi celoten bančni servis in bančno-finančna svetovanja ter v povezavi s partnerji tudi druga strokovna svetovanja in podporne storitve. Omogoča pridobitev podjetniških in finančnih strokovnih znanj, poleg tega pa v kratkem tudi dostop do mreže podjetniških mentorjev ter urejeno računovodsko in pravno podporo, v prihodnje pa še lažji dostop do zagonskih investicij ter iskanje alternativnih virov financiranja v Sloveniji in tujini. Pri razvoju NLB CIP so uporabili vitki oz. "lean" pristop, ki temelji na hkratnem združevanju razvoja izdelka-storitve, s potrebami strank in trga.

F: Zgodba, ki jo vodijo podporne institucije, je zelo zanimiva in koristna, so pa potrebni neki določeni standardi in kriteriji, kdo je upravičen za pridobivanje teh sredstev.

G: Okolje je pomembno za promocijo podjetništva, predvsem v začetnih fazah. Pozneje pa v obliki pomoči pri konkretnih izzivih.

I: Za start-upe je ravno preko TP in SPS podporno okolje pomembno, da lahko podjetje dosegajo neke učinke, daje rezultate. To je podjetje pozitivno presenetilo.

J: Podporno okolje še nima zadostnega vpliva v bankah, gre za politiko bank. Vendar se v zadnjem času tudi tu dogajajo določeni koraki naprej, v smislu spodbujanja podjetniških idej in njihovega financiranja.

2) Vloga podpornih institucij pri spodbujanju podjetništva v RS

A: V podpornem okolju je LUI zelo dobro organiziran in strukturiran in tudi ti rezultati, ki jih kaže (tj. 94 % preživetje start-upov, ki prihajajo iz LUI) so pomembni. Podporno okolje je že dokaj dobro strukturirano in programi so dosti poenoteni. V trenutnem obdobju se ogromno dogaja, kjer so se npr. start-upi že kar navadili, da je ogromno brezplačnih dogodkov, tako da če želi start-up priti do informacij oz. znanja, je zdaj zelo ugoden čas.

B: Vloga podpornih institucij, kakor je TPL, je izrednega pomena, ker predstavlja podporno podjetniško okolje in hkrati tudi poslovno središče za razvoj tehnološkega, inovativnega ter mednarodno konkurenčnega podjetništva. Pri tem TPL izobražuje, seznanja, identificira, vrednoti in spodbuja nove, kakovostne, visoko tehnološko poslovne pobude z modernimi metodami ter jim pri tem pomaga pri pridobivanju finančnih sredstev in preboju na mednarodni trg. TPL ima vpliv na ustvarjanje in rast prihodkov podjetij, ki sodelujejo s TPL, saj jim na podlagi programov in mreženja pomaga, da pridejo do prvih strank in preboja na trg. Pri tem velja, da TP v veliki meri pripomorejo h gospodarskemu razvoju, saj velja pravilo, da en EUR, investiran v inkubacijsko dejavnost prinese 5 EUR vračila investicije.

C: V zadnjem času se je veliko naredilo na področju spodbujanja, financiranja start-upov, inovacij. Vse te institucije, ki so npr. SPS na področju financiranja, do podpornih institucij, kot so npr. inkubatorji, tehnološki parki itd., so pomembne že z vidika tega, da se lahko ljudje, ki se odločajo za podjetniško pot, vse te institucije in njihove aktivnosti tudi poznajo. Vse te podporne institucije v Sloveniji delujejo povezano, gre za nek povezan ekosistem podjetništva.

D: Start-up okolje v RS deluje res že zelo dobro, zelo je prepleteno med sabo, zato start-upi nimajo težav priti do pospeševalnika, saj so objave za nove programe vidne na start-up mednarodnih portalih, pri tem pomaga celotna mednarodna start-up skupnost, ki pomaga z medsebojnim deljenjem novic. Start-up svet je zelo povezan med sabo, kjer večina start-upov že pozna institucije, pri katerih lahko poiščejo pomoč. Vloga ABC pospeševalnika je torej v tem, da dejansko pomaga start-upom, ki so že prešli prve faze razvoja in so na stopnji, kjer je potrebna uspešna komercializacija produktov ali storitev.

E: Podporne institucije so zelo pomembne pri razvoju podjetniških okolij v Sloveniji. Ne samo v smislu podajanja znanja in omogočanja dostopa do finančnih instrumentov, posebno

pomemben del delovanja je, omogočanje mreženja, *networking* med posameznimi podjetji in podjetniki, vključevanje podjetnikov v dobavne verige in povezovanje med njimi.

F: Dokaz, da sistem funkcionira, je viden v tem, da so sredstva pridobili tisti, ki so najbolj sposobni in znajo ta sredstva pridobiti tudi s pomočjo podpornih institucij. Po drugi strani je ogromno ljudi, ki so profesionalci na svojih, predvsem tehničnih področjih, ki pa ostajajo v ozadju oz. jih nihče ne prepozna, ker sami niso sposobni ali nimajo ambicije, da bi lahko pridobili finančna sredstva za svoj zagon in svojo idejo oz. izdelek pripeljali na trg. V takih primerih ključno zgodbo o uspehu lahko igrajo vse te podporne institucije, kot so TP, inkubatorji, razvojni centri, pospeševalniki, podjetniški centri ipd.

G: Podporne institucije so vidne v vlogi informatorjev, organizatorjev dogodkov, ponudnikov izobraževanja, ponudnikov prostora in mentorjev.

I: Podporne institucije so zelo pomembne pri razvoju start-up podjetij. TP je podjetju pomagal pri najemu poslovnih prostorov, s svetovanjem pri sodelovanju na razpisu. TP je bil vezni člen med podjetjem in SPS pri razpisu, ki ga je objavil SPS. Na TP so mu pomagali in svetovali pri prijavi na razpis, svetovali so mu tudi udeležbo na start-up tekmovanju, na podlagi katerega tudi podjetje prejme dodatne točke, ki štejejo pri razpisu. Po prejemu sredstev od SPS je tudi nadalje treba hoditi na izobraževanja, kot je npr. Go Global, ki je v pristojnosti TPL.

J: Take institucije naj zagotovijo optimalne razvojne pogoje, da podjetja dosežejo velikost oz. zrelost, v kateri se lahko primerjajo in konkurenčno nastopajo na evropskem trgu, in ne le v Sloveniji.

3) Sodelovanje pri razvoju podpornega okolja

A: LUI sodeluje s SPS, ki pripravlja razpise tudi za start-upe. LUI nato te razpise predstavi tudi svojim start-upom ter jim nudi svetovanje, kaj je dobro in kaj ne, da lahko lažje nastopijo na razpisu. LUI sodeluje tudi z izvajalsko agencijo SPIRIT, kjer točno vedo, kaj delajo, vsako leto opravijo intervjuje s start-upi, pregledajo njihovo poslovanje. Vse to poteka na pozitiven način, pozitivno je tudi, da je SPS na trgu, da to niso ljudje zaprti v svoje pisarne, ki ne bi vedeli, kaj se dogaja. Oni vedo, kaj se dogaja, zato so njihovi razpisi tudi vedno boljši. Seveda obstaja želja, da je še manj komplicirano, ampak glede na to, da so pri razpisih prisotna tudi evropska sredstva, je treba izpolnjevati tudi zahteve, ki jih določa evropska zakonodaja.

B: S pomočjo SPS so razvili tudi učinkovite finančne instrumente (P2, SK75 in SK200), ki podjetjem omogočajo nepovratna finančna sredstva, izvajajo pa jih v okviru programa pospeševalnikov »Start-up Geek House« in »Go:Global Slovenia«, ki ga sofinancirata SPS in MGRT. S svojim znanjem in izkušnjami je intervjuvanka večkrat predavala tudi na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, prav tako tesno sodeluje s SPIRIT-om, SPS, SID banko itn.

E: NLB CIP z različnimi projekti, ki jih izvaja samostojno ali v sodelovanju s partnerji, podpira tri glavne programe (stebre) delovanja. To so **podjetniški dogodki**, kjer gre za ustvarjanje spodbudnega podpornega okolja za razvoj podjetništva. Fizično podporno okolje sestavlja prostor za delovanje z različnimi uporabnimi conami delovanja (konferenčni

prostor, delavniški prostor, prostor za poslovne sestanke (sestankovalnice), podjetniška galerija), ki jih bodo lahko uporabljali tako njihovi partnerji kot tudi komitenti. Ponudba podjetniških dogodkov je po vsebini in obliki različna: od konferenčnih dogodkov, delavnic, srečanj do individualnih sestankov in posvetovanj. Vzpostavitev partnerskih mrež (mentorstvo, vključevanje v dobaviteljske verige) jim bo omogočalo izgradnjo celovite podjetniške skupnosti, kar bo neposredno vplivalo na pozitivno percepcijo banke v javnosti. **Izobraževalni programi**, pri čemer je program izobraževanj večplasten in usmerjen v dva dela, in sicer: bančni programi, ki so namenjeni izboljšanju finančne pismenosti za posameznike in podjetja. Poslovne vsebine pa predstavljajo najpomembnejši segment izobraževanja, kjer bodo izobraževanja in poslovne vsebine izvajali s pomočjo partnerjev, saj teh kompetenc in znanja v tem trenutku banka še nima. Program NLB Podjetni je namenjen začetnikom in je usmerjen predvsem pomoči pri razvoju podjetniških idej in iniciativ.

G: Razvija lastno podporno okolje, sodeluje tudi v izobraževalnem programu v okviru NLB CIP.

H: SPIRIT daje kar nekaj pobud za mlade. Lani je bil sogovornik izvajalec start-up vikenda za približno sto učiteljev, kjer so bili seznanjeni s področjem podjetnosti. Vsak je lahko bolj podjeten in daje več vrednosti svojim odjemalcem, ni pa rečeno, da je s tem že podjetnik. Vsi, učitelji in predavatelji, so bili z učinkom tega praktičnega usposabljanja zelo zadovoljni. Šola namreč še vedno preveč spodbuja seminarske naloge, življenje pa ni seminarska naloga.

4) Sodelovanje z ostalimi institucijami podpornega okolja

A: Sodeluje z univerzitetnimi inkubatorji, tehnološkimi parki, inštituti, regionalnimi razvojnimi agencijami, poslovnimi šolami ipd.

B: Kot častna članica programskega sveta univerzitetnega inkubatorja je sogovornica sodelovala tudi v pripravi dokumentov, vezanih na vzpostavitev podpornega okolja v RS, predvsem za lastniško financiranje, kot so npr. skladi tveganega kapitala. Ves čas je tesno povezana s TPL, kjer so imeli tudi 1. sklad tveganega kapitala, ki je bil lociran v tem TP. Prav tako je sodelovala pri nastajanju in sprejetju Zakona o družbah tveganega kapitala. Absolutno je povezana tudi z razvojem podpornega okolja v RS, kjer je TPL skupaj s Tovarno podjetij nosilec nacionalnega programa iniciative »Start-up Slovenija«, v katerega se vključujejo vsi najpomembnejši akterji s področja spodbujanja podjetništva v RS. Vsako leto je povezana z organizacijo največje mednarodne podjetniške konference PODIM, ki se izvaja že 36. leto. Prispevek skozi leta je bil v tem, da je tako predavala, kot tudi sodelovala pri izboru Start-up leta, ki poteka vsako leto.

C: CEED sodeluje pri komisiji za izbor Start-up leta, v komisiji za izbor Gazele leta, sodeluje tudi s tehnološkimi parki, predvsem z vidika tega, da podjetja, ki zapuščajo tehnološke parke torej, podjetja, ki že delujejo na trgu, pridejo v CEED po nadaljnja izobraževanja in svetovanja.

D: ABC pospeševalnik sodeluje s tehnološkimi parki, inkubatorji, razvojnimi in podjetniškimi centri, poslovnimi angeli, univerzami, itd. Cel start-up ekosistem dela z roko v roki, vsi sodelujejo med sabo, si izmenjujejo svoje izkušnje in znanja.

E: NLB d.d. in neposredno NLB CIP je v sklopu sodelovanja ustanovni član Slovenskega inovacijskega stičišča Univerze v Ljubljani, pogodbeni partner z Obrtno zbornico Slovenije, projektno pa sodeluje s TPL, Štajerskim tehnološkim parkom, CEED, ABC pospeševalnikom, zavodom MP-Mladi podjetnik, BTC-jem, Hekovnikom, HUB Dunaj in drugimi.

F: Podjetje ni bilo nikoli del nobenega TP ali inkubatorja, ker gre za proizvodno podjetje, sodeloval je s SPS in njihovim certificiranim mentorjem.

H: Kot mentor sodeluje z več institucijami podpornega, zadnja tri leta mentorstvo vrača in je mentor timom, ki morajo narediti nekaj novega. Na seznamu mentorjev na SPS je zato, ker mu država »zaupa«. Mentorji se razlikujejo po področjih, kot npr. finance, prodaja, internacionalizacija. Kot mentor skrbi, da ekipa v vsakem trenutku dela čim bolj prave stvari oz. opravila. Uporablja veliko različnih pristopov in mu zelo prav pridejo pridobljena znanja in izkušnje. Pri tem ni tako pomembno, kako relevantna so njegova sporočila ali nasveti za njih, ampak je pomembno, kaj so timi sposobni sprejemati in koliko se prilagajajo.

Na podlagi zbranih odgovorov, s spodnjo tabelo predstavljam povzetke mnenj udeležencev intervjuja, vezano na II. sklop vprašanj, v katerem so bila vprašanja vezana na delovanje podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS.

Tabela 17: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o delovanju podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS

Udeleženeec	Mnenja udeležencev
A	<ul style="list-style-type: none"> • dobra povezanost z ostalimi fakultetami in mentorji iz gospodarstva • kvaliteten prenos študentskega znanja s področja podjetništva v gospodarsko sfero • že dobro strukturirano podporno okolje, programi za spodbujanje podjetništva so že dosti poenoteni • trenutno zelo ugodno obdobje za nastanek in razvoj start-upov • dobro sodelovanje z izvajalskima institucijama (SPS in SPIRIT) ter z vsemi ostalimi deležniki podpornega okolja (univerzitetni inkubatorji, TP, inštituti, regionalne razvojne agencije, poslovne šole idr.)

se nadaljuje

Tabela 17: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o delovanju podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS (nad.)

Udeleženec	Mnenja udeležencev
B	<ul style="list-style-type: none"> • entitete podpornega okolja so pomembne za državo • vloga podpornih institucij je pomembna, saj predstavlja pomembno podporno podjetniško okolje in poslovno središče za razvoj tehnološkega, inovativnega in mednarodno konkurenčnega podjetništva • podporne institucije so pomemben del podpornega okolja, ker nudijo izobraževanja, mreženja in mentorstva • TP izobražuje, seznanja, spodbuja nove, kakovostne, visokotehnološke poslovne pobude • dobro sodelovanje z izvajalskima institucijama (SPS in SPIRIT) ter z vsemi ostalimi deležniki podpornega okolja (univerzitetni inkubatorji, MGRT, TP, Ekonomska fakulteta, SID banka, Tovarna podjetmov, iniciativa Start-up Slovenija idr.) • pomembno je sodelovanje na različnih podjetniških tekmovanjih (npr. Start-up leta), soorganizacija pri podjetniški konferenci PODIM
C	<ul style="list-style-type: none"> • podporno okolje je pomembno za nudenje pomoči podjetjem pri nadaljnji rasti • podporne institucije delujejo že dokaj povezano, gre za t.i. povezan ekosistem podjetništva • pomembno je sodelovanje na raznih podjetniških tekmovanjih, kot npr. izbor Start-up leta, Gazela leta ipd.
D	<ul style="list-style-type: none"> • pomembno je sodelovanje z deležniki v okviru start-up ekosistema, s TP, univerzitetnimi inkubatorji, razvojnimi in podjetniškimi centri, poslovnimi angeli, univerzami idr. • start-up okolje deluje že zelo dobro, podjetja že poznajo institucije, kjer lahko poiščejo nasvete in pomoč
E	<ul style="list-style-type: none"> • podporno okolje je pomembno za podjetniška in strokovna znanja, za dostop do mreže podjetniških mentorjev • podporne institucije so pomembne za razvoj podjetniškega okolja, ki ponujajo znanje, dostop do finančnih instrumentov, mreženja, networking med podjetji • dobro sodelovanje z Univerzo v Ljubljani, Obrtno-podjetniško zbornico, CEED, ABC pospeševalnikom, zavodom Mladi podjetnik.si, BTC, Hekovnikom, HUB Dunaj idr.
F	<ul style="list-style-type: none"> • podporno okolje je pomembno zlasti v začetnih fazah poslovanja podjetij • sistem podpornega okolja že dobro funkcionira, podjetja s pomočjo podpornih institucij lažje dobivajo državna sredstva • dobra ponudba finančnih instrumentov SPS pri pridobivanju državnih sredstev
G	<ul style="list-style-type: none"> • podporne institucije nastopajo v vlogi informatorjev, organizatorjev podjetniških dogodkov, izobraževanj, mentorstev
H	<ul style="list-style-type: none"> • pomembno delovanje podpornih institucij, predvsem SPIRIT s svojimi spodbudami in ukrepi • v funkciji mentoriranja je možno sodelovanje z več institucijami podpornega okolja

se nadaljuje

Tabela 17: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o delovanju podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS (nad.)

Udeleženec	Mnenja udeležencev
I	<ul style="list-style-type: none"> • podporno okolje je pomembno za start-upe, predvsem preko pomoči SPS in SPIRIT • podporne institucije so zelo pomembne v nujenju pomoči start-upom, predvsem pri udeležbi na razpisih za pridobitev državnih sredstev
J	<ul style="list-style-type: none"> • podporno okolje se izboljšuje, predvsem v povezavi z bankami • podporne institucije so pomembne za razvoj podjetij, da se doseže njihova zrelost in za konkurenčni nastop na domačem in tujih trgih

III. Sklop: Ukrepi RS na področju spodbujanja podjetništva

1) Poznavanje finančnih instrumentov in/ali ukrepov izvajalskih institucij

A: V LUI ukrepe in finančne instrumente tako SPS kot SPIRIT-a poznajo, saj LUI start-upom svetuje, kako se prijaviti na določen razpis, pripraviti vso potrebno dokumentacijo ipd.

B: Pozna večinoma vse pomembne instrumente in produkte za spodbujanje podjetništva v Sloveniji, predvsem zaradi sonositstva. Npr. tako pozna instrumente in produkte, ki ji ponuja SPS. Sodelovanje s SPS je več kot odlično. V sklopu produktov SPS so tudi produkti razviti pod taktirko Initiative Start: up Slovenija, ki so jo razvili skupaj s Tovarno podjetmov. Pozna vse programe, ki jih ponujajo SPIRIT, vsi ostali tehnološki parki, regionalni skladi, razvojni centri, centri odličnosti, pa tudi vse zadeve, ki jih opravljajo na GZS, OZS in na SID banki.

C: Pozna finančne instrumente SPS ter ukrepe, ki jih izvaja SPIRIT (mednarodna udeležba na sejmih, internacionalizacija, šolski programi za podjetništvo ipd.).

D: Pozna finančne instrumente SPS in tudi ukrepe, ki jih izvaja SPIRIT.

E: Pozna finančne instrumente in ukrepe izvajalskih institucij, vendar jih ne uporabljajo. Njihovim komitentom jih sicer lahko predstavijo preko poslovnih partnerjev. Banka ima aktivnosti za spodbujanje komunikacije za uporabo navedenih instrumentov.

F: Podjetje start-up je v letu 2013 koristilo instrument SPS P2B, prvo subvencijo je podjetje dobilo v letu 2014, s tem, da so vidni tudi učinki, in sicer je bil že izkazan interes s strani več posrednikov, prodajalcev plovil, navtičnih trgovin, dogovorjeni so za prodajo v večje navtično podjetje, pripravlja pa se tudi prispevek o njihovem proizvodu na lokalni televiziji. V tem trenutku še ta izdelek ni v čisti končni obliki za prodajo, dokončan naj bi bil do začetka poletja 2016.

G: Pozna finančne instrumente SPS in tudi ukrepe, ki jih izvaja SPIRIT.

H: Sodeč po izkušnji s SPS in SPIRIT-om, meni, da delajo pozitivno in vedno boljše. Tudi SPIRIT, kot ga pozna, ne sedi na lovorikah, ampak se spreminja, prilagaja, poskuša iz državnega denarja narediti čim več učinka. Tudi napake priznajo in jih ne ponavljajo, gredo naprej.

I: Pozna finančne instrumente SPS in tudi ukrepe, ki jih izvaja SPIRIT.

J: Pozna finančne instrumente SPS in tudi ukrepe, ki jih izvaja SPIRIT.

2) Mnenje o ukrepih za spodbujanje podjetništva v RS:

• **kdaj delujejo pozitivno/negativno:**

A: Razpise so izvajalske institucije zelo poenostavile, glede na to, koliko sredstev se dobi, je sedaj manj dela za prijavitelje. Pri razpisih se prav veliko odstopanj ne sme delati, čeprav je pozitivno, da so jih izvajalske institucije z leti popravljale in izboljševale. Pri teh razpisih so bili upoštevani tudi predlogi LUI.

B: Pomembna je medsebojna komunikacija in sodelovanje na vseh ravneh, tako na državni, regionalni in lokalni ravni.

C: Treba je vzpostaviti takšno okolje, da lahko MSP enostavno poslujejo npr. lažje odpuščanje (bolj fleksibilen trg dela), večja fleksibilnost pri plačevanju davkov. Začeti je treba spreminjati tudi splošno miselnost o pomenu podjetništva nasploh.

D: Slovenski start-upi, ki prihajajo v ABC pospeševalnik, so v več primerih že dobili razvojna sredstva s strani SPS, kar je pohvalno, ker tako zelo pomaga pri idejah in samih začetkih start-upov.

E: Pozitivno delujejo predvsem, ko gre za povezovanje lokalnih, regionalnih iniciativ.

F: Bistvo vprašanja je, kaj se spleča državi ali EU dati oz. omogočiti, da se bo na področju podjetništva prebila naprej, tako kot se morajo npr. športniki na področju športa. V športu je zelo veliko asociacij oz. vzporednic z doseganjem uspešnosti v podjetništvu. Pomembno je, da SPS ponuja svoje produkte ne samo novo nastalim podjetjem, temveč tudi že uveljavljenim podjetjem, ki lahko ravno tako razvijejo neko novo inovativno storitev ali produkt, pomoč vstopa na nove tuje trge, vendar pa pri tem podjetje potrebuje podpora državnih sredstev tako kot druga novo nastala podjetja. Take storitve državi na daljši rok prinesejo več koristi, kakor je imela na začetku država stroškov pri financiranju in podpori takim projektom.

G: Meni, da so zasebne organizacije bolj uspešne pri podpori kot državne. Se strinja, da v zadnjem času začenja delovati tako javno, kot zasebno okolje.

H: Pohvalno, da SPS vsako leto spremeni svoj model delovanja, ga izboljša in približa realni situaciji. Če bi predolgo vztrajali pri nečem, bi sčasoma postali neučinkoviti, tako pa s spreminjanjem programa ostajajo relevantni. Tako so morala npr. pri letošnjih razpisih SPS za SK 75 in SK200 podjetja, ki kandidirajo za sredstva SPS, povedati, kaj so do sedaj naredila, kaj bodo naredila, če dobijo ta sredstva oz. če jih ne dobijo. Razložiti so morali, kje je dodana vrednost danega denarja SPS. Sedaj podjetjem ni treba več delati 5-letnih finančnih projekcij, kar je velik napredek pri takem pristopu. Najprej se je treba dokazovati z rezultati. Ekipe danes ne dobijo le denarja, ampak tudi mentorja.

I: Več pomoči, ko so sredstva s strani izvajalskih institucij že dodeljena. Takrat bi podjetja potrebovala tudi pomoč v smislu mentorstva, vendar ne tako splošnega, ampak za točno določeno področje (npr. področje prodaje, kako financirati svojo idejo, izdelek). Čeprav ima SPS v svojih vprašalnikih, ki jih morajo podjetja izpolnjevati tudi po odobrenih sredstvih,

vprašanja, ki so vezana na nudenje pomoči, je takih pomoči še premalo s strani izvajalskih institucij.

J: Pomanjkljivost je predvsem v tem, da se določene dejavnosti nikakor ne morejo uvrstiti v podpore takšnih institucij. Prednost imajo visokotehnoška podjetja, podjetja z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega. Klasične panoge, ki v Sloveniji še vedno ustvarjajo veliko delovnih mest, imajo od takih institucij še premalo podpore.

- **Ovire pri politiki spodbujanja podjetništva v RS**

A: Ovire so npr. ob menjavanju vlad oz. ministrov, zato bi morale biti določene neke dolgoročnejsše smernice glede financiranja podpornih institucij.

B: Največji izziv je v tem, ali bo tako, kot je sedaj, zastavljeno s strani SPIRIT-a in MGRT zagotovljeno sistemsko financiranje. Prihaja do sprememb ZPOP, in sicer se napoveduje nova različica - ZPOP-2. Dobro bi bilo, če bi se ministrstva med seboj še bolj povezovala ter da bi politiko spodbujanja podjetništva vzela kot svoj fokus. Nuja pri kontinuiranem in stabilnem procesu spodbud za podjetništvo bi morala biti ena od prioritet države, ne glede na to, kako pogosto se menja vlada.

C: Pri reševanju brezposelnosti so danes preko Zavoda RS za zaposlovanje na voljo tudi subvencije za brezposelne, ki bodo lahko z dodeljeno subvencijo odprli svoj lastni s. p. ali podjetje. Problem, ki pri tem lahko nastane in se dejansko tudi dogaja, pa je, da morajo ti »novo nastali podjetniki« prejeta državna sredstva vračati, saj zaradi nezadostnega znanja in izkušenj ne izpeljejo svojega posla uspešno do konca. Na drugi strani pa ostajajo še vedno ovire za še hitrejši in uspešnejši razvoj podjetništva, ki so vezane na regulatorne vladne politike, kot so npr. plačna politika, davčna politika, plačilna nedisciplina.

D: Naša zakonodaja ne sledi vsem tem trendom in to z različnih področij, kot primer je npr. problem izdajanja viz za tuje start-upe, ki želijo kot celotno podjetje delati v RS in ne samo kot posamezniki (npr. nekatere države imajo že vpeljane t.i. start-up vize).

E: Še vedno preveč birokracije, ni še dovolj razvitega učinkovitega merjenja učinkov podeljenih sredstev, vse preveč administrativnih pogojev in delovanja.

F: To, da se šolski sistem obrača po inerciji in trenutnih potrebah. Žal je še vedno preveč birokratskih ovir, čeprav se razume, da so po eni strani zaradi naše in evropske zakonodaje nujne.

G: Pri veliko razpisih se ne pride zraven zaradi pogojev ali premajhne ekipe, razpise poberejo »veliki playerji«.

3) Predlogi za doseganje boljših rezultatov na področju politike spodbujanja podjetništva v RS

A: Pripraviti dolgoročnejšo strategijo spodbujanja podpornega okolja za podjetništvo ter tudi za dolgoročnejsše financiranje nekaterih podpornih institucij.

B: Država mora poskrbeti za stabilno, pregledno in urejeno sistemsko okolje. Pri tem je pomembno, da se vzpostavi sistemsko financiranje tistih entitet, ki svoje raziskovalne,

tehnološke produktne ali storitvene dosežke prenašajo na trg. Pomembna je plačilna disciplina, redno in pregledno plačevanje davkov in prispevkov, saj se le na ta način ustrezno polni državna blagajna. Nujno potrebna je internacionalizacija naših podjetij, hkrati pa tudi povratnost, da se slovensko znanje, talenti vračajo nazaj v RS. Poskrbeti bo treba tudi za preobrazbo npr. šolskega, zdravstvenega sistema ter jih prilagoditi novim razmeram, vrednotam, trendom. Vsekakor je torej pomembna medsebojna komunikacija in sodelovanje na vseh ravneh, tako na državni, regionalni in lokalni ravni.

C: Treba je omogočiti in vzpostaviti takšno okolje, da lahko MSP enostavno poslujejo npr. da je lažje odpuščanje (bolj fleksibilen trg dela), večja fleksibilnost pri plačevanju z davki. Začeti je treba spreminjati tudi splošno miselnost o pomenu podjetništva na sploh. V šole bi bilo treba že zelo zgodaj vpeljevati tudi podjetniške predmete, kjer bi učence, dijake podučili, kaj je to podjetnost, podjetništvo in razvijati to miselnost, način razmišljanja (kako prevzeti iniciativo, odgovornost, da si upaš nekaj verjeti, da boš lahko to zgradil, da ustvariš to okolje). Na tem področju je angažirano tudi MIZŠ, ki se tega lotevajo bolj v programskem smislu, ker gre za celostno vprašanje spremembe v šolskem sistemu od osnovnih šol naprej.

D: Dobro in povezano podporno okolje je izrednega pomena, ne samo za start-upe, ampak za katerokoli stvar pri razvoju podjetij. Prav tako bi se morala sproti urejati tudi zakonodaja s področja investicij v start-upe, davčne olajšave, delovno zakonodajo (dober primer je npr. Indija, ki je uvedla posebne olajšave za start-up podjetja v prvih dveh letih njihovega poslovanja). Nujno bi bilo treba vpeljevati podjetniške predmete, predmete kreativnega mišljenja že v osnovne šole in srednje šole. Treba bi bilo še bolj intenzivno povezovati tehnične fakultete s poslovnimi fakultetami

E: Ponuditi in razvijati podporno okolje izven državnih inštitucij, *outsourcing* priprave projektov, predhodno razviti sistem *investment readiness*, kar pomeni, da se predhodno že pripravijo podjetja na razpise. Razpisni pogoji in dokumentacija je preširoka, včasih tudi neživljenjska, nujno bodo potrebne poenostavitve.

F: Dobri bi bili npr. skupni projekti z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, kjer je treba upoštevati koristi, ki so izhajale iz nekdanjega skupnega trga, prav tako ni večjih ovir pri sporazumevanju, še vedno so lahko tu družinske, sorodstvene vezi. To bi lahko kot prednost izkoristili, po ekonomskem učinku pa bi bila lahko to velika prednost. Lahko bi se še izboljšalo sodelovanje med gospodarstvom in akademsko sfero.

G: Večja podpora zasebnim izobraževalnim - podpornim institucijam. Več posluha za organizacije, ki delujejo na trgu in imajo produkte, ki so sprejeti na trgu (se plačuje za njih). Poenostavitev prijave na razpise.

H: Te dni je Pioneers festival na Dunaju. Gre za start-up dogodek, ki je še nekoliko večji kot Podim, ima tudi več obiskovalcev, denarja, nagrad, sodelujejo avstrijski in nemški start-upi, med njimi je bil tudi slovenski start-up. Zelo pomembno je področje izobraževanja, kjer se lahko veliko vsebin pripelje do mladih v nekem daljšem obdobju. Recimo, že v času študija bi bilo treba narediti multidisciplinarne time s študenti z več področij, ki bi reševali probleme z vidika mladih.

I: Država bi lahko še bolj pomagala MSP na splošno s spremembami delovno pravne zakonodaje, kjer bi morala znižati obremenitve plač in prispevkov, da bi ljudje lažje in več

zaposlovali. S strani države, ki objavlja razpise, bi bilo treba vse skupaj še bolj poenostaviti, z manj administrativnih opravil. Po drugi strani pa je treba razumeti te institucije, ki morajo izvajati nadzor nad porabljenimi sredstvi, saj še vedno prihaja do situacij, ko se podjetja prijavijo na razpise, kjer v razpisni dokumentaciji napišejo, kaj vse bo podjetje doseglo s pomočjo dodeljenih sredstev, na koncu pa tega rezultata ni oz. investicija ni bila uspešno izvedena. Potrebna bi bila tudi usmerjenost v izobraževanje že zelo mladih generacij (že v osnovnih šolah) za spodbujanje idej, kreativnih misli, ki imajo v sebi tudi že lahko zametke podjetništva.

J: Večja odprtost tudi za panoge, ki niso visokotehnološko usmerjene, ki nimajo visoke dodane vrednosti, širša usmerjenost (z ozkimi kriteriji pogosto izpadejo podjetja, ki bi take možnosti lahko dobro izkoristila).

Na podlagi zbranih odgovorov, s spodnjo tabelo predstavljam povzetke mnenj udeležencev intervjuja, vezano na III. sklop vprašanj, v katerem so bila vprašanja vezana na ukrepe RS na področju spodbujanja podjetništva. Pri tem so sogovorniki podali svoje mnenje o dosedanjih ukrepih in ovirah na področju spodbujanja podjetništva ter podali svoje predloge za boljšo politiko spodbujanja podjetništva v RS.

Tabela 18: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o ukrepih in ovirah ter predlogi za izboljšave na področju spodbujanja podjetništva v RS

Udeleženeec	Mnenja udeležencev
A	<ul style="list-style-type: none"> • ovire lahko nastajajo ob menjavanju vlad, določene bi morale biti dolgoročnejsše smernice glede financiranja podpornih institucij • poenostavitev razpisov izvajalskih institucij zelo razbremeni delo prijaviteljev • priprava dolgoročnejsše strategije spodbujanja podpornega okolja in dolgoročnejsše financiranje nekaterih podpornih institucij
B	<ul style="list-style-type: none"> • pomembna je medsebojna komunikacija, tako na državni, regionalni in lokalni ravni • potrebna bi bila še večja povezanost med ministrstvi • pomemben je kontinuiran in stabilen proces vlade pri vodenju podjetniške politike • vzpostaviti sistemsko financiranje tistih entitet, ki svoje dosežke prenašajo na trg • vzpostaviti plačilno disciplino, redno in pregledno plačevanje davkov in prispevkov • nujna internacionalizacija slovenskih podjetij in hkratna povratnost, slovensko znanje naj se vrača nazaj v RS

se nadaljuje

Tabela 18: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o ukrepih in ovirah ter predlogi za izboljšave na področju spodbujanja podjetništva v RS (nad.)

Udeleženec	Mnenja udeležencev
C	<ul style="list-style-type: none"> • ovire zaradi regulatornih vladnih politik, kot so npr. plačna politika, davčna politika, politika zaposlovanja in odpuščanja delovne sile, plačilna nedisciplina • vzpostaviti bolj fleksibilen trg dela (lažje zaposlovanje in odpuščanje) in večjo fleksibilnost pri plačevanju davkov za podjetja • treba je vzpostaviti takšno okolje, ki bo enostavnejše za poslovanje podjetij • spremeniti splošno miselnost o podjetništvu • uvesti podjetniške programe že v osnovne šole in spodbuditi učence, dijake h kreativnemu, podjetniškemu razmišljanju
D	<ul style="list-style-type: none"> • ovire zaradi zakonodaje, ki ne sledi vsem novim trendom, kot je npr. izdaja start-up viz, ki bi omogočale normalno poslovanje mednarodnih start-upov, ki delujejo v RS • pomembna je pomoč SPS za start-upe, ki prihajajo nato v ABC pospeševalnik • urediti zakonodajo s področja investicij v start-upe, davčne olajšave in glede na potrebe sprotno spreminjanje delovne zakonodaje • povezovati tehnične in poslovne šole, fakultete
E	<ul style="list-style-type: none"> • še vedno preveč birokracije in nezadostno sledenje učinkovitosti podeljenih državnih sredstev • pozitivni ukrepi delujejo, ko gre za povezovanje lokalnih in regionalnih iniciativ • še v večji meri razvijati podporno okolje tudi izven državnih institucij • razviti sistem »investment readiness«
F	<ul style="list-style-type: none"> • še vedno preveč birokratskih ovir, čeprav morajo biti predpisani nekateri administrativni postopki že zaradi slovenske in evropske zakonodaje • pomembno je, da SPS ponuja svoje produkte tako novo nastalim podjetjem, kot tudi že uveljavljenim, ki ravno tako potrebujejo podporna državna sredstva • poglobiti sodelovanje med akademsko sfero in gospodarstvom • izvajati skupne projekte skupaj z bivšimi jugoslovanskimi republikami (geografske, kulturne, družinske prednosti pri poslovanju podjetij)
G	<ul style="list-style-type: none"> • včasih je otežen dostop malim podjetjem zaradi razpisnih pogojev in premajhnih ekip • dati večjo podporo izobraževalnim podpornim institucijam • poenostaviti razpisnih pogojev
H	<ul style="list-style-type: none"> • SPS vsako leto spremeni svoj model delovanja, ga izboljša in približa realni situaciji • ustvarjati start-up okolja in nuditi podporo start-up ekipam, ki potrebujejo pomoč, znanje in izkušnje že uveljavljenih podjetij • dati večji pomen izobraževanju, ustanovitvi multidisciplinarnih timov s študenti iz več področij

se nadaljuje

Tabela 18: Povzetek mnenj udeležencev intervjuja o ukrepih in ovirah ter predlogi za izboljšave na področju spodbujanja podjetništva v RS (nad.)

Udeleženeec	Mnenja udeležencev
I	<ul style="list-style-type: none"> • podjetja bi potrebovala mentorstvo tudi po tem, ko že pridobijo državna sredstva • potrebna bi bila sprememba delovne zakonodaje, manjša obremenitev plač in prispevkov • poenostaviti razpisne dokumentacije • vpeljati podjetniško izobraževanje mladih generacij
J	<ul style="list-style-type: none"> • večja podpora tudi za podjetja, ki delujejo v klasičnih panogah • z več državnimi spodbudami podpreti tudi standardna podjetja, ki ravno tako dosegajo dobre poslovne rezultate in bi potrebovala državne spodbude tudi za razvoj njihovih novih proizvodov oz. storitev

6.5 Interpretacija rezultatov analize in priporočila

Na podlagi opravljene kvalitativne raziskave v obliki polstrukturiranih intervjujev, ki sem jih opravila z desetimi sogovorniki, tako iz podpornih institucij kot tudi iz podjetij, ki so neposredno vključeni v podporno okolje podjetništva v RS, v nadaljevanju podajam svoje ugotovitve. Le-te povezujem z ugotovitvami, ki izhajajo iz sekundarnih podatkov, tj. dokumentov, poročil in predstavitev, ki se navezujejo na podporno okolje za spodbujanje podjetništva v RS.

V točki, ki se veže na pomen podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v RS, je večina sogovornikov mnenja, da je za razvoj podjetništva in še bolj za razvoj novonastalih podjetij start-upov podporno okolje izrednega pomena. To pomeni, da se tako institucije, ki delujejo v podpornem okolju (tako javne, kot zasebne) vse bolj povezujejo in sodelujejo med seboj na državni, regionalni in lokalni ravni. Pri tem vsi sogovorniki vidijo, da so ravno podporne institucije tiste, ki so in bodo v prihodnosti ključni faktorji, ki bodo z razvitim podjetniškim in start-up ekosistemom, glavno gonilo gospodarskega razvoja, preboja naših MSP na tuje trge ter njihovo internacionalizacijo. Velik poudarek je ravno na državnih izvajalskih institucijah SPS in SPIRIT, preko katerih se kažejo usmeritve državne politike pri spodbujanju podjetništva.

V delu, ki se je nanašalo na sodelovanje pri razvoju podpornega okolja, so si bili odgovori s strani podpornih institucij zelo podobni. Zelo cenijo in spodbujajo medsebojno sodelovanje vseh deležnikov podpornega okolja, predvsem v tem delu, ki se nanaša na spodbude za start-uje. Tudi preučevana podjetja start-upi vidijo napredek pri sodelovanju in njihovem spodbujanju s strani izvajalskih institucij, predvsem z vidika sodelovanja in ponujene pomoči TPL in SPS, kjer je bila predvsem pozitivno ocenjena strokovna pomoč oz. mentorstvo, da so lahko uspeli pridobiti državna sredstva iz ponujenih razpisov. Tako kot

ostale podporne institucije, tudi proučevana podjetja delijo isto mnenje, da gre v trenutnem obdobju za eno od najpomembnejših prelomnih obdobj, ki bodo vplivala na nadaljnjo postavitev politike pospeševanja podjetništva. Slovenija bi lahko z dobro postavljenim in učinkovitim skupnim start-up ekosistemom postala ena izmed najbolj prepoznavnih regij na tem področju. Na podlagi pridobljenih odgovorov obstaja velika želja in motivacija za čim tesnejše delovanje vseh akterjev, ki nastopajo v tem podjetniškem okolju.

Zelo spodbudno je dejstvo, da prav vsi od sodelujočih v raziskavi poznajo finančne instrumente, ki jih nudi SPS, od zagonskih spodbud za inovativna podjetja (npr. produkti P2), semenskega kapitala (npr. produkti SK75 in SK200), mikrokreditov (npr. produkti P7) ter garancij za bančne kredite s subvencijo obrestne mere v sodelovanju z bankami (npr. produkt P1). Preučevana podjetja start-upi so na podlagi ponujenih razpisov produkte SPS tudi dejansko uporabili za zagon inovativnega podjetja, torej za razvoj svojega produkta. Izkušnje s pristopom k razpisom SPS so ocenili kot zelo uspešne, na podlagi pridobljenih sredstev pa so bili vidni tudi pozitivni učinki (komercializacija novega izdelka na našem in tujih trgih, nove zaposlitve, nakup nove tehnološke opreme). Prav tako vsi udeleženi poznajo programe in ukrepe, ki jih nudi SPIRIT (svetovanja potencialnim podjetnikom in podjetjem, svetovanja podjetjem pri uvajanju novih izdelkov, postopkov in storitev, pri prenosu znanja in tehnologij iz javno raziskovalnih organizacij v gospodarstvo, brezplačna izobraževanja in usposabljanja iz različnih poslovnih področij, organiziranje skupnih ali samostojnih sejmskih nastopov doma in v tujini, organizacija srečanj z mednarodnimi gospodarskimi delegacijami idr.).

V točki, vezani na mnenja sogovornikov o ukrepih za spodbujanje podjetništva v RS (kdaj delujejo ti pozitivno oz. negativno), so bili vsi mnenja, da vidijo ukrepe, ki jih izvaja država na področju spodbujanja podjetništva, kot pozitivne. Nekateri od sogovornikov so bili pri tej točki mogoče malo bolj kritični s tega vidika, da vidijo, da se v zadnjem času bolj izpostavljajo in spodbujajo ukrepi za novonastala podjetja, ki so visokotehnološko usmerjena in da je manj poudarka na spodbujanju že nekaj časa delujočih podjetij. Pri tem vidijo potrebo, da bi država več sredstev namenila takim podjetjem, ki bi kljub temu, da delujejo na trgu že več let, ravno tako potrebovala sredstva za svojo nadaljnjo rast, za prodore na tuje trge, kajti tudi v takih podjetjih se razvijajo novi produkti, nove ideje, ki bi jih bilo treba komercializirati.

Pri vprašanju, vezanem na zaznavanju ovir pri spodbujanju podjetništva, sogovorniki vidijo le-te v še vedno predolgih in prezahtevnih birokratskih postopkih, ko je potrebna predvsem hitrost, da lahko nova ideja, nov produkt najde pot na trg. Vendar sem tudi pri tem odgovoru zasledila, da se ti postopki skrajšujejo in postajajo podjetnikom bolj prijazni, z vidika potrebnega časa in naporov, ki jih imajo z izpolnjevanjem vseh potrebnih postopkov pri njihovem prodoru na trge. Po mnenju sogovornikov vidijo ovire v državni regulativi, in sicer s področja zaposlovanja (predvsem se postavljajo vprašanja, povezana z delom mednarodnih start-upov v RS), fleksibilnost trga dela (problemi, ki se pojavljajo z novim

zaposlovanjem, odpuščanjem), še vedno je pereč problem ustrezna davčna politika za podjetja, prekomerne obremenitve v stroških dela.

Delu intervjuja, ki se veže na podajanje predlogov za še boljše delovanje podpornega okolja za podjetništvo, so sogovorniki dejansko tudi posvetili največ časa. Če povzamem njihove predloge, so ti naslednji:

- dolgoročneje financiranje javnih raziskovalnih in podpornih institucij (razpisi za financiranje naj bodo dolgoročneji in ne samo dvoletni);
- dolgoročnejša vladna politika in dolgoročne smernice pri spodbujanju podjetništva, da se ne bi spreminjala vsakokrat, ko se spremeni tudi politična struktura v vladi;
- stabilno in urejeno podporno okolje;
- večja plačilna disciplina, ugodnejša davčna politika;
- zniževanje obremenitev plač in prispevkov za zaposlene;
- večja fleksibilnost na trgu dela (lažje zaposlovanje in odpuščanje);
- internacionalizacija slovenskih podjetij in hkrati njihova povratnost, kar pomeni, da slovensko znanje in izkušnje na tujih trgih pridejo nazaj v domače podjetniško okolje;
- pospešena medsebojna komunikacija med vsemi deležniki podpornega okolja;
- vzpostavitev enotnega in celovitega start-up ekosistema;
- vpeljevanje podjetništva v osnovne, srednje šole, gimnazije (podjetniški predmeti, predmeti kreativnega razmišljanja);
- povezava tehničnih in poslovnih šol, fakultet (dodiplomski in podiplomski programi);
- poenostavitve razpisov in razpisnih pogojev;
- pomoč in mentorstvo podjetnikom, tako ob prijavi na razpise, kot tudi potem, ko sredstva dejansko že prejmejo;
- boljše sodelovanje in večja povezanost med državnimi organi in institucijami;
- večja podpora tudi za starejša podjetja, ki delujejo v standardnih panogah, saj so tudi ta podjetja še vedno pomembna pri zaposlovanju, večji dodani vrednosti.

Na podlagi opravljene kvalitativne analize v obliki polstrukturiranih intervjujev moram poudariti, da je bilo s strani vseh sogovornikov občutiti optimizem v zvezi z dogajanjem v slovenskem podpornem okolju. Skupni cilj vseh sogovornikov je, da bi naša mlada, inovativna podjetja znali spodbuditi k temu, da uresničijo svoje ideje in dosežejo cilj – uspeh na globalnem trgu. Priporočilo, ki bi ga dala vsem deležnikom v procesu razvijanja podjetništva, start-up ekosistema je, da je in bo daleč najpomembnejše povezovanje in sodelovanje med vsemi subjekti inovativnega, podjetniškega in finančnega okolja. Torej za doseganje sinergij med zasebnim in javnim sektorjem je potrebna usklajenost in medsebojna pomoč, pri tem pa igra zelo pomembno vlogo država s svojo politiko za spodbujanje podjetništva ter vzpostavitvijo start-up ekosistema.

7 SKLEP

Na podlagi predstavitve kako so bila načrtovana in realizirana nacionalna in evropska proračunska sredstva lahko ugotovim, da je v obdobju od vstopa RS v EU pa do danes bilo izvedenih kar nekaj aktivnosti slovenske vlade, katerih cilj je bila pospešitev in boljše črpanje proračunskih sredstev z:

- dobrim sodelovanjem, pomočjo ter ustreznim komuniciranjem med organi, ki so bili udeleženi pri izvajanju nacionalne in evropske kohezijske politike;
- ustreznimi prerazporeditvami pravic porabe za tiste programe in ukrepe, kjer je bila večja verjetnost, da bodo evropska kohezijska sredstva tudi v celoti izkoriščena;
- večjo usposobljenostjo kadrov, ki sodelujejo pri sami operativni izvedbi porabe evropskih kohezijskih sredstev;
- dodatnim zaposlovanjem na področju kontrol upravičenosti stroškov, predvsem z ukrepi tehnične pomoči;
- pripravi in poenostavitvi navodil in usmeritev pri izvajanju programov in ukrepov.

Prav tako ugotavljam, da je bilo v obravnavanem obdobju s strani države narejenih kar nekaj korakov pri uveljavitvi zakonskih in podzakonskih predpisov, strategij, programov idr. za pomoč pri vzpostavljanju podjetništvu prijaznega okolja. Tu mislim predvsem na regulatorni okvir države in institucij, ki (ne)posredno vplivajo na razvoj podjetniškega sektorja v RS ter njihovo angažiranost pri čim boljšem koriščenju tako nacionalnih kot evropskih proračunskih sredstev. Narejeni so bili koraki pri vzpostavitvi k ciljem usmerjenega proračuna, ki omogoča, da proračunski uporabniki pri izpolnjevanju svojih načrtovanih ciljev težijo k njihovi gospodarni, transparentni in učinkoviti realizaciji. S tega vidika je torej dan velik poudarek na izpolnjevanju specifičnih, točno določenih ciljev posameznega proračunskega uporabnika (preko določenih kazalnikov in njihovih vrednostih) za doseganje širših, splošno opredeljenih ciljev, pomembnih za hitrejši gospodarski razvoj. S prehodom na novo uveljavljen razvojno usmerjen proračun bo s spremljanjem in vrednotenjem razvojnih politik in strukturnih ukrepov možno sistematično upoštevanje javnofinančnih možnosti na eni strani in povezava razvojnih dokumentov oz. politik in programov s proračunom na drugi strani.

V prejšnjem finančnem obdobju 2007–2013 so bile aktivnosti države in institucij usmerjene v blažitev gospodarske krize s tem, da so bile spodbude za MSP bolj usmerjene v njihovo tehnološko podporo ter zagotavljanje finančnih virov, predvsem z instrumentom garancij za bančne kredite s subvencijo obrestne mere. Za obdobje do konca leta 2020 pa bo državna politika usmerjena bolj h krepitvi inovativnega razvoja naših MSP, predvsem start-upov. Za tak razvoj bo izrednega pomena mentorstvo usposobljenih in izkušenih ljudi tako tistih, ki prihajajo iz javnih institucij, kot izkušenih podjetnikov in managerjev. Pomembno bo tudi

mreženje med vsemi deležniki podpornega podjetniškega okolja tako na lokalnem, regionalnem in mednarodnem prostoru.

Država bo morala pri krepitvi gospodarske rasti nadaljevati s takim vodenjem ekonomske politike, kjer bo z ukrepi v njeni pristojnosti stimulirala dinamično, v rast usmerjeno podjetništvo, ki je na sedanji razvojni stopnji Slovenije še kako potrebno. Zato je bilo ravno v času gospodarske krize izrednega pomena uspešno črpanje evropskih kohezijskih sredstev, kar je RS (gledano na zadnje podatke o koriščenju sredstev iz finančne perspektive 2007–2013) tudi uspelo.

Za prehod na inovacijsko podprto gospodarstvo bo vloga države povezana s spodbujanjem visoke stopnje inovativnosti, s spodbujanjem javnih in zasebnih investicij v znanost in razvoj, visoko izobrazbo ter razvojem trga kapitala. Ob preučevanju razmer na slovenskem finančnem trgu opažam, da je še vedno premalo lastniških virov oz. virov, povezanih s tveganim kapitalom. Za MSP je še vedno v večini na razpolago financiranje z dolžniškimi viri, ki pa imajo velikokrat obremenjujoč vpliv na investicije v rast in razvoj. Zato je država na tem področju usmerila svoje aktivnosti, predvsem preko SPS s široko ponudbo finančnih instrumentov.

Kljub temu pa je bil s strani države narejen spodbuden korak v razvoju trga tveganega kapitala, predvsem preko sprememb na področju davčne in gospodarske zakonodaje, pa leta še vedno ostaja premalo izkoriščen vir pridobivanja potrebnih finančnih sredstev za ustanavljanje oz. razvoj (inovativnih) MSP. Država je sicer pristopila k reševanju tega problema z davčnimi olajšavami za podjetja, v katerih sodeluje tvegani kapital ter pri spodbujanju vlagateljev, ki svoja sredstva vlagajo v sklade tveganega kapitala. Pri tem je treba omeniti tudi napore in uspehe pri ustanavljanju tehnoloških parkov, inkubatorjev in drugih subjektov inovativnega podpornega okolja, ki pomembno vplivajo na nadaljnji razvoj inovativnih slovenskih podjetij. Zato bo v prihodnosti potrebna še večja podpora pri izboljševanju finančnega okolja, dostopa do finančnih virov za razvojne naložbe podjetij in dostopa do kapitala za zagon in rast podjetij.

Vladna politika bo morala tudi v prihodnje s svojimi ukrepi, sprejemanjem zakonskih in podzakonskih predpisov, proračunskim načrtovanjem, vplivati na:

- ustvarjanje podjetništvu čim bolj ugodnih pogojev za poslovanje in dostop do virov financiranja;
- čim večjo atraktivnost podjetništva v družbi;
- zniževanje administrativnih ovir s čim manj birokratskimi postopki (predvsem pri ustanavljanju novih podjetij start-upov);
- urejanje plačilne discipline z razumnimi plačilnimi roki;
- večjo pozornost posvetiti izobraževalnim programom podjetništva že v osnovnem in srednješolskem izobraževalnem sistemu.

Kot pomemben del zaključka oz. sklepa magistrskega dela je ugotovitev, glede na vso preučevano strokovno literaturo ter izvedeno kvalitativno raziskavo, da je najpomembnejše za nadaljnji razvoj podjetništva v RS tesno sodelovanje, mreženje med vsemi institucijami podpornega okolja, države in podjetij. Podjetniki potrebujejo sedaj in v prihodnosti dobre in izkušene mentorje, svetovalce, ki jim bodo znali pomagati na njihovi poti do uveljavitve na domačem in tujih trgih. Podjetništvo in podjetniško miselnost bo treba razvijati že zelo zgodaj, tudi že v osnovnih šolah, kajti s takim načinom dela in pristopom bo že med mladimi podjetništvo pomenilo vrednoto in pot k doseganju uspeha.

Na podlagi prvotno zastavljenih raziskovalnih vprašanj, lahko na podlagi celotnega dela, tako teoretičnega kakor empiričnega najprej odgovorim oz. podam svoje mnenje glede pomena podpornega okolja za spodbujanje podjetništva. Menim, da gre razvoj slovenskega podpornega okolja za podjetništvo v pravo smer, veliko je optimizma in predvsem volje, da Slovenija postane eno glavnih start-up ekosistemov v svetu. To kažejo tudi odgovori sogovornikov, saj zelo hitro narašča število tako slovenskih kot tudi mednarodnih start-upov, ki delujejo v RS. Tudi s strani države je zaznati spremembe in pozitivne premike, predvsem v smeri, da tudi državne institucije že pri pripravi (pod)zakonskih predpisov, programov in pri oblikovanju politike za spodbujanje podjetništva, sodelujejo z večino podpornih institucij ter pri tem upoštevajo njihova mnenja, predloge. Pri dodeljevanju proračunskih sredstev za spodbujanje podjetništva je po mojem mnenju še vedno rezerva, lahko bi se namenilo še več državnih sredstev, čeprav se ta sredstva v veliki meri dopolnjujejo z evropskimi kohezijskimi sredstvi.

Če se navežem na drugo raziskovalno vprašanje, s katerim sem skušala prikazati, kje sogovorniki vidijo ovire, je prevladalo skoraj enotno mnenje in kateremu se tudi sama pridružujem, da so ovire še vedno v preveliki administraciji in birokraciji (predvsem pri razpisnih dokumentacijah), veliko ovir je še v delovni zakonodaji (problem zaposlovanja in odpuščanja). Poleg naštetega je kot ovira omenjena tudi davčna zakonodaja, ki deluje preveč togo in obremenjujoče, predvsem za start-upe. Kot ovira je bilo izpostavljeno tudi nezadostno podjetniško usposabljanje, in sicer že v začetkih šolskega izobraževanja.

Največ odziva sem dobila pri raziskovalnem vprašanju o ukrepih za izboljšanje politike spodbujanja podjetništva. Tudi pri tem vprašanju je moje mnenje tako kot je imela večina udeležencev raziskave. Torej treba bi bilo še pospešiti vse administrativne in birokratske postopke pri pridobivanju državnih sredstev preko razpisov, trg dela bi moral postati še bolj fleksibilen z vidika novega zaposlovanja (z raznimi spodbudami za novo zaposlene, nižjo obdavčitvijo dela, plač in prispevkov), tudi podjetjem in podjetnikom bi bila potrebna prijaznejša davčna zakonodaja, poenostavljeni postopki pri raznih pregledih, inšpekcijah (podjetje mora namreč posvetiti kar nekaj časa, če ima pri svojem poslovanju opravka v več inšpekcijskim in drugimi nadzori, predvsem kadar koristi državna oz. evropska sredstva). Nujno bi bilo treba uvesti podjetniške programe ali predmete že v osnovne, poklicne šole in gimnazije, fakultete pa bi se morale še bolj medsebojno povezovati (večja povezanost

tehničnih in poslovnih fakultet). Tako bi lahko vzpostavili nek poenoten in povezan slovenski start-up ekosistem, kjer bi bili vključeni vsi deležniki, ki pomembno prispevajo k razvoju podjetništva. S temi predlogi so v bistvu zajeta tudi moja priporočila, da bi slovensko podjetniško okolje lahko zaživel v vsej svoji veličini, da bi na koncu imeli koristi od tega tako podjetniki sami, njihovo okolje, celotna država in gospodarstvo RS.

Glede na obravnavano problematiko magistrskega dela lahko ugotovim oz. potrdim tezo, da državne spodbude pozitivno vplivajo na razvoj podjetništva v RS. Seveda bo treba narediti še nekaj dodatnih korakov naprej v smeri še večje uspešnosti ter odzivnosti državne uprave na področju doslednega in kvalitetnega izvajanja ukrepov in programov za spodbujanje poslovnega okolja, kajti samo na tak način bomo lahko dejali, da država resnično omogoča pomoč pri uresničevanju poslovnih priložnosti za podjetniški sektor.

LITERATURA IN VIRI

1. Acs, Z.J., Desai, S., & Hessels, J. (2008). Entrepreneurship, economic development and institutions. *Small Business Economics*. 31(3), 219-234.
2. Acs, Z.J., & Audretsch, D.B. (2010). *Handbook of Entrepreneurship Research: An Interdisciplinary Survey and Introduction (2nd ed.)*. New York: Springer New York.
3. Acs, Z., Ástebro, T., Audretsch, D., & Robinson, D.T. (2016). Public Policy to Promote Entrepreneurship: A Call to Arms. (6. januar 2016). *Duke I & E Research Paper* (16–9). HEC Paris Research Paper (SPE–2016–1137), 1-24.
4. Amorós, J. E., & Bosma, N. (2014). Global Entrepreneurship Monitor 2013 Global Report. Najdeno 5. junija 2016 na spletnem naslovu https://www.google.si/?gws_rd=cr&ei=CNjJUq34Fcat4ATy14H4Bg#q=amoros+bosma+2014
5. Antončič, B., Hisrich, D. R., Petrin, T., & Vahčić, A. (2002). *Podjetništvo*. Ljubljana: GV Založba.
6. Arshed, N., Carter, S., & Mason, C. (2014). The ineffectiveness of entrepreneurship policy: is policy formulation to blame? *Small Business Economics*. 43(3), 639–659.
7. Bregar, L., Ograjenšek, I., & Bavdaž, M. (2005). *Metode raziskovalnega dela za ekonomiste: Izbrane teme*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Bryman, A. (2004). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
9. COSME. (2016). Najdeno 12. junija 2016 na spletnem naslovu www.sbra.be/sites/default/files/cosme_-_program_za_konkurencnost_podjetij.pdf
10. Enterprise Europe Network. (2016). Najdeno 10. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.een.si/programi/?id=5423>
11. European Commission. (2003). *Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises*. Bruselj: Official Journal of the European Commission, L 124, 20. 05. 2003, 36–41.
12. European Commission. (2016a). Najdeno 10. junija 2016 na spletnem naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1004_sl.htm
13. European Commission, Multiannual Financial Framework (EU-28) 2014–2020. (2016b). Najdeno 13. junija 2016 na spletnem naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1004_sl.htm
14. European Commission. (2016c). Najdeno 14. junija 2016 na spletnem naslovu ec.europa.eu/regional_policy
15. Evropska investicijska banka – EIB. (2016). Najdeno 10. junija 2016 na spletnem naslovu http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_sl.htm
16. Evropska Komisija. (2011). *Kohezijska politika 2014–2020–Vlaganje v rast in delovna mesta*. Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije.
17. Evropska Komisija. (2013). *Akcijski načrt za podjetništvo 2020. Oživitev podjetniškega duha v Evropi*. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij. Bruselj: Evropska komisija.

18. Evropska Komisija. (2014). *Evropske nagrade za spodbujanje podjetništva*. Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije.
19. *Evropski investicijski sklad – EIF*. (2016a). Najdeno 10. junija 2016 na spletnem naslovu http://europa.eu/institutions/financial/eif/index_sl.htm
20. *Evropski investicijski sklad – EIF*. (2016b). Najdeno 12. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.eif.org/news_centre/publications/eif_support_for_SMEs.htm
21. Evropska unija, Evropski strukturni in investicijski skladi. (2016). Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/portal/sl/ekp/tematska-podrocja/3-tematski-cilj>
22. Gibb, A., Haskins, G., & Robertson, I. (2009). *Leading the Entrepreneurial University. Meeting the entrepreneurial development needs of higher education institutions*. Saïd Business School: University of Oxford.
23. Glas, M. (2000). *Elementi strategije in razvoj politike do malega gospodarstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, Center za razvoj podjetništva.
24. Glas, M., & Pšeničny, V. (2000). *Podjetništvo – izziv za 21. stoletje*. Ljubljana: Gea College.
25. Glas, M. & Zupan, B. (2007). A preliminary evaluation of the effectiveness of entrepreneurship infrastructure: Slovenia, 1990–2007. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
26. Hodgetts, R.M., & Kuratko D.F. (1995). *Effective Small Business Management*. Fifth Edition. Orlando: The Dryden Press. Harcourt Brace College Publishers, Inc.
27. Horizon 2020. (2016). Najdeno 12. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.podjetniski-portal.si/o-podjetnistvu/horizon-2020>
28. *Imamidejo*. Najdeno 15. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.imamidejo.si/Inovativnost/Primeri-dobrih-praks>
29. *Iniciativa Delaj Vitko*. Najdeno 11. junija 2016 na spletnem naslovu <http://delajvitko.si/novinarsko-sredisce/>
30. *Initiative Start:up Slovenia*. Najdeno 12. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.startup.si>
31. Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije - JAPTI. (2011). *Letno poročilo 2010*. Ljubljana: Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije.
32. Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije - JAPTI. (2013). *Letno poročilo 2012*. Ljubljana: Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije.
33. Jenner, C. (2012, 27. avgust 2012). Business and Education: Powerful Social Innovation Partners. *Stanford Social Innovation Review*. Najdeno 14. junija 2016 na spletnem naslovu http://ssir.org/articles/entry/business_and_education_powerful_social_innovation_partners
34. Kirby, D. (2004, 4.-7. julij). *Entrepreneurship Education and Incubators: Pre-incubators, Incubators and Science Parks as Enterprise Laboratories*. Napoli: 14th Annual IntEnt Conference University of Napoli Federico II (Italy), 1-19.

35. Kordeš, U., & Smrdu, M. (2015). *Osnove kvalitativnega raziskovanja*. Koper: Založba Univerze na Primorskem.
36. Lerner, J. (2010). The future of public efforts to boost entrepreneurship and venture capital. *Small Business Economics*, 35(3), 255–264.
37. Ljubljanski univerzitetni inkubator. (2016). Najdeno 11. junija 2016 na spletnem naslovu <http://lui.si/poslanstvi-in-vizija/>
38. Sanchis Llopis, J. A., Millán, J. M., Baptista R., Burke, A., Simon C. Parker, S. C., & Thurik, R. (2015). *Good times, bad times: entrepreneurship and the business cycle. Working Papers in Applied Economics*. Valencia: Departamento de Estructura Económica (Economía Aplicada II), Facultad de Economía, Universitat de València.
39. Lundström, A., Vikström, P., Fink, M., Meuleman, M., Glodek, P., Storey, D. & Kroksgård, A. (2014). Measuring the Costs and Coverage of SME and Entrepreneurship Policy: A Pioneering Study. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 38(4), 941–957.
40. Michael, S. C. & Pearce, J. A. (2009). The need for innovation as a rationale for government involvement in entrepreneurship. *Entrepreneurship & Regional Development*, 21(3), 285–302.
41. Mihajlović, N., (2016, 25. maj). Gospod minister, kaj dela vaš SPIRIT, da nam bežijo tuje naložbe? *Finance*, št. 99, str. 6–7.
42. Ministrstvo za finance. (b.l.). Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2011. Najdeno 10. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/zakljucni_racun/zakljucni_racun_proracuna_republike_slovenije_za_let_2011/
43. Ministrstvo za finance. (b.l.). Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2012. Najdeno 10. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/zakljucni_racun/zakljucni_racun_proracuna_republike_slovenije_za_let_2012/
44. Ministrstvo za finance. (b.l.). Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2013. Najdeno 10. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/zakljucni_racun/zakljucni_racun_proracuna_republike_slovenije_za_let_2013/
45. Ministrstvo za finance. (b.l.). Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2014. Najdeno 10. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/zakljucni_racun/zakljucni_racun_proracuna_republike_slovenije_za_let_2014/
46. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2013). *Letno poročilo 2011 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
47. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2016a). Najdeno 21. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/organigram/Organigram-030316-SLO.jpg>

48. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2016b). Najdeno 21. maja 2016 na spletni strani http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/podjetnistvo/
49. Mrak, M. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: Samozaložba.
50. Mrak, M., Drobnič, M., Erjavec, E., Mavko, M., Rant, V., Ravnik, B., Šušteršič, J., Vajgl, U., & Wostner, P. (2007). *Pregled proračuna EU: priložnost za resno ali samo za navidezno reformo. Poročilo projektne skupine za reformo proračuna EU*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za evropske zadeve.
51. Murn, A., Burger, A. & Rojec, M. (2009). Učinkovitost državnih pomoči za majhna in srednje velika podjetja v Sloveniji. *Teorija in praksa*, 46 (1–2), 31–50.
52. Naudé, W., (2011). Entrepreneurs and economic development. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu <http://unu.edu/publications/articles/are-entrepreneurial-societies-also-happier.html>
53. Rebernik, M. & Jaklič, M. (2014). Start:up manifest: Slovenija, pripravljena na prihodnost 2014–2020+. Najdeno 5. junija na spletnem naslovu https://www.google.si/?gws_rd=cr&ei=CNjJUq34Fcat4ATy14H4Bg#q=rebernik+in+jakli%C4%8D+2014
54. Rebernik, M., Tominc, P., Crnogaj, K., Širec, K., Bradač Hojnik, B. & Rus, M. (2016). *Podjetništvo med priložnostjo in nujo: GEM Slovenija 2015*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta v Mariboru.
55. Romàn, C., Congregado, E., & Millán J. M. (2013). Start-up incentives: Entrepreneurship policy or active labour market programme? *Journal of Business Venturing*, 28(2013), 151-175.
56. Rus, M. (2010). *Vrzeli slovenskega podjetniškega okolja. Slovenski podjetniški observatorij 2009/10*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta v Mariboru.
57. Sagadin, J. (2001). Pregledno o kvalitativnem empiričnem pedagoškem raziskovanju. *Sodobna pedagogika*, 2, 10–25.
58. Sjoberg, G., & Nett, R. (2006). *Methodology for social research*. Jaipur: Rawat publications.
59. Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma. *Uradni list RS št. 80/2012*.
60. Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije za trženje in promocijo turizma. *Uradni list RS št. 46/2015*.
61. Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije. *Uradni list RS št. 93/2015*.
62. Skorubski, R., Wisser, U., & Petzold, W. (2000). *Priročnik o strukturnih pomočeh Evropske skupnosti*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo, znanost in šport.
63. Slovenski podjetniški sklad. (b.l.). *Letno poročilo 2014 Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo*. Maribor: Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo.
64. Slovenski podjetniški sklad. (2016a). Najdeno 10.maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.podjetniskisklad.si/sl/o-nas/kljucni-rezultati-poslovanja-2007-2015>
65. Slovenski podjetniški sklad. (2016b). Najdeno 11. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.podjetniskisklad.si/sl/>

66. Slovenski podjetniški sklad. (2016c). *O nas/Ključni rezultati/Dobre prakse. Brošura dobre prakse*. Najdeno 14. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.podjetniskisklad.si/images/brosure_zlozenke/brosure2016/dobreprakse.pdf
67. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2015a). *Letno poročilo 2014 o izvajanju Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.
68. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2015b). *Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, 11. december 2014*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.
69. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2016a). *Poročilo o črpanju sredstev evropske kohezijske politike 2007-2013 za Cilj Konvergenca obdobje januar 2015 – december 2015*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.
70. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2016b). *Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014–2020 za obdobje januar 2014 – marec 2016 cilja Naložbe za rast in delovna mesta*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.
71. Smallbone, D., Leitão, J., Raposo, M., & Welter F. (2010). *The Theory and practice of Entrepreneurship. Frontiers in European Entrepreneurship Research*. Cheltenham UK: Edward Elgar Publishing Limited.
72. SPIRIT. (2015). *Letno poročilo 2013*. Ljubljana: SPIRIT.
73. SPIRIT. (2016). *Program dela in finančni načrt za leti 2016–2017*. Ljubljana: SPIRIT.
74. Stanovnik, P., & Muravec, N. (2010). *Territorial ICT knowledge dynamics in Slovenia. Working Paper No. 49*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, Inštitut za ekonomska raziskovanja.
75. Sukič, S. (2015). *Analiza celovitega podpornega okolja za razvoj zagonskih podjetij v Sloveniji (magistrsko delo)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
76. Šuc, D. (2012). *Črpanje sredstev kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2007–2011. Delovni zvezek 6/2012, let. XXI*. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
77. Tajnikar, M. (1997). *Tvegano poslovanje. Knjiga o gazelah in rastočih poslih*. Portorož: Visoka šola za podjetništvo.
78. Tehnološki park Ljubljana. (2013). *Letno poročilo Tehnološkega parka Ljubljana 2013*. Ljubljana: Tehnološki park Ljubljana.
79. Uredba Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999. *Uradni list Evropske unije* št. L 210/2006, 31. 07. 2006.
80. Uredba Komisije (ES) št. 1828/2006 z dne 8. decembra 2006 o pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni

- razvoj, Evropskem socialnem skladu ter Uredbe (ES) št. 1080/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj. *Uradni list Evropske unije* št. L 371/2006, 27. december 2006.
81. Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013. *Uradni list RS* št. 17/2009, 40/2009, 3/2010, 31/2010, 79/2010, 4/2013 in 89/2014.
 82. Uredba o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta. *Uradni list RS* št. 29/2015.
 83. Uredba o spremembi Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih. *Uradni list RS* št. 17/2012.
 84. Uredba (EU, EURATOM) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002. *Uradni list Evropske unije* št. L298, 26.10.2012.
 85. Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006. *Uradni list Evropske unije* št. L347/2013, 20. december 2013.
 86. Ustanovitveni akt Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo. *Uradni list RS* št. 112/2004, 11/2007, 43/2008, 71/2009.
 87. Valliere, D., & Peterson, R. (2010). Entrepreneurship and economic growth: Evidence from emerging and developed countries. *Entrepreneurship & Regional Development: An International Journal*, 21(5-6), 459-480.
 88. Van Praag, M., & Versloot, P.H. (2008). The economic benefits and costs of entrepreneurship: A review of the research. *Foundations and Trends in Entrepreneurship Research*, 4(2), 65–154.
 89. Van Stel, A., Storey, D. J., & Thurik, A. R. (2007). The Effect of Business Regulations on Nascent and Young Business Entrepreneurship. *Small Business Economics*, (28), 171–186.
 90. Vogrinc, J. (2008). *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Univerza v Ljubljani.
 91. Wostner, P. (2005). *Kako do denarja EU*. Ljubljana: GV Založba.
 92. Zakon o javnih financah – ZJF. *Uradni list RS* št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002, 127/2006, 14/2007, 109/2008, 49/2009, 38/2010.
 93. Zakon o podpornem okolju za podjetništvo – ZPOP-1. *Uradni list RS* št. 102/2007, 57/2012, 82/2013, 17/2015.
 94. Žabkar, V. (2006). *O uspešnosti in učinkovitosti trženjskih komunikacij za podjetja v Sloveniji*. Ljubljana: Marketing magazin.

95. Žakelj, L. (2004). *Razvoj malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji in Evropski uniji*. Ljubljana: Delovni zvezek Urada RS za makroekonomske analize in razvoj, (6/2004), 1-54.
96. Yang, C.-H., & Chen, K.-H. (2009). Are small firms less efficient? *Small Business Economics*, 35(4), 375–395.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

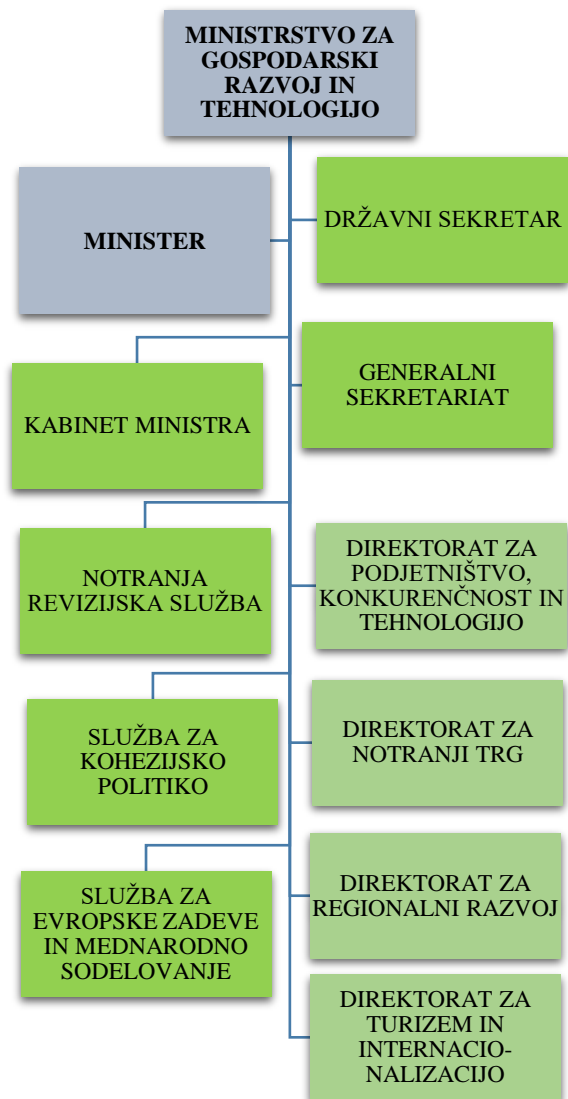
Priloga 1: Uporabljene kratice	1
Priloga 2: Organizacijska struktura MGRT	3
Priloga 3: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2011–2012 (v EUR).....	4
Priloga 4: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2013–2014 (v EUR).....	6
Priloga 5: Prikaz načrtovanih in realiziranih kazalnikov MGRT, po ukrepih znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost, v obdobju 2011 do 2014 (v EUR)	8
Priloga 6: Razvrstitev podjetij na MMSP v RS na podlagi ZPOP-1	12
Priloga 7: Razvrstitev podjetij na MMSP v EU	12
Priloga 8: Vzorec vprašalnika polstrukturiranega intervjuja za podjetja	12
Priloga 9: Vzorec vprašalnika polstrukturiranega intervjuja za institucije	13

PRILOGA 1: Uporabljene kratice

BDP	Bruto domači proizvod
BND	Bruto nacionalni dohodek
CIP	Okvirni program za konkurenčnost in inovacije (angl. <i>Competitiveness and Innovation Framework Programme</i>)
DE(J)	Dejavnost
DDV	Davek na dodano vrednost
EC	Evropska komisija (angl. <i>European Commission</i>)
EIB	Evropska investicijska banka (angl. <i>European Investment Bank</i>)
EIF	Evropski investicijski sklad (angl. <i>European Investment Fund</i>)
EK	Evropska komisija
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
EPD	Enotni programski dokument
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj (angl. <i>European Regional Development Fund – ERDF</i>)
ESS	Evropski socialni sklad (angl. <i>European Social Fund – ESF</i>)
EU	Evropska Unija (angl. <i>European Union</i>)
FIUR	Finančni instrument za usmerjanje ribištva
GPR	Glavni program
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
JAPTI	Javna agencija za podjetništvo in tuje investicije
JSRSP	Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja
KS	Kohezijski sklad
LUI	Ljubljanski univerzitetni inkubator
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MF	Ministrstvo za finance
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
mio.	milijon
MIZŠ	Ministrstvo za znanost in šport
MK	Ministrstvo za kulturo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MMSP	Mikro, mala in srednje velika podjetja
MSP	Mala in srednje velika podjetja (angl. <i>Small and medium-sized enterprise - SME</i>)
mrd.	milijarda
MŠŠ	Ministrstvo za šolstvo in šport
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
MzP	Ministrstvo za promet
NUTS	Klasifikacija statističnih teritorialnih enot (fr. <i>Nomenclature des Unites Territorielles pour Statistique</i>)

OP	Operativni program
OP RČV	Operativni program razvoja človeških virov
OP ROPI	Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture
OP RR	Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov
OU	Organ upravljanja
OZS	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
PCMG	Pospeševalni center malega gospodarstva
PO	Politika
PG	Program
PPG	Podprogram
PP	Proračunska postavka
PPP	Področje proračunske porabe
PT	Posredniško telo
PU	Proračunski uporabnik
RP	Razvojni program
RS	Republika Slovenija
SGRS	Strategija gospodarskega razvoja Slovenije
SPS	Javni sklad RS za podjetništvo (krajše Slovenski podjetniški sklad)
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SVLR	Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko
TNI	Tuje neposredne investicije
TP	Tehnološki park
TPL	Tehnološki park Ljubljana
UMAR	Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
UNP	Urad RS za nadzor proračuna
VEM	Vse na enem mestu
ZDTK	Zakon o družbah tvegane kapitala
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
ZIPRS	Zakon o izvrševanju proračuna RS
ZJF	Zakon o javnih financah
ZPOP	Zakon o podpornem okolju za podjetništvo

PRILOGA 2: Organizacijska struktura MGRT

Vir: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2016a.

PRILOGA 3: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2011–2012 (v EUR)

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2011	REAL.2011	REB.2012	REAL.2012
01	PODJETNIŠTVO IN KONKURENČNOST	150.562.339	161.198.600	230.821.717	239.848.628
0101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	66.943.161	79.472.975	45.131.796	75.772.940
010101	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	66.943.161	79.472.975	45.131.796	75.772.940
0102	Spodbujanje rasti in razvoja podjetij	80.569.690	78.776.005	56.013.078	50.229.704
010201	Spodbude za rast in razvoj podjetij	20.266.192	20.164.926	9.015.535	11.108.933
010202	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	17.597.406	19.797.625	13.405.508	11.336.611
010203	Podpora razvoja turizma	26.163.425	23.452.266	26.764.150	21.662.716
010204	Podpora prestrukturiranju nefinančnih družb	16.542.667	15.361.188	6.827.884	6.121.445
0103	Spodbujanje konkurenčnosti na regionalni ravni	-	-	125.775.264	110.170.088
010301	Razvoj regij	-	-	125.775.264	110.170.088
0104	Urejanje sistema, podporne dejavnosti in administracija na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	3.049.488	2.949.621	3.901.579	3.675.896
010401	Dejavnosti institucij, tehnična pomoč in administracija na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	3.049.488	2.949.621	3.901.579	3.675.896
02	VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST, TEHNOLOGIJA IN INFORMACIJSKA DRUŽBA	69.323.856	44.987.181	21.392.793	25.998.481
0202	Znanstveno- raziskovalna dejavnost	4.418.185	3.773.597	7.980.884	17.272.176
020202	Človeški viri v podporo znanosti, visokega šolstva in tehnološkega razvoja	4.418.185	3.773.597	7.980.884	17.272.176
0203	Tehnologija in informacijska družba	64.905.671	41.213.584	13.411.908	8.726.305
020301	Podpora tehnološkim razvojnim projektom	64.905.671	41.213.584	13.411.908	8.724.710
020303	Elektronske komunikacije	-	-	-	1.595
04	IZOBRAŽEVANJE IN ŠPORT	-	-	-	1.458.133
0401	Formalno izobraževanje in usposabljanje	-	-	-	668.784
0402	Šport	-	-	-	789.348
040201	Progami športa	-	-	-	789.349
06	PROMET IN PROMETNA INFRASTRUKTURA	-	-	-	618.800
0601	Promet in prometna infrastruktura	-	-	-	618.800
060102	Cestni promet in infrastruktura	-	-	-	618.800
07	ENERGETIKA	22.314.961	17.971.239	-	199.652
0701	Oskrba z energijo	136.760	122.244	-	-
070101	Proizvodnja energije	136.760	122.244	-	-

se nadaljuje

**PRILOGA 3: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2011–2012 (v EUR)
(nad.)**

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2011	REAL.2011	REB.2012	REAL.2012
0702	Obnovljivi viri energije in energetska učinkovitost	18.401.510	14.397.114	-	199.652
070201	Spodbujanje učinkovite rabe in obnovljivih virov energije	18.401.510	14.397.114	-	199.652
07020102	Spodbujanje ukrepov energetske učinkovitosti in povečanje količine toplote iz OVE	15.735.444	11.824.466	-	203.084
07020104	Podpora podprogramu 070201	2.039.696	1.956.522	-	3.432
0703	Rudarstvo	1.342.000	1.292.000	-	-
070301	Gospodarjenje in raziskovanje mineralnih surovin	1.342.000	1.292.000	-	-
0704	Urejanje sistema, podporne dejavnosti in administracija na področju energetike	2.434.691	2.159.881	-	-
070401	Urejanje sistema, podporne dejavnosti in administracija na področju energetike	2.434.691	2.159.881	-	-
08	KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO IN PREHRANA	-	-	-	385.842
0801	Kmetijstvo	-	-	-	385.842
080102	Ukrepi razvoja podeželja	-	-	-	385.842
09	OKOLJSKA IN PROSTORSKA POLITIKA	-	-	-	409.897
0901	Trajnostno upravljanje z naravnimi viri	-	-	-	409.897
090101	Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in izgradnja okoljske infrastrukture	-	-	-	409.897
11	ZDRAVSTVENO VARSTVO	-	-	-	83.000
1101	Zdravstveno varstvo	-	-	-	83.000
110101	Osnovno zdravstveno varstvo	-	-	-	83.000
13	NACIONALNA VARNOST, OBRAMBA IN ZUNANJE ZADEVE	1.088.704	1.075.465	960.250	916.303
1303	Zunanja politika	1.088.704	1.075.465	960.250	916.303
130303	Razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč	514.951	503.579	870.520	826.574
130304	Gospodarska diplomacija	573.753	571.886	89.730	89.730
14	UPRAVLJANJE SISTEMOV JAVNE UPRAVE	1.443.800	946.597	56.205.409	45.499.160
1401	Upravljanje sistemov javne uprave na državni in lokalni ravni	-	-	45.494.774	38.103.201
140104	Lokalna samouprava	-	-	45.494.774	38.103.201
1402	Ekonomska in javnofinančna politika	-	-	-	25.983
1403	Urejanje sistema, podporne dejavnosti in administracija na področju upravljanja sistemov javne uprave	1.443.800	946.597	10.710.634	7.369.976

se nadaljuje

**PRILOGA 3: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2011–2012 (v EUR)
(nad.)**

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2011	REAL.2011	REB.2012	REAL.2012
140301	Urejanje sistema, podpore dejavnosti in administracija na področju upravljanja sistemov javne uprave	1.443.800	946.597	10.710.634	7.369.976
16	SERVISIRANJE JAVNEGA DOLGA, PLAČILA V EU IN REZERVE	8.941.177	7.557.359	6.100.000	5.956.101
1603	Oblikovanje rezerv in intervencijski programi	8.941.177	7.557.359	6.100.000	5.956.101
16030301	Blagovne rezerve	8.941.177	7.557.359	6.100.000	5.956.101

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2011, b.l.; Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2012, b.l.

PRILOGA 4: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2013–2014 (v EUR)

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2013	REAL.2013	REB.2014	REAL.2014
03	ZUNANJA POLITIKA IN MEDNARODNO RAZVOJNO SODELOVANJE	3.044.467	2.864.432	2.087.870	1.994.850
0303	Mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč	3.044.467	2.864.432	2.087.870	1.994.850
030301	Medinstitucionalno sodelovanje	38.696	43.033	4.388	8.908
030302	Članstvo v mednarodnih institucijah	2.032.550	1.908.178	1.895.931	1.894.694
030303	Razvojno sodelovanje in mednarodna pomoč	973.221	913.221	187.550	91.248
05	ZNANOST IN INFORMACIJSKA DRUŽBA	42.649.771	31.041.603	33.128.814	29.686.609
0503	Človeški viri v podporo znanosti	26.742.890	18.467.757	19.707.576	17.012.751
0505303	Spodbujanje razvoja kadra v gospodarstvu	26.742.890	18.467.757	19.707.576	17.012.751
0504	Podpora tehnološkim razvojnim projektom	15.906.881	12.573.846	13.421.238	12.673.858
050401	Razvojno investicijski projekti	4.949.048	3.860.461	5.662.007	5.190.452
050404	Krepitev inovativnosti in tehnološki razvoj	10.957.833	8.713.385	7.759.231	7.483.406
06	LOKALNA SAMOUPRAVA	127.753.302	83.858.187	74.072.108	64.931.604
0603	Lokalno razvojna infrastruktura	99.538.166	73.745.390	72.846.049	63.572.768

se nadaljuje

PRILOGA 4: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2013–2014 (v EUR)
(nad.)

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2013	REAL.2013	REB.2014	REAL.2014
060301	Lokalno razvojna infrastruktura	99.538.166	73.745.390	72.846.049	63.572.768
0604	Koordinacija razvoja regij	28.215.136	10.112.797	1.226.059	1.358.836
060401	Regionalni razvoj	28.215.136	10.112.797	1.226.059	1.358.836
10	TRG DELA IN DELOVNI POGOJI	6.063.652	-	-	-
1004	APZ - Spodbude za zaposlovanje	6.063.652	-	-	-
100401	Spodbude za zaposlovanje	6.063.652	-	-	-
13	PROMET IN PROMETNA INFRASTRUKTURA	11.259.672	6.527.504	9.426.645	9.429.046
1302	Cestni promet in infrastruktura	11.259.672	6.527.504	9.426.645	9.429.046
130202	Investicijsko vzdrževanje in gradnja državnih cest	11.259.672	6.527.504	9.426.645	9.429.046
14	PODJETNIŠTVO IN KONKURENČNOST	164.529.950	105.085.232	132.178.500	116.295.012
1401	Urejanje sistema in podporne dejavnosti na področju spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti	20.585.838	16.499.641	12.776.988	12.181.681
140101	Urejanje na področju podjetništva in konkurenčnosti	20.585.838	16.499.641	12.776.988	12.181.681
1402	Poslovno okolje za podjetništvo in konkurenčnost	70.948.150	43.729.953	30.946.129	24.412.587
140201	Razvoj podjetništva in spodbujanje tujih investicij	3.950.830	3.873.858	4.005.517	4.005.517
140202	Podjetniško in inovativno okolje ter promocija	2.622.900	2.412.563	1.248.996	1.172.339
140203	Akreditacija in standardizacija	1.542.403	1.542.403	1.552.929	1.552.929
140204	Sooblikovanje in izvajanje skupne trgovinske politike	110.000	39.248	53.765	52.001
140205	Gospodarska infrastruktura in razvojni centri	61.933.077	35.256.556	22.785.943	16.355.580
140206	Zagotavljanje varstva potrošnikov	257.940	97.940	137.116	124.904
140207	Zagotavljanje učinkovitega varstva konkurence	531.000	507.384	1.161.863	1.149.317
1403	Spodbude za rast in razvoj podjetij	6.607.100	6.232.103	35.185.594	34.989.742
140301	Spodbude za novonastala podjetja in njihovo rast	6.607.100	6.232.103	35.185.594	34.989.742
1404	Spodbujanje tujih investicij in odprtosti gospodarstva	15.960.000	14.293.210	12.452.529	11.951.215
140401	Spodbujanje začetnih in novih investicij	12.960.000	11.687.722	9.132.529	9.092.459
140402	Informativne, izobraževalne in promocijske aktivnosti	3.000.000	2.605.487	3.320.000	2.858.756

se nadaljuje

**PRILOGA 4: Predstavitev strukture proračuna MGRT v obdobju 2013–2014 (v EUR)
(nad.)**

PO/PG/PPG	NAZIV PO/PG/PPG	REB.2013	REAL.2013	REB.2014	REAL.2014
1405	Podpora razvoja turizma	48.523.077	23.045.131	39.779.558	31.722.232
140501	Zagotavljanje ugodnega okolja za razvoj turizma	41.092.827	15.770.910	34.156.370	24.982.020
140502	Učinkovito trženje in promocija Slovenije	7.430.250	7.274.221	5.623.188	6.740.212
1406	Podpora prestrukturiranju finančnih in nefinančnih družb	1.905.785	1.285.194	1.037.702	1.037.555
140604	Reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah	978.285	357.694	237.702	237.555
140605	Rudniki in sanacija rudarske škode	927.500	927.500	800.000	800.000
15	VARSTVO OKOLJA IN OKOLJSKA INFRASTRUKTURA	38.207.071	23.331.386	37.054.149	31.486.967
1502	Trajnostna raba voda in upravljanje z vodami	38.207.071	23.331.386	37.054.149	31.486.967
150201	Upravljanje z vodami	38.207.071	23.331.386	37.054.149	31.486.967
23	INTERVENCIJSKI PROGRAMI IN OBVEZNOSTI	5.944.370	5.802.596	6.962.927	6.880.879
2303	Oblikovanje in vzdrževanje blagovnih rezerv	5.944.370	5.802.596	6.962.927	6.880.879
230301	Preskrba trga in državne blagovne rezerve	5.944.370	5.802.596	6.962.927	6.880.879

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2013, b.l.; Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2014, b.l.

PRILOGA 5: Prikaz načrtovanih in realiziranih kazalnikov MGRT po ukrepih znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011 do 2014

PPG	NAZIV PPG/UKREPOV/ KAZALNIKOV	REB. 2011	REAL. 2011	REB. 2012	REAL. 2012	REB. 2013	REAL. 2013	REB. 2014	REAL. 2014
010101 / 140201	Posl. okolje za podjet. in konkur. / Razvoj podjet in sp. tujih inves.								
	JAPTI delovanje								
	št. javnih naročil	82	98	82	77	-	-	-	-
	št. javnih razpisov	9	8	9	7	-	7	-	-
	št. organiziranih dnevnih dogodkov v RS in tujini	80	126	80	153	-	-	-	-
	SPIRIT								
	št. vsebinskih sklopov na področju turizma	-	-	-	-	2	-	2	-
	št. vsebinskih sklopov na področju spodbujanja podjet. in inovativnosti	-	-	-	-	3	3	3	-

se nadaljuje

PRILOGA 5: Prikaz načrtovanih in realiziranih kazalnikov MGRT po ukrepih znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011 do 2014 (nad.)

PPG	NAZIV PPG/UKREPOV/ KAZALNIKOV	REB. 2011	REAL. 2011	REB. 2012	REAL. 2012	REB. 2013	REAL. 2013	REB. 2014	REAL. 2014
	št. vsebinskih sklopov na področju internacionalizacije in	-	-	-	-	2	-	2	2
010101 / 140202	Posl. okolje za podjet. in konkur. / Podjet. in in. okolje ter promocija								
	Analize, študije in ciljno raziskovalni programi								
	št. novih kazalcev za spremljanje učinkovit. podjet. in konkur.	5	-	5	-	1	1	1	1
	št. novih instrumentov in izboljšanje obstoječih	1	-	2	1	1	1	1	2
	Podjet. in inovativno okolje ter promocija								
	št. izvedenih prenosov	2	6	3	-	-	-	-	-
	št. podprtih podjetij	20	6	34	-	-	-	-	-
	pokritost z informacijami in svetov. storitvami vseh uporabnikov	30	30	35	-	-	-	-	-
	št. podprtih učnih mest	750	819	1.000	-	700	884	-	-
	št. uporabnikov podpor. storitev na lokalni ravni	60.000	65.100	71.000	-	-	-	-	-
	št. vključenih šol	30	48	30	-	-	-	-	-
	št. vključ. potencialnih in aktivnih podjetnic	100	75	100	103	50	250	50	200
	št. uporabnikov, vključ. v promocijske aktivnosti	-	21.000	-	34.450	16.000	354.000	16.500	384.000
010101 / 140205	Posl. okolje za podjet. in konkur. / Gosp. infrastr. in razv. centri								
	RC FARMA GRS								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	35	31	35	-	31
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	2	-	4	6
	RC avtomobilske industrije SIEVA								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	36	33	36	-	-
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	-	-	21	21
	RC za elektroindustrijo in elektroniko NELA								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	44	46	44	-	47
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	-	-	21	22
	RC za informatiko in komunikacijsko tehnologijo								

se nadaljuje

PRILOGA 5: Prikaz načrtovanih in realiziranih kazalnikov MGRT po ukrepih znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011 do 2014 (nad.)

PPG	NAZIV PPG/UKREPOV/ KAZALNIKOV	REB. 2011	REAL. 2011	REB. 2012	REAL. 2012	REB. 2013	REAL. 2013	REB. 2014	REAL. 2014
	št. novih delovnih mest	-	-	-	23	20	23	10	35
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	5	10	15	18
	RC slov. gosp. RS NM PT								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	100	90	100	30	80
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	5	1	16	5
	RC SIMIT								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	44	45	44	-	46
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	-	1	21	21
	RC INTECH-LES								
	št. novih delovnih mest	-	-	-	41	31	41	-	31
	št. novoustanovljenih podjetij (spin offov)	-	-	-	-	-	-	21	23
	Gospodarska infrastruktura								
	št. novih ustvarjenih bruto delovnih mest	5	26	10	12	10	10	10	11
	št. novih podjet. v okviru subjektov inovat. okolja	5	18	10	7	10	5	10	12
010201 / 140301	Spodb. za rast in razvoj podjetij/Spodb. za novo nast. podj. in nj. rast								
	Subvencije za nakup nove tehnološke opreme								
	povprečno povečanje dodane vrednosti na zaposlenega v podj.	8	-	8	-	5	-	-	15
	Garancije s subvencijo obrestne mere								
	znesek kreditov na mio. EUR garancij	2	2	2	2	2	2	2	1
	št. podprtih projektov	150	99	130	137	-	203	-	411
	SPS kupnine								
	povečanje namenskega premoženja SPS (v %)	1	0	1	0	1	0	1	0
	Subvencije za rast in razvoj podjetij								
	št. podprtih projektov	257	302	525	25	40	127	40	76
	št. usposabljanj	1.000	-	900	-	-	-	-	-
	Instrumenti za rast in razvoj podjetij								
	št. podprtih projektov	10	240	20	169	45	205	33	651

se nadaljuje

PRILOGA 5: Prikaz načrtovanih in realiziranih kazalnikov MGRT po ukrepih znotraj politike 01 – Podjetništvo in konkurenčnost v obdobju 2011 do 2014 (nad.)

PPG	NAZIV PPG/UKREPOV/ KAZALNIKOV	REB. 2011	REAL. 2011	REB. 2012	REAL. 2012	REB. 2013	REAL. 2013	REB. 2014	REAL. 2014
010202 / 140401	Spodb. tujih invest. in odprtosti gosp./Spodb. zač. in novih investicij								
	Spodbujanje začetnih novih investicij								
	zagotavljanje novih tujih neposrednih investicij	7	-	9	12	9	5	9	1
	Razširitev in diverzifikacija proizvod. malih gosp. aparatov								
	št. novih delovnih mest	-	38	40	53	40	51	51	34
	Dodeljevanje spodbud za TNI								
	št. spodbud	7	3	8	-	8	1	-	-
010202 / 140402	Spodb. tujih investicij in odprt. gosp./ Inf., izobr. in prom aktivn.								
	Informativne, izobraževalne in svetovalne aktivnosti								
	št. obiskov spletnih portalov, namenjenih mednarodnemu podjet.	250.000	296.583	250.000	315.348	250.000	241.748	250.000	199.346
	št. izvedenih izobraževanih	65	35	65	2	65	9	30	1
	št. opravljenih svetovanj domačim in tujim gosp. subjektom	850	1.129	850	1.014	850	1.225	850	1.381
	št. podprtih MSP	-	-	60	-	60	198	60	116
	št. podprtih podjetij	-	-	60	-	60	355	60	254
	št. vzpostavljenih novih kontaktov s tujimi investitorji	-	-	150	-	150	209	50	27
	Sejemske dejavnosti, gosp. delegacije, posl. klubi, konference								
	št. predstavitev na investicijskih sejmih	5	5	5	2	-	-	-	-
	št. sejemskih nastopov	90	101	100	61	-	-	-	-
	št. izhodnih delegacij	30	12	35	8	-	-	-	-
	št. vhodnih delegacij	15	9	15	4	-	-	-	-
	št. podprtih projektov (poslovni klubi)	10	14	12	16	-	-	-	-

Vir: Ministrstvo za finance, Zaključni računi proračunov RS za leta 2011–2014, (b.l.)

PRILOGA 6: Razvrstitev podjetij na MMSP v RS na podlagi ZPOP-1

Vrsta podjetja po velikosti	Število zaposlenih	Letni prihodek v mio. EUR	Vrednost aktive v mio. EUR
Srednje podjetje	< 250	≤ 50	≤ 43
Malo podjetje	< 50	≤ 10	≤ 10
Mikro podjetje	< 10	≤ 2	≤ 2

Vir: Zakon o podpornem okolju za podjetništvo ZPOP-1, 2007.

PRILOGA 7: Razvrstitev podjetij na MMSP v EU

Vrsta podjetja po velikosti	Število zaposlenih	Letni prihodek (v mio. EUR)	Bilančna vsota (v mio. EUR)	Pogoj
Srednje podjetje	< 250	≤ 50	≤ 43	ne pripada skupini povezanih podjetij ali pripada skupini povezanih podjetij, ki izpolnjujejo pogoje po št. zaposlenih, letnem prihodku ter bilančni vsoti
Malo podjetje	< 50	≤ 10	≤ 10	ne pripada skupini povezanih podjetij ali pripada skupini povezanih podjetij, ki izpolnjujejo pogoje po št. zaposlenih, letnem prihodku ter bilančni vsoti
Mikro podjetje	< 10	≤ 2	≤ 2	ne pripada skupini povezanih podjetij ali pripada skupini povezanih podjetij, ki izpolnjujejo pogoje po št. zaposlenih, letnem prihodku ter bilančni vsoti

Vir: European Commission, 2003, str. 36–41.

PRILOGA 8: Vzorec vprašalnika polstrukturiranega intervjuja za podjetja

1. Kratka predstavitev podjetja/podjetnika

- Dejavnost podjetja
- Kakšno je vaše poslanstvo in/ali vizija vašega podjetja?

2. Podporno okolje

- Pomen podpornega okolja za podjetja v RS
- Kako razumete vlogo podpornih institucij pri spodbujanju podjetništva v RS (inkubatorji, tehnološki parki, podjetniški pospeševalniki ipd.)?
- Ali ste vključeni v take podporne institucije?

- Katere so po vašem mnenju (izkušnjah) prednosti in/ali pomanjkljivosti vključenosti v podporne institucije?

3. Ukrepi RS na področju spodbujanja podjetništva

- Ali poznate finančne instrumente in ukrepe izvajalskih institucij, ki jih v RS izvajata Slovenski podjetniški sklad in/ali SPIRIT Slovenija?
- Ali ste že uporabljali katerega od teh finančnih instrumentov oz. ukrepov?
- Katerega?
- Ste bili zadovoljni z učinkom uporabljenega ukrepa in kako se je ta učinek poznal pri vašem poslovanju?
- Vaše mnenje o podpornem okolju za razvoj podjetništva v RS:
 - kdaj deluje pozitivno/negativno;
 - kje vidite ovire pri pridobivanju sredstev;
 - predlogi za doseganje večje uspešnosti.

PRILOGA 9: Vzorec vprašalnika polstrukturiranega intervjuja za institucije

1. Kratka predstavitev institucije podpornega okolja

- Opredelitev dejavnosti institucije
- Kdo je dal pobudo za ustanovitev institucije?
- Na kakšen način se financirate oz. od kod pridobivate svoje dohodke?
- Koliko podjetij je vključenih v podporno institucijo, kot je npr. vaš inkubator, tehnološki park ipd.?
- Kakšno je vaše sodelovanje z ostalimi institucijami podpornega okolja?

2. Podporno okolje

- Pomen okolja, v katerem deluje institucija za razvoj, inovativnost?
- Kako -plače razumete vlogo podpornih institucij pri spodbujanju podjetništva v RS (inkubatorji, tehnološki parki, podjetniški pospeševalniki ipd.)?
- Ali ste bili povezani pri razvijanju mehanizmov podpornega okolja?

3. Ukrepi RS na področju spodbujanja podjetništva

- Ali poznate finančne instrumente in ukrepe izvajalskih institucij, ki jih v RS izvajata Slovenski podjetniški sklad in/ali SPIRIT Slovenija?
- Vaše mnenje o podpornem okolju za razvoj podjetništva v RS:
 - kdaj deluje pozitivno/negativno;
 - kje vidite ovire pri pridobivanju sredstev;
 - predlogi za doseganje večje uspešnosti.